

„Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa.” — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 299 Noiembrie - Decembrie 2024 | www.pulsulgeostrategic.ro

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - AFRICA

**Securitatea cibernetică
ca pilon al securității
naționale în țările
africane**

Pag. 60

EUROPA

**Alegerea lui Trump
sporește nevoia unei
apărări Europene**

Pag. 12

MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI

**Multipolaritatea și
impactul ei asupra
securității internaționale:
oportunități și provocări**

Pag.30

Uniunea Europeană în era Trump 2.0

Pag. 6

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

**Înțelegerea Securității
Naționale Partea a IV-a:
Componentă a
Securității Infrastructurii
Naționale Critice (CNI)**

Pag. 39

MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI

**Europa: împreună în
competiția lumii
multipolare**

Pag. 22

DEZINFORMARE

**Dezinformarea în timpurile
moderne: cazurile de
informare în masă,
părtinirea confirmării și
camere de eco**

Pag.79

CUPRINS

04

EDITORIAL

2025 - Începutul unor evoluții geopolitice marcate de diverse șocuri și surprize

06

EUROPA

Uniunea Europeană în era Trump 2.0

12

EUROPA

Alegerea lui Trump crește nevoia unei apărări Europene!

15

EUROPA

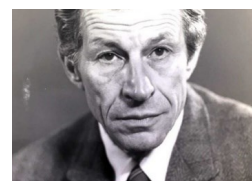
Europa are nevoie de o nouă guvernare!

17

EUROPA

Importanta geopolitică a regiunii Mării Negre și provocările sale de securitate

22

EUROPA - MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI

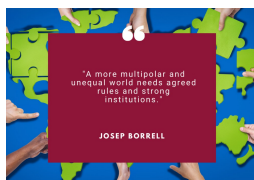
Europa: împreună în competiția lumii multipolare

30

MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI

Multipolaritatea și impactul ei asupra securității internaționale: oportunități și provocări

33

MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI

Multipolaritate, multilateralism sau o nouă ordine mondială bazată pe diverse tipuri de societăți

39

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Înțelegerea securității naționale partea a IV-a: Componentă a securității Infrastructurii Naționale Critice

CURPRINS

51

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

O analiză geopolitică a Venezuelei: China, Iran și Rusia sfidează SUA

60

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - AFRICA

Securitatea cibernetică - pilon al securității naționale în țările africane

64

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ZONA INDO- PACIFIC

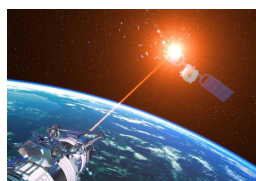
Rolul Indiei în Indo-Pacific: Teatrul oportunităților și provocărilor

68

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - COMPETIȚIE TEHNOLOGII MILITARE

Tehnologii militare furate și modificate prin inginerie inversă

75

REGULI RĂZBOI SPAȚIAL

Principalele reguli ale lui Paul pentru a lupta și a câștiga războaie spațiale!

79

DEZINFORMAREA

Dezinformarea în timpurile moderne: cazurile de informare în masă, părtinire și camere de ecou

EDITORIAL

2025 - Începutul unor evoluții geopolitice marcate de diverse șocuri și surprize

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

”A fi disciplinat înseamnă a alege între ceea ce îți dorești la momentul prezent și ceea ce îți dorești cel mai mult.”

Abraham Lincoln

Pe măsură ce intrăm într-un nou an al incertitudinilor generate de schimbarea ordinii mondiale, creșterea economică lentă va rămâne cea mai persistentă provocare a lumii, afectând atât țările dezvoltate, cât și țările în curs de dezvoltare și, implicit, va contribui la schimbarea ordinii mondiale. La nivel internațional se estimează că economiile Statelor Unite (SUA), Uniunii Europene (UE) și Japoniei vor crește cu mai puțin de 3% pe an și, în același timp, marile economii emergente precum Brazilia, Argentina și Africa de Sud se așteaptă, de asemenea, să înregistreze o creștere lentă în următorul deceniu. Având în vedere accentuarea mai mult ca niciodată și imprevizibilă a multipolarismului, putem constata că, în timp ce PIB-ul global total a crescut la 110 trilioane de dolari, progresul rămâne distribuit inegal, amenințând să erodeze semnificativ nivelul de trai al societăților. Mai mult, evoluțiile afectate la nivelul economiilor mondiale ar putea prăbuși creșterile și investițiile, declanșând instabilitate politică, socială și de securitate la nivel regional și mondial.

Drept urmare, în acest nou an 2025, este mai necesar ca oricând ca guvernele și liderii mediilor de afaceri să își ajusteze ipotezele de lucru și modelele de acțiune pentru următoarea perioadă de evoluție a lumii, pentru a naviga optim într-o eră definită de incertitudini, fisuri geopolitice, politici interne și externe ce induc dezbinarea, perturbarea evoluțiilor din mediu tehnologic și creșterea riscurilor generate în diverse domenii de utilizarea subiectivă și ineficientă a inteligenței artificiale, tendințele neuniforme demografice, creșterea deficitului de resurse naturale, creșterea datoriilor guvernamentale și politici fiscale ineficiente. Efectele inteligenței artificiale și ale altor tehnologii avansate asupra societăților și economiilor abia au început să fie înțelese. Din păcate, există motive întemeiate să presupunem că natura descentralizată a inovației tehnologice la nivel mondial – care a fost esențială pentru creșterea numărului locurilor de muncă și a aspirațiilor în diverse domenii extrem de importante – s-ar putea să se apropie de final.

În plan intern, Europa pare a fi cea mai afectată de evoluții și situații fragile în diverse domenii, făcând eforturi pentru a face față consecințelor unui prim front geopolitic deschis în Ucraina. Având în vedere evoluțiile din perioada anterioară, Europa se va confrunta cu o confluență de provocări în 2025 generate de

Sursa: <https://www.dailysabah.com/opinion/columns/a-dark-future-of-geopolitical-fragmentation?>

incertitudini și fragmentare în plan politic și slăbirea din punct de vedere economic, care prin intersectarea cu tensiunile geopolitice cu care se confruntă întreaga omenire vor accentua peisajul volatil creat la nivel regional și mondial. Franța se confruntă cu tulburările interne, care îi limitează capacitatea de lider pe scena internațională. Germania se apropie de un proces electoral crucial, lăsându-și scena guvernamentală într-o stare instabilă. Marea Britanie se confruntă cu o societate obosită, cel mai probabil din cauza efectelor generate de ieșirea din UE. Pe tot continentul, unitatea este evazivă, deoarece statele rămân împărțite pe interese și confruntarea cu probleme critice, de la nivel economic și social, la apărare și, implicit, securitate mai ales în domeniul resurselor energetice și al migrației. Drept urmare, putem spune că, din punct de vedere economic, Europa este vulnerabilă, deoarece stagnarea, inflația și incertitudinea accesului la resursele energetice necesare i-au afectat reziliența, reducând-i capacitatea de a aborda eficient și eficace crizele simultane. Toate aceste slăbiciuni sunt agravate de un mediu internațional imprevizibil, primul front geopolitic deschis, războiul din Ucraina, contribuind la confruntarea Europei cu o trilemă: creșterea implicării riscă accentuarea deteriorării profunde a relațiilor cu Rusia până la o posibilă confruntare; manifestarea unei atitudini divergente în rândul statelor membre și diferită în angajarea în sprijinul Ucrainei ar putea încuraja agresiunea rusă; iar o neimplicare prelungită în soluționarea și încetarea războiului din Ucraina va conduce la creșterea instabilității în majoritatea statelor Europei. Într-o astfel de situație precară, dezbinarea Europei ar putea deveni cea mai mare răspundere a tuturor statelor ei. Eșecul de a acționa colectiv riscă să afecteze continentul ca un pion geopolitic în strategiile altor actori statali sau non-statali. Totuși, pentru a naviga cursiv în acest an turbulent, Europa trebuie să depășească diviziunile interne și să proiecteze un front unificat, valorificându-și puterea colectivă pentru a aborda aceste amenințări în cascadă. Fără o acțiune decisivă, Europa se poate confrunta cu un an definit de fragmentare, instabilitate și influență regională și globală semnificativă.

Pe de altă parte, proiecțiile de creștere pentru Brazilia, Rusia, India și China (aceste state membre fondatoare ale BRICS) indică faptul că acestea se vor egala colectiv cu ponderea inițială a G-7 din PIB-ul global până în 2040-2050. China este gata să aibă un impact mai mare asupra lumii în următorii 20 de ani decât orice altă țară. Dacă tendințele actuale persistă, în 2025 China ar putea avea a doua cea mai mare economie din lume și va fi o putere militară de top. De asemenea, ar putea fi cel mai mare importator de resurse naturale și cel mai mare poluator. Probabil că și India va continua să se bucure de o creștere economică relativ rapidă și se va strădui pentru constituirea unei lumi multipolare în care New Delhi este unul dintre poli. China și India trebuie să decidă în ce măsură sunt dispuse și capabile să joace roluri globale din ce în ce mai mari și cum se vor relaționa fiecare cu cealaltă. Rusia are potențialul de a fi o putere la nivel regional și global în 2025, mai ales dacă investește în capitalul uman, își extinde și își diversifică economia și se integrează cu piețele globale, fiind posibil ca în 2025 Rusia să se poată lăuda cu un PIB apropiat de cel al Marii Britanii și Franței. Cu toate acestea, nu se poate exclude ca, pe de altă parte, Rusia să experimenteze și o scădere semnificativă și o cădere bruscă dacă nu reușește să urmeze pașii menționați, iar prețurile petrolului și gazelor să rămână în intervalul 50-70 de dolari pe baril. În contextul evoluțiilor la nivel mondial, se poate prognoza că nicio altă țară nu se va ridica la nivelul Chinei și Indiei și nici una nu va egala influența lor globală individuală. Ne așteptăm, totuși, să vedem creșterea puterii politice și economice a altor țări, precum Indonezia, Iran și Turcia. Multe alte țări vor rămâne mai în urmă din punct de vedere economic. Africa Subsahariană va rămâne regiunea cea mai vulnerabilă la perturbări economice, stresul populației, conflictele civile și instabilitatea politică. În ciuda creșterii cererii globale pentru mărfuri pentru care Africa Subsahariană va fi un furnizor important, este puțin probabil ca populațiile locale să experimenteze câștiguri economice semnificative. Profiturile excepționale rezultate din creșterile susținute ale prețurilor mărfurilor ar putea consolida și mai mult guvernele corupte sau altfel prost dotate din mai multe regiuni, diminuând perspectivele reformelor democratice și bazate pe piața liberă. Deși multe dintre marile țări din America Latină vor fi devenit puteri cu venituri medii până în 2025, altele, în special cele precum Venezuela și Bolivia, care au îmbrățișat politici populiste pentru o perioadă îndelungată, vor rămâne în urmă - iar unele, cum ar fi Haiti, ar putea deveni mai sărace și mai puțin guvernabile. În general, America Latină va continua să rămână în urma Asiei și a altor zone cu creștere rapidă în ceea ce privește competitivitatea economică.

În altă ordine de idei, un al doilea front geopolitic s-a deschis în Orientul Mijlociu. Tensiunile care implică state ca Siria, Libanul, Iranul și Israelul, dar și organizații ca Hamas și Hezbollah riscă să declanșeze un conflict mai larg, cu efecte de undă care amenință securitatea și coeziunea întregii lumi. Faptul că interesele și angajamentele din diverse state au loc și interacționează în *hotspot-urile* geopolitice din Orientul Mijlociu și Europa de Est fac din aceste două regiuni două teatre de operații strategice. Tendința majoră către o mai mare redistribuire a autorității și puterii care are loc de ceva timp este probabil să se accelereze din cauza apariției de noi jucători regionali și globali și a unor șocuri și surprize, singurele întrebări fiind: când și cât de brusc sau lin are loc o astfel de tranziție la o nouă ordine mondială?

EUROPA

Uniunea Europeană în era Trump 2.0

George-Vadim TIUGEA,
 Doctorand la Universitatea București
 (România)

Anul 2024 a marcat o schimbare în evoluția globală a evenimentelor. Au existat mai multe alegeri în timpul cărora majoritatea forțelor guvernamentale au suferit înfrângere sau o pierdere semnificativă de voturi. Principala dispută politică pare să implice forțe globaliste împotriva grupărilor suveraniste. Alegerea lui Donald Trump pentru al doilea mandat ca președinte al SUA este o mărturie a valului suveranist care a cuprins lumea. Aceeași tendință este vizibilă în ascensiunea extremei stângi și extremei drepte în Franța, extremei drepte în Țările de Jos și Austria, forțelor pro-ruse în Slovacia, impasul blocajului din Bulgaria, alegerea unui președinte naționalist în Macedonia de Nord, prăbușirea coaliției de guvernare din Germania sau criza partidului de la guvernare din Japonia. În același timp, membrii BRICS încearcă să galvanizeze o schimbare a ordinii globale în favoarea lor, prin reducerea influenței Occidentului (inclusiv a Uniunii Europene/UE) în lume. Această tendință este vizibilă mai ales în zone precum Africa de Vest, unde juntele militare pro-ruse au preluat puterea în Burkina Fasso, Mali, Niger, iar regimul pro-occidental din Senegal a fost înlăturat, dar și în America Latină, unde China își crește influența economică, cum ar fi în Brazilia, Peru și Uruguay.

Sursa: [https://eml.m.wikipedia.org/wiki/](https://eml.m.wikipedia.org/wiki/File:President_Trump_at_Davos_%2849419286943%29.jpg)

[File:President_Trump_at_Davos_%2849419286943%29.jpg](https://eml.m.wikipedia.org/wiki/File:President_Trump_at_Davos_%2849419286943%29.jpg)

Între timp, UE a asistat la noi alegeri pentru Parlamentul European, care păreau să susțină încă o dată o coaliție de forțe de centru-dreapta (PPE), centru-stânga (S&D) și centriste (Renew), dar cu o opoziție semnificativă din partea conservatorilor (ECR – parțial) și suveraniștilor (Patrioți pentru Europa, ESN) și o stângă diminuată (Verzi, Stânga). În moderarea sa, UE pare să meargă împotriva curentului, chiar dacă tendințe similare sunt vizibile în statele sale membre. În acțiunile sale, UE se află acum la elaborarea punctului de vedere cu o nouă administrație Trump în ceea ce privește comerțul liber, drepturile omului (inclusiv imigrația), schimbările climatice și opoziția față de Rusia în Ucraina. Dar UE se confruntă, de asemenea, cu o concurență sporită din partea Chinei în domeniul vehiculelor electrice, ceea ce a determinat un fel de "tit-for-tat" în impunerea de taxe pe diverse bunuri.

Cert este că în perioada următoare se va vedea o competiție tot mai mare la nivel mondial între principalii actori (SUA, China, alte țări BRICS) pentru maximizarea ponderii lor în noua lume multipolară. UE este încă un actor internațional semnificativ, dar poziția sa este contestată de SUA mai egoiste și de noile puteri în ascensiune. În calitate de apărător al vechiului status-quo în afacerile internaționale, UE trebuie să-și găsească acum locul în noua ordine mondială emergentă, atât prin utilizarea principalelor sale active, cât și prin dezvoltarea altora noi. Modul în care va răspunde provocărilor actuale îi va modela rolul în lume pentru următoarele decenii.

UE în afaceri internaționale

În ultimele decenii, UE s-a profilat ca un apărător al principalelor sale valori de libertate, democrație, drepturile omului și liber schimb la nivel mondial. Principalele instrumente de care dispunea erau mijloacele financiare (în special ajutorul pentru dezvoltare – UE este principala sursă pentru astfel de investiții la nivel mondial), promovate de cele mai influente state membre în domeniul economic (membre G7 precum Germania, Franța, Italia și Marea Britanie; Țările de Jos, Belgia, Austria, Suedia, Spania), acorduri economice (regimuri de liber schimb și asocieri cu regiuni precum Comunitatea Andină, America Centrală, Maghreb, Balcanii de Vest și țări precum Canada, Egipt, Georgia, Islanda, Israel, Japonia, Iordania, Kenya, Mexic, Moldova, Noua Zeelandă, Norvegia, Singapore, Africa de Sud, Coreea de Sud, Turcia, Ucraina, Regatul Unit, Vietnam și alte câteva țări din Caraibe și Pacific, țări europene mici) și misiuni de menținere a păcii (Afganistan, Bosnia și Herțegovina (BiH), Republica Centrafricană, Ciad, RD Congo, Georgia, Guineea Bissau, Indonezia, Irak, Kosovo, Libia, Moldova, Macedonia de Nord, Sudan și Sudan de Sud), cu ajutorul celor mai puternici membri ai săi în domeniul militar și diplomatic (Franța, Germania, Italia, Spania, Regatul Unit, dar și Polonia și România). De asemenea, în ultimul timp, UE a fost un susținător ferm al luptei împotriva schimbărilor climatice într-un format multilateral, mai ales după semnarea Acordurilor de la Paris, în 2016. În același timp, UE a fost rapidă în a condamna încălcările drepturilor și libertăților omului în țări cu regimuri opresive precum Belarus, China (tratarea minorităților tibetane și uigur), Myanmar (genocid asupra minorității Rohingya), Siria (represiunea militară), Venezuela (fraudă electorală) sau Yemen (fundamentalismul islamic).

Pe lângă accentul umanitar al acțiunilor internaționale ale UE, există și interesul statelor sale membre de a stimula relațiile economice cu mai multe regiuni ale lumii, fiecare dintre ele furnizând materii prime (petrol, gaz, minereu de fier, diamante, metale rare și altele) pentru economiile statelor membre ale UE. Acest tip de interes a fost adesea văzut de unii din Sudul Global ca o continuare a relațiilor de tip colonial dintre națiunile europene și fostele lor colonii (aceasta se referă în principal la Franța, Spania, Portugalia, Țările de Jos, Belgia și, într-o oarecare măsură, la Germania și Italia), prin care europenii profită de resursele altora. Cu toate acestea, această afirmație nu suportă, din punct de vedere economic, luarea în considerare a faptului că UE oferă acelor țări un preț corect pentru acele resurse (pe baza pieței libere).

UE își afectează partenerii din întreaga lume, cerând un tratament echitabil al lucrătorilor, femeilor, copiilor și respectarea drepturilor omului ca și condiții pentru deschiderea pieței sale pentru produsele respectivelor țări. Astfel, scopul principal este de a crea condiții pentru ca valorile europene să se răspândească în întreaga lume ca valori comune cu principalii săi parteneri. Cu toate acestea, în ceea ce privește democrația și statul de drept, abordarea UE a fost destul de mixtă, acordurile recente neglijând regimurile autoritare sau militare din unele părți ale lumii pentru a obține alte avantaje (de exemplu, Egipt, Qatar, Tunisia), adesea de natură economică.

Dacă vorbim de forța militară, totuși, UE a fost adesea descrisă ca ”un gigant economic și un vierme militar”. Unele dintre statele sale membre au forțe militare importante (Franța, Germania, Spania, Italia și, chiar Polonia, România și Suedia), inclusiv arme nucleare și capacități de tehnologie spațială (Franța), dar puterea militară a UE a fost semnificativ paralizată, de când Marea Britanie a părăsit Uniunea, în urma Brexit-ului din 2016. Cel mai important element este însă că, cea mai mare parte a securității UE a fost asigurată în ultima vreme prin NATO, deoarece majoritatea statelor membre ale UE sunt și membre NATO (în prezent, doar Austria, Cipru, Irlanda și Malta nu sunt membre NATO). Acest lucru s-a tradus într-un accent mare pe priceperea forței militare americane, manifestată printr-o strânsă cooperare în domeniul tehnologic și, în principal, prin desfășurarea de trupe americane pe teritoriul statelor membre UE (în cadrul unor baze militare importante). Astfel, membrii UE ai NATO s-au bazat întotdeauna pe alianța lor cu SUA pentru a le asigura securitatea pe continent. Cu toate acestea, abordarea lui Donald Trump cu privire la NATO a schimbat acest

Mark Leonard, "Europe for itself", 24 July 2018, in https://ecfr.eu/article/commentary_europe_for_itself/, accesat în 8 decembrie 2024

model, încă de la primul său mandat. Deși alianța a rămas pe loc, maniera tranzacțională a fostului și viitorului președinte american de a face față aliaților a determinat o creștere a cheltuielilor militare ale UE cu aproximativ 2% din PIB în cazul fiecărei națiuni. Principala problemă ridicată de abordarea lui Trump este aplicarea articolului 5 de către forțele americane numai dacă aliații contribuie, fapt care calcă în picioare tot dreptul internațional adoptat din 1945. În acest context, UE este probabil să aibă o problemă de securitate odată cu începerea celui de-al doilea mandat al lui Trump.

Punctul forte al UE este, prin urmare, încă puterea sa soft, care constă în diplomația sa, modelul său social, dar mai ales în mijloacele sale financiare și economice. Cu toate acestea, chiar și la nivel diplomatic, UE ca mediator nu este atât de frecventă ca înainte, în principal din cauza percepției restului lumii că UE și SUA (și, de asemenea, Israelul, pentru țările din Orientul Mijlociu) fac parte din aceeași lume occidentală pe care o consideră învechită sau chiar o prezență nedorită. Acest lucru ne lasă cu economia și modelul social european.

UE și economia globală

Existența UE s-a bazat încă de la început pe modelul său economic de succes, capabil să genereze prosperitate pentru a preveni orice fel de conflict între țările europene. În ceea ce privește cifrele, UE are în prezent al doilea PIB nominal (19.403 miliarde USD) și pe cap de locuitor (62.600 USD) în lume (după SUA) și al treilea PIB în PPS în lume (după China și SUA), acoperind aproximativ 15,2% din economia mondială². Piața sa internă, care include o populație de aproximativ 440 de milioane de oameni, este una dintre cele mai importante din lume, atât din punct de vedere al consumului, cât și al producției. Produsele sale din toate sectoarele sunt bine-cunoscute și dorite la nivel internațional, mai ales datorită calității și originalității lor. Majoritatea statelor sale membre sunt țări cu un indice de dezvoltare umană ridicat, incluse în categoria economiilor avansate.

Cu toate acestea, în ultimul timp și mai ales în urma crizei epidemice de Covid-19, economia UE a rămas în urmă economiilor emergente ale lumii (tigrii asiatici sau țările BRICS), cu rate de creștere care se apropie din ce în ce mai mult de stagnare și chiar recesiune (de exemplu Germania)³. Una dintre principalele probleme privind creșterea economică este legată de invazia rusă în Ucraina și de atitudinea adoptată de majoritatea țărilor UE după acel eveniment dramatic. În principal, încercarea UE de a-și reduce dependența de gazul rusesc a determinat o creștere a cheltuielilor pentru identificarea și importul de noi resurse de combustibil (atât fosile, cât și regenerabile), ajutând în același timp asociatul ucrainean aflat în conflict să supraviețuiască economic agresiunii ruse. Acest efort, venit după o perioadă dificilă de luptă împotriva unui val de pandemie, a fost puțin prea mult pentru economiile statelor membre UE și pentru finanțele UE, care au trebuit să facă față unui deficit bugetar în creștere. În același timp, inițiativa UE de adoptare a unui Green Deal, preconizat să ajute la redresarea după criza epidemică și să lupte împotriva schimbărilor climatice, a părut să se întoarcă înapoi atunci când s-a confruntat cu o concurență chineză care prosperă pentru o economie verde, beneficiind de forță de muncă mai ieftină și de subvenții de stat mai mari. Încercarea de a compensa financiar producătorii de mașini europeni, de exemplu, pentru redirectionarea investițiilor către construirea de vehicule electrice (VE) a fost distrusă de piața internă a UE fiind inundată de modele chineze⁴ mai ieftine, ceea ce îngreunează vânzările de vehicule scumpe din UE.

Astfel, economia UE se confruntă în prezent cu concurență pe două fronturi. Pe de o parte, menținerea sancțiunilor economice împotriva Rusiei (împreună cu SUA și Marea Britanie) pentru invazia sa militară în Ucraina, lasă economia UE fără combustibili mai ieftini necesari dezvoltării sale, necesitând în același timp resurse suplimentare pentru supraviețuirea Ucrainei. Pe de altă parte, adoptarea de noi taxe de import pentru vehiculele electrice chinezești și, potențial, pentru alte produse economice din China, va aduce relațiile UE-China în stadiul unui război comercial, care nu poate decât să dăuneze celor două părți și mai ales europenii. Încercările UE de a compensa aceste pierderi prin acorduri comerciale privind alte piețe regionale importante din lume, precum Mercosur, ASEAN, Canada, India sau Japonia, sunt importante, dar nu pot compensa toate

²European Commission, "EU represented 15.2% of world's GDP in 2021", 30 May 2024, in <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240530-2>, accesat în 15 Decembrie 2024; International Monetary Fund, "World Economic Outlook Database", October 2024,

³Piero Cingari, "Germany's economic struggles deepen: A back-to-back recession looms", 9 October 2024, in <https://www.euronews.com/business/2024/10/09/germanys-economic-struggles-deepen-a-back-to-back-recession-looms>, accesat în 15 decembrie 2024

⁴Reuters, "EU's von der Leyen: China must be stopped from flooding EV market", May 8, 2024, in <https://www.reuters.com/business/autos-transportation/eus-von-der-leyen-china-must-be-stopped-flooding-ev-market-2024-05-08/>, accesat în 15 decembrie 2024

pierderile menționate anterior. În plus, ele ar putea chiar exacerba unele dintre problemele interne ale UE, după cum vom vedea în continuare.

În contextul intenției administrației lui Trump de a promova o politică protecționistă în ceea ce privește comerțul mondial, UE s-ar putea confrunta cu probleme suplimentare la nivel mondial. În calitate de promotor tradițional al comerțului mondial și al globalizării economice, UE a încurajat întotdeauna cooperarea multilaterală pentru negocierea unor acorduri reciproc avantajoase cu diferite țări și asociații regionale. Acesta a reprezentat multă vreme motorul dezvoltării UE, profitând de resursele din întreaga lume pentru a-i alimenta creșterea economică. Dar intenția lui Trump de a suprataxa toate importurile pentru a asigura un profit mai mare pentru economia SUA este probabil să genereze reciprocitate în întreaga lume și nu numai în legătură cu produsele americane. Această tendință generală de protecționism, care ar putea afecta și relațiile UE-China, este de fapt un val care se opune tendinței de globalizare predominantă în afacerile economice mondiale după cel de-al Doilea Război Mondial. Ar putea fi generate războaie comerciale economice mai ample, cu un impact negativ pentru toate părțile implicate, sau s-ar putea ajunge la apariția unor blocuri economice opuse, precum BRICS, care ar putea provoca supremația economică a SUA. În astfel de condiții, UE ar putea fi ruptă între înclinația sa tradițională către relații economice bune cu SUA și nevoia de a găsi modalități de supraviețuire într-o lume a blocurilor economice concurente.

Cu toate acestea, UE are un atu important care ar putea deveni esențial pentru succesul său viitor: piața internă. Nicio altă alianță economică regională din lume nu are un instrument atât de cuprinzător pentru a contracara efectele negative asupra pieței globale. Piața internă a UE este încurajată de principiul libertății de circulație, concretizat în spațiul Schengen, și de uniunea monetară, sintetizată în moneda euro, care este din ce în ce mai competitivă chiar și la nivel mondial, ca o alternativă potențială pentru USD. Aceste avantaje ar putea deveni utile pentru UE în cazul unei noi crize economice. Cu toate acestea, ele ar putea deveni inutile dacă UE nu reușește să atingă gradul de coordonare necesar pentru operaționalizarea lor. Această situație ar putea apărea în cazul în care UE și statele sale membre nu ar fi în măsură să-și rezolve problemele interne.

Probleme interne

Prosperitatea UE a fost asigurată cu ajutorul decisiv al unei forțe de muncă calificate și suficiente. Acest lucru a fost asigurat de boom-urile demografice semnificative din majoritatea statelor sale membre actuale după sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. Dar, treptat, populația europeană a intrat într-un proces de îmbătrânire, pe măsură ce familiile s-au redus, natalitatea a scăzut dramatic și speranța de viață la naștere a crescut. Deficitele de forță de muncă rezultate au fost umplute cu migranți (atât europeni, cât și non-europeni) cărora li s-a permis să lucreze temporar sau chiar să se stabilească definitiv pe teritoriile statelor membre UE. Muncitorii migranți au fost puternic atrași de prosperitatea care caracterizează modelul social european, tradusă în locuri de muncă stabile bine plătite, servicii de sănătate la standarde înalte, acces la educație, locuințe confortabile, pensii decente și vacanțe accesibile în întreaga lume. Statele membre au încurajat această tendință, deoarece migranții acceptau adesea plăți mai mici decât lucrătorii locali și acceptau să lucreze în domenii care erau mai puțin atractive pentru localnici (agricultura, salubritatea, îngrijirea bătrânilor etc.). În timp, noile comunități de migranți au devenit o realitate a peisajului urban european, promovând motto-ul UE *"Unitate în diversitate"*. Dezvoltarea a replicat, într-o oarecare măsură, *modelul american de topire*.

Cu toate acestea, modelul a funcționat doar atâta timp cât economia UE a prosperat și perspectivele de viitor erau luminoase. În urma unei serii de evenimente negative, percepția în statele membre UE s-a schimbat. Criza economică și financiară din 2008-2009 a dus la o scădere a creșterii economice a UE și la o creștere a ratei șomajului, în special în rândul tinerilor. Primăvara arabă din 2011 și în special războaiele civile din Libia și Siria au contribuit la un nivel fără precedent de refugiați care vin spre statele membre UE, creând așa-numita "criză a migranților" din 2015-2016 (într-o oarecare măsură încurajată de actorii internaționali opuși). Acest ultim eveniment a dat impulsul final referendumului britanic Brexit, din 2016, care a văzut primul stat membru părăsind UE și, astfel, a dat o lovitură gravă întregului proiect european. Criza epidemică a Covid-19 deja menționată, din 2020-2021, a condus la măsuri de izolare și prevenire inimaginabile anterior în cadrul societăților UE care au contribuit la o stare conflictuală între partizanii și oponentii vaccinului. Nu în ultimul rând, invazia rusă în Ucraina a spulberat viziunea idilică a unei Europe fără frontiere sau dușmani, aducând în minte amintiri ale confruntărilor militare dăunătoare din trecut. Toate acestea au contribuit la o creștere spectaculoasă a simpatiei pentru partidele naționaliste, extremiste și populiste din rândurile cetățenilor UE. Astfel de forțe politice au apărut ca importante (Franța, Germania, Spania, România, Bulgaria, Portugalia, Suedia) sau chiar partide de guvernare în unele state membre (Austria, Belgia, Italia, Țările de Jos, Ungaria, Polonia, Slovacia).

Pe de altă parte, confortul unui standard ridicat de viață a adus schimbări semnificative în stilul de viață tradițional european. Familia tradițională a încetat să mai fie celula de bază a societății și a fost înlocuită de individ, sub influența ideologiilor liberale predominante. Astfel, familiile monoparentale au devenit o realitate în creștere în țările europene. Primatul individului a contribuit, de asemenea, la îmbunătățirea drepturilor femeilor, echilibrând astfel societățile tradiționale dominate de bărbați (o tendință vizibilă mai ales în țările nordice). În același timp, însă, natalitatea a scăzut și populația din majoritatea țărilor europene a început să scadă (în Europa Centrală și de Est această tendință a fost susținută și de creșterea imigrației către Europa de Vest în căutarea unor locuri de muncă mai bune). Penuria de forță de muncă rezultată a fost umplută cu lucrători migranți non-europeni. Tot acest proces a fost observat și criticat de forțele de dreapta din statele membre UE, care în prezent sunt în plină ascensiune. Prosperitatea economică a UE s-a bazat, de asemenea, pe sectoare industriale și agricole competitive ale economiei. Cu toate acestea, poluarea generată (și) de industria UE a dus la schimbări climatice care au afectat viața de zi cu zi, prin temperaturi neobișnuit de ridicate, secete frecvente și inundații și uragane devastatoare. Acest lucru a avut și un impact negativ asupra culturilor agricole, ceea ce a dus la falimentul majorității micilor fermieri din UE. Culturile agricole s-au bazat din ce în ce mai mult pe utilizarea pesticidelor și a organismelor modificate genetic (OMG). Cu toate acestea, calitatea alimentelor generate de utilizarea unor astfel de produse a avut un impact negativ asupra sănătății cetățenilor UE, printre care rata bolilor mortale (inclusiv cancer) a crescut. Instituțiile UE au încercat să ia măsuri împotriva unor astfel de tendințe negative, dar acțiunile lor au fost văzute ca fiind îndreptate împotriva cetățenilor. De exemplu, adoptarea Green Deal a fost percepută de lucrătorii din industria auto (în principal în Germania și Italia) ca o măsură de a reduce locurile de muncă în domeniu (ca urmare a scăderii cererii) și de șomaj. În mod similar, încheierea unui acord de liber schimb între UE și Mercosur a fost percepută de fermierii din Franța, Spania și Polonia ca o măsură care ar inunda piața unică a UE cu produse alimentare ieftine din America de Sud, în timp ce ale lor ar rămâne nevândute. Același lucru a fost valabil și în cazul măsurilor luate pentru sprijinirea agriculturii Ucrainei, percepute negativ de fermierii din Polonia și România. Soluția, pentru acești oameni, ar fi să închidă UE de la comerțul internațional și să devină autosuficiente. Este o măsură susținută și de forțele de dreapta, inspirată de politici similare susținute de președintele american Donald Trump. Nu în ultimul rând, există o diviziune tot mai mare între statele membre UE în ceea ce privește alocarea fondurilor UE. În principal, unele state membre cu contribuții nete la bugetul UE (Franța, Germania, dar și așa-numitele "Patru Frugal" – Austria, Danemarca, Țările de Jos și Suedia⁵) sunt din ce în ce mai nemulțumite de situația actuală și cer o revizuire a politicii de coeziune, fie prin scăderea contribuțiilor acestora, fie prin pledoarie pentru limite de cheltuieli mult mai stricte, pe care celelalte state membre (în special Grecia) le identifică de obicei drept "măsuri de austeritate". Beneficiarii neți, în frunte cu țări precum Spania sau Polonia, susțin menținerea status-quo-ului în acest domeniu, alături de state membre mai mici și mai noi, reunite în mare parte în grupul "Prietenii Coeziunii" (Bulgaria, Cipru, Cehia, Croația, Estonia, Grecia, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia și Spania)⁶. Disputele dintre cele două grupuri devin aprinse în timpul procesului de adoptare a bugetului UE la nivelul Parlamentului European și al Consiliului European.

Perspective

Realegerea lui Donald Trump în funcția de președinte al SUA pentru un al doilea mandat neconsecutiv a fost punctul culminant al unui an 2024 marcat de schimbări generale în lume, provocate de alegeri (mai ales) sau conflicte violente. Această schimbare a prins UE destul de nepregătită, chiar dacă ultimul deceniu nu a fost scurt și nici scutit de "surprize neplăcute" pentru europeni. În calitate de susținători ai status-quo-ului democratic liberal condus de Occident la nivel internațional, UE se aștepta la o redresare a acestei tendințe, în special după criza Covid-19 și mandatul administrației Biden la Washington. Cu toate acestea, lumea pare să meargă în altă direcție în ultima vreme, fapt observat și îmbrățișat de țările BRICS și chiar de unii cetățeni occidentali. În prezent, este îndoielnic dacă această tendință ar conduce lumea către o situație mai bună sau care ar fi impactul asupra țărilor occidentale (inclusiv UE). La urma urmei, politicile protecționiste preconizate de administrația Trump pentru a "face America din nou mare" sunt doar izvoarele unor politici similare care au dus la cel de-al Doilea Război Mondial. Ei nu reușesc să înțeleagă că ceea ce a făcut America mare în trecutul recent a fost tocmai comerțul liber bazat pe cadrul instituțional Bretton Woods, care este negat în prezent. În schimb, cert este că o nouă ordine mondială se ridică și pilonii ei principali sunt SUA și China (un alt beneficiar al comerțului liber), alături de puterile economice G20.

⁵David Bokhorst & Magnus G. Schoeller, "Managing constraint: frugal opposition to European fiscal solidarity", 27 July 2023, in *Journal of European Public Policy*, Volume 31, 2024, Issue 10, pp. 3275-3298

⁶Ministry of Development Funds and Regional Policy – Republic of Poland, "Friends of Cohesion Summit in Portugal", 3 February 2020, in <https://www.gov.pl/web/funds-regional-policy/friends-of-cohesion-summit-in-portugal>, accesat în 20 decembrie 2024

Pentru UE, noul cadru ar putea reprezenta o povară suplimentară pentru toate problemele sale interne, dar, în același timp, o oportunitate de a se reinventa și de a-și folosi principalele active (rămase). UE este încă una dintre principalele puteri internaționale (în principal din motive economice) și poate folosi această poziție pentru a-și promova valorile și interesele specifice. Dar, pentru ca acest lucru să se întâmple, UE trebuie, mai presus de toate, să-și depășească diviziunea internă și să manifeste o poziție mai unită și mai coerentă la nivel internațional. În caz contrar, pericolul fragmentării și parohialismului ar putea conduce înapoi la conflicte din trecut și probleme economice.

În primul rând, în cazul unei decuplări de aliatul SUA, întrucât viitoarea administrație Trump ar trebui să fie mai puțin interesată de sprijinirea aliaților europeni din NATO și Ucraina împotriva agresiunii ruse, UE ar trebui să accelereze măsurile pentru stabilirea unei armate europene cu drepturi depline. Nucleul acestei structuri ar putea fi Eurocorpul (în prezent, șase țări UE sunt membre cu drepturi depline – Belgia, Franța, Germania, Luxemburg, Polonia și Spania și patru asociate – Austria, Grecia, Italia și România) și ar putea beneficia de energia nucleară și capacitățile spațiale ale Franței. Regatul Unit ar putea fi, de asemenea, asociat acestei structuri, în măsura în care ar sprijini o astfel de măsură. Astfel, pilonul european al NATO ar fi consolidat, iar descurajarea militară a UE împotriva Rusiei ar putea deveni realitate.

În al doilea rând, politica demografică a UE ar trebui să devină mai coerentă. În ceea ce privește imigrația, statele membre UE ar trebui să decidă care este calea principală de urmat. Dacă decid că nu mai este nevoie de imigranți, ar trebui să se bazeze în schimb pe măsuri cuprinzătoare de încurajare a natalității la nivel continental. Dacă imigranții sunt încă necesari, aceștia ar trebui să fie mai bine integrați în statele gazdă, cu drepturi egale și tratament echitabil, fără discriminare. Migrația ilegală ar trebui, desigur, descurajată, dar nu cu prețul neglijării respectului pentru democrație, drepturile omului și statul de drept, așa cum a fost cazul acordurilor cu țări precum Egipt, Israel, Tunisia sau Turcia.

În al treilea rând, UE nu ar trebui să renunțe la lupta împotriva schimbărilor climatice, sub impactul unei abordări cu vederi înguste a administrației Trump în acest domeniu. În schimb, Green Deal ar trebui aplicat și inovația ar trebui încurajată, pentru a putea concura cu succes cu China, noul lider mondial în tehnologii verzi. Viitorul va aparține actorilor care aduc progrese tehnologice care încurajează o creștere curată bazată pe energie regenerabilă, nu celor care se bazează pe vechii combustibili fosili care vor fi în curând epuizați și care caută profit net imediat în detrimentul generațiilor viitoare.

În al patrulea rând, extinderea UE ar trebui să continue, în special în ceea ce privește Balcanii de Vest și Europa de Est (Moldova și Ucraina). Acesta este singurul mod prin care UE poate arăta că valorile sale merită încă să fie îmbrățișate și să genereze prosperitate. Desigur, orice extindere viitoare ar trebui să se bazeze pe îndeplinirea criteriilor de aderare, dar procesul ar trebui accelerat cât mai mult posibil. Aceasta include, de asemenea, prevederi clare pentru adoptarea unei atitudini mai rezervate față de interferența Rusiei, pentru a nu aduce "cai troieni" suplimentari (cum ar fi Ungaria și Slovacia) în UE (în special în ceea ce privește Serbia).

În același timp, UE ar trebui să sublinieze că acordă prioritate relațiilor cu țările și structurile regionale care îmbrățișează și pun în aplicare în mod activ propriile valori și să fie critică și inflexibilă cu cei care le încalcă (de exemplu, țări precum Afganistan, Algeria, Azerbaidjan, Belarus, China, Cuba, Egipt, Georgia, Iran, Israel, Myanmar, Nicaragua, Coreea de Nord, Qatar, Rusia, Rwanda, Arabia Saudită, Tunisia, Turcia, Turkmenistan, Emiratele Arabe Unite, Venezuela). Acest lucru ar contracara impresia unor observatori că UE are "standarde duble" și își folosește valorile numai atunci când acestea se potrivesc cu interesele sale imediate. UE ar trebui, de asemenea, să se implice în reconstrucția țărilor distruse de conflicte precum Libanul, Libia, Siria și Ucraina, pentru a arăta că este încă cel mai important furnizor de ajutor pentru dezvoltare din lume.

Nu în ultimul rând, UE ar trebui să-și sporească coeziunea internă. Aceasta implică o consolidare a principalelor partide europene (PPE, S&D, liberali, conservatori, verzi) în detrimentul forțelor naționaliste, extremiste și populiste de dreapta și extrema stângă. Principalele partide pro-europene ar trebui să reamintească cetățenilor UE că îmbrățișarea opțiunilor suveraniste nu va aduce înapoi prosperitatea și standardele ridicate de viață în UE, ci doar conflictul, sărăcia și foamea din Europa de dinainte de 1945. Pentru a-i convinge, totuși, vechile partide ar trebui să revină la cetățeanul obișnuit și să-și asume din nou rolul de reprezentare pentru toate grupurile societății, în loc să fie simple grupuri de interese ale celor mai bogați. Altfel, UE s-ar putea transforma într-un alt proiect eșuat în lunga istorie europeană a conflictelor.

EUROPA

Alegerea lui Trump crește nevoia unei apărări Europene!

Dr. Jean MARSIA (Belgia)

În 2003 și 2016, Uniunea Europeană (UE) a adoptat o strategie pseudo-globală, iar în 2022, o Busolă Strategică, care este doar o declarație de intenție, incapabilă să schimbe conceptul ”fiecare pe cont propriu”. La sfârșitul anului 2024, Europa este încă fără o politică externă cu adevărat comună, o politică de apărare cu adevărat comună sau o armată europeană, din lipsa unui guvern federal, legitim. UE nu este un stat, ci o asociație de state, incapabile să facă față amenințărilor, care variază de la geopolitică la schimbările climatice.

Comisia nu este o putere executivă, iar Consiliul European nu stabilește clar principalele direcții strategice ale UE, deoarece nu îl interesează ce doresc europenii, ci, din contră, ce își doresc guvernele statelor membre. UE implementează instituții politico-militare: un Serviciu de Acțiune Externă; un Comitet Politic și de Securitate; un comitet militar; un personal strategic, dar fără personal

operațional; o Agenție de Apărare; un centru prin satelit, care are imagini comerciale imprecise; un Institut pentru Studii de Securitate; un colegiu de securitate și apărare, dar nu un serviciu de informații. Nu are capacități militare și, prin urmare, nicio greutate pe scena geopolitică. Instrumentul european pentru pace, care finanțează livrările de arme către statele partenere, are 11,1 miliarde de euro. Fondul său european de apărare, care își propune să stimuleze cooperarea între producătorii de apărare, are un buget de 7,9 miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Nimicuri în comparație cu PIB-ul UE de 16.970 miliarde EUR în 2023.

Sursa: <https://cvlpress.ro/14.01.2025/se-reseteaza-relatiile-sua-ue/>

Este apărarea Europei în pericol?

În virtutea articolului 24 din Tratatul privind UE, acest organism are competențe în domeniul politicii externe și de securitate comune (PESC) și poate define, treptat, o politică de apărare comună (PSAC) pentru o apărare comună, în cazul în care Consiliul decide acest lucru în unanimitate, în conformitate cu articolul 42 alineatul (2) TUE. Acest articol clarifică în continuare că PSAC respectă obligațiile care decurg din Tratatul Atlanticului de Nord pentru statele membre ale UE, care consideră că apărarea lor comună este realizată în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO). Austria, Cipru, Irlanda și Malta nu sunt de

aceeași părere. 23 de state membre UE au încredere în NATO, în ciuda nevoii de unanimitate în Consiliul Atlantic, care a încetinit admiterea Finlandei și Suediei.

Dacă Alianța Atlantică a reușit să își exercite funcția de prevenție, este datorită capacităților americane de apărare nucleară, de informații, de transport strategic, antiaeriană și antirachetă și celor 1,3 milioane de militari activi și 800.000 de rezerviști. Președintele american este comandantul șef al acestor forțe, dar, de fapt, este și al nostru. Numai Charles de Gaulle a reușit să o depășească.

Alegerile din 5 noiembrie 2024 au decis: pe 25 ianuarie 2025, domnul Trump va fi următorul comandant. Au dat partidului său majoritatea în ambele camere legislative. Domnul Trump nu pare să fie în favoarea implicării americane alături de Europa. Domnul Obama a trebuit deja să-și oprească intervenția în Libia din cauza lipsei de sprijin parlamentar. Trump și Biden au pus capăt celor 20 de ani de acțiune americană în Afganistan, fără consultarea aliaților lor. Ajutorul lui Biden pentru Ucraina a fost blocat de aproape șase luni, deoarece bugetul necesar nu a fost votat.

O apărare europeană ca Europa să se poată apăra indiferent de ce va urma!

Europa ar trebui să fie capabilă, prin forte proprii, dacă este nevoie, să ne apere suveranitatea, valorile și interesele comune, să contribuie la protecția mediului, să definească și să implementeze politici industriale, sociale, monetare, bugetare și energetice și să lupte împotriva evaziunii fiscale, în special a celor comise către Google, Apple, Facebook, Amazon, Microsoft, Baidu, Alibaba, Tencent, Xiaomi, Huawei, Tik Tok etc.

UE și statele sale membre nu știu cum să ne asigure securitatea și apărarea, dar Federația Europeană anunțată în 1950 de Robert Schuman ar putea: un stat federal care preia de la început comanda politico-militară care permite gestionarea eficientă a crizelor, capabilă să de a evalueze situații, decide și acționa în consecință, atât timp cât este necesar, într-un spectru cât mai amplu.

Liderii europeni ar trebui să furnizeze Europei mijloacele necesare de a se face remarcată, de a avea greutate în relațiile geopolitice. Întărirea pilonului european al NATO ar permite Europei să vorbească limba puterii, să ne apere mai bine interesele și să ajute mai bine Ucraina. Suma bugetelor europene de apărare este aproape de jumătate din bugetul de apărare al SUA, dar din 1.200.000 de soldați europeni, doar câteva zeci de mii sunt suficient de pregătiți, echipați și instruiți pentru a interveni în operațiuni de mare amploare. Din cauza risipei induse de multitudinea factorilor de decizie, armamentul European este produs în cantități reduse, ceea ce îl face mai scump de achiziționat, implementat și întreținut. Forțele noastre armate folosesc 178 de tipuri de sisteme de armament, comparativ cu 30 în Statele Unite ale Americii. Acest lucru afectează operaționalitatea noastră și baza noastră industrială și tehnologică de apărare. Aceasta din urmă, slăbită de trei decenii de subinvestiții, nu mai poate furniza rapid și, în fața agresivității ruse, a fost necesar să importe sisteme de armament americane, turcești și sud-coreene.

Coreea de Sud ne-a arătat importanța aplicării principiilor de bază ale științei politice în dezvoltarea politicii de apărare și a politicii industriale de apărare. Voința politică joacă un rol esențial. Este singura modalitate de a stabili priorități de a ajunge la consens și, prin urmare, stabilitate. Doar o organizație de stat poate permite acest lucru. Coalițiile de state, asociațiile de state și confederațiile nu reunesc decât voințe dispartate și fluctuante. Ele nu permit generalului să prevaleze asupra intereselor particulare.

O constituție federală, bazele unei apărări europene

Europa trebuie să împiedice declinul științific, tehnologic, industrial, economic și financiar și să-și pună capăt dependenței de apărare. Pentru ca Europa să înceteze să mai fie o putere normativă, adică una care se limitează la a legifera, avem nevoie de un guvern european capabil să acționeze, să implementeze, să însoțească și să adapteze răspunsul nostru la crize într-o manieră flexibilă. O reformă a tratatelor europene ar fi inefficientă. Parlamentul nou ales, reprezentantul legitim al cetățenilor, ar trebui să se declare organ constitutiv, inspirat de *Manifestul Rezistenței Europene*¹, din 1944.

Fără o constituție federală, Europa nu va fi puternică, suverană și democratică, nu-și va recâștiga locul care i se cuvine pe scena internațională. Un guvern federal european, controlat de Parlament, este esențial. O constituție federală conține un contract social și o definire a puterilor executivă, legislativă și judiciară, precum și repartizarea competențelor pe nivele de putere: Europa, statele membre, regiunile, în esență în domeniile: relații externe, securitate și apărare, afaceri interne, economice, sociale și de mediu și finanțe publice. Acesta stabilește procedura pentru intrarea în vigoare și modificarea constituției.

¹"La Résistance et l'idée européenne", Luxembourg Centre for Contemporary and digital History, <https://www.cvce.eu/collections/unit-content/-/unit/02bb76df-d066-4c08-a58a-d4686a3e68ff/81649a8e-0558-4721-b443-d609f19dfa24>.

Statele Unite ale Americii, unde Armata, Marina, Pușcașii Marini, Forțele Aeriene, Garda de Coastă și Garda Națională coexistă, pot reprezenta o sursă de inspirație pentru distribuirea competențelor în Europa. Forțele armate naționale există, dar trebuie să umplem golul privind capacitățile și să evităm dublarea. Pentru aceasta, un singur Stat Major al Apărării și un singur Minister al Apărării ar trebui să exprime nevoile de reechipare a armatelor europene, inclusiv a statelor membre, supravegherea pregătirii acestora și, dacă este necesar, în caz de agresiune, să le mobilizeze.

Cetățeni, ce trebuie să facem?

Precum ucrainenii, europenii trebuie să găsească curajul pentru confruntări, de a îndrăzni, întreprinde și inova. Ei trebuie să pună bazele unei Europe ambițioase, mândre, deschisă lumii și gata să-și apere valorile și interesele. Ei trebuie să acționeze, rapid, pentru a restabili pacea în Europa, pentru a deveni din nou suverani, autonomi, independenți și respectați. Pentru a face acest lucru, ei trebuie să pună presiune asupra reprezentanților lor pentru a stabili o uniune politică a europeană după un model federal, începând cu un nucleu restrâns, așa cum s-a făcut pentru zonele Schengen și euro.

EUROPA

Europa are nevoie de o nouă guvernare!

Dr. Jean MARSIA (Belgia)

Uniunea Polono-Lituaniană, *Rzeczpospolita*, era un fel de republică nobiliară condusă de un rege ales de o adunare de nobili. În 1569, Uniunea Polono-Lituaniană a format unul dintre cele mai puternice și mai prospere regate din Europa. În 1683, era încă unul dintre cele mai capabile state din Europa din punct de vedere militar: la 12 septembrie, regele Jan al III-lea Sobiewski i-a învins pe turci la Kahlenberg și i-a obligat să pună capăt încă o dată asediului Vienei.

Din păcate, nobilii, mari sau mici, aveau aceeași pondere în adunare. Toți au putut în mod individual să blocheze o decizie. Această regulă de *liberum veto* a fost menită să păstreze un anumit liberalism aristocratic față de puterea centrală a monarhiei, să promoveze o logică constructivă a consensului politic, dar și să păstreze privilegiile nobilimii poloneze și lituaniene, precum și autonomia lor politică.

Problema a apărut atunci când în jurul Uniunii s-au format alte state monarhice extrem de centralizate și au concurat cu Uniunea. Aceeași formă de guvernare care a făcut posibilă

gestionarea soluționării pașnice a conflictelor pe plan intern s-a dovedit incapabilă să facă față în mod eficient provocărilor externe. Uniunea nu era îndeajuns de încheată pentru a avea o politică implementată de un singur grup social. În absența unui simț comun al responsabilității, nobilii și-au bazat deciziile pe interesele personale, ale familiilor și moșiilor proprii. ”Tocmeala” pentru voturi între nobili și intruziunea regatelor străine, care au profitat de acest lucru pentru a influența guvernul Uniunii, au deteriorat tot mai mult sistemul. Aceasta s-a dizolvat de mai multe ori până și-a pierdut complet autonomia statală.

Putem considera că Uniunea Europeană se bazează, *mutatis mutandis*, pe un sistem de reglementare politică comparabil cu *liberum veto* al *Rzeczpospolitei*. În primul rând, este creat să răspundă nevoilor individuale ale statelor națiuni suverane. Nevoia constantă de consens în cadrul Consiliului European substituie unitatea și raționamentul măsurilor adoptate. Acest sistem a funcționat satisfăcător atunci când globalizarea a devenit fenomenul dominant în relațiile internaționale, dacă statele membre ar fi avut un interes reciproc în integrarea economică.

Astfel, stabilitatea dobândită de puterea normativă (creșterea numărului de reguli) a creat iluzia unui sentiment de omogenitate în politicile Uniunii Europene. Globalizarea a devenit astfel busola Uniunii Europene, o Uniune a sensului și a unității. Din păcate, această aparență de importanță a dispărut în mod inevitabil, atunci când a fost vorba de adoptarea unor decizii care au afectat nucleul politicilor statale.

Sursa: <https://eudebates.tv/debates/special-debates/strength-in-unity-the-next-eu-strategic-agenda/>

După ce a observat că globalizarea este clar limitată – pe care paradoxul lui Rodrik le-a formulat astfel: ”Democrația, suveranitatea națională și o puternică integrare economică sunt incompatibile: se pot combina două dintre cele trei opțiuni, dar nu le putem avea pe toate trei în același timp” – a devenit evident că este necesar ca Europa să devină autonomă din punct de vedere strategic. Concluziile raportului lui Enrico Letta sau declarațiile lui Mario Draghi confirm acest lucru. Cu toate acestea, nu este deloc clar cum se poate realiza acest lucru fără progrese semnificative către unificare europeană.

Paradoxul lui Rodrik există în geopolitică sub diverse forme. Aici, trilema este: autonomie strategică, comerț liber și securitate. Nu pot coexista în același timp.

Acest paradox geopolitic explică de ce – în contextul globalizării, în care UE a încercat să prospere prin comerț liber și pace sau Securitate – autonomia sa strategică as-a diminuat, în favoarea interdependențelor economice și normative.

Calea integrării diferențiate pe care UE a adoptat-o încă din anii 1990 a favorizat prevalența unei logici interguvernamentale, în care piața internă este guvernată de ”legi” (directive sau reglementări UE), în timp ce politicile care intră în competența unui stat federal continuă să fie gestionate precar.

Întrucât UE dorea să devină mai autonomă și să intensifice comerțul liber, a trebuit neapărat să accepte dispariția dimensiunii de securitate, ceea ce contravine obiectivului de bază al Uniunii: menținerea păcii. Totuși, dacă autonomia și securitatea ar coexista, atunci comerțul liber și relațiile normative cu ajutorul cărora aceasta funcționează, nu ar mai putea crea un sentiment de unitate în Europa.

Tipologia acestui paradox geopolitic duce la conștientizarea faptului că radicalizarea tot mai mare a deciziilor politice, atât în interiorul statelor membre, cât și la nivel european, nu este cauza, ci consecința precarității sistemului politic european.

Cu mult înainte de războiul din Ucraina, politicieni europeni precum Pascal Lamy au avertizat că ”dorința de putere obligă Europa să se constituie ca spațiu politic, ca ”demos” European”, subliniind că ”nu implementarea unei decizii unitare este cea care va duce la adoptarea unei decizii majoritare referitoare la intervenția militară”.

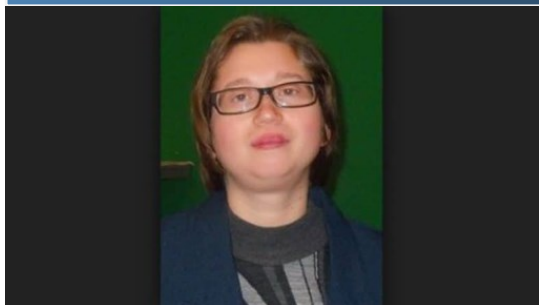
Desigur, geopolitica este legată de dorința de putere a statelor, dar odată cu o putere mare vine și asumarea unei mari responsabilități. UE nu își poate atribui competențe statale în relațiile internaționale de putere fără a-și asuma responsabilitatea democratică ce decurge din ”relațiile permanente între lideri și popor” (Winston Churchill).

Ideea etică a ”progresului federal”, promovată neconținut de idealistii unei Europe unite, trebuie să lase loc celei a unei autonomii strategice comune, care este de acum înainte o reală necesitate și a cărei expresie politică va fi neapărat federală. Europa trebuie să aibă o altă țintă, nu cea a globalizării, trebuie să vrea să devină un organism european de solidaritate socială care să influențeze și alte decizii, nu numai cele legate de comerțul liber și strategii impredictibile.

În caz contrar, luând în considerare nevoia de putere a Statelor Unite ale Americii, Chinei și Rusiei, Europa riscă să aibă aceeași soartă, precum *Rzeczpospolita*, Uniunea Polono-Lituaniană. Să ne ferim să repetăm această greșeală.¹

¹Conform articolului ”Il faut mûrir l’Europe d’une autre boussole” [Trebuie să dotăm Europa cu o nouă busolă] publicat în *La Libre Belgique*, p. 34-35, on 18/9/2024, de Francisco Vigalondo, Domenico Rossetti di Valdalbero, Jean Marsia în François Mennerat of the Union of European Federalists - Belgium, <https://uef-belgium.be/>.

EUROPA

Importanța geostrategică a regiunii Mării Negre și provocările sale de securitate

Mona AGRIGOROAIEI (România)

Marea Neagră a fost, încă din Antichitate, un punct de atracție pentru imperii și puteri datorită poziției sale strategice. Legătura sa directă cu Marea Mediterană, prin strâmtorile Bosfor și Dardanele, a transformat-o într-un coridor esențial pentru comerțul internațional și un spațiu vital pentru puterile care caută acces la rutele maritime globale.

Din punct de vedere istoric, Marea Neagră a reprezentat o punte între civilizațiile europene și asiatice. În Antichitate, grecii au folosit-o pentru comerțul maritim, transformând regiunea într-un "lac milesian" prin crearea numeroaselor colonii, precum Histria și Tomis. Mai târziu, romanii și bizantinii au integrat bazinul pontic în rețelele lor comerciale și militare, folosind Dunărea ca arteră strategică pentru legătura cu Europa centrală.

În Evul Mediu, Marea Neagră a devenit un spațiu disputat între Imperiul Bizantin, Rusia Kieveană și, ulterior, Imperiul Otoman, care a transformat-o într-un "lac turcesc". Controlul asupra acestei regiuni a fost crucial pentru dominarea rutelor comerciale și a resurselor. Dominația otomană a fost succedată de extinderea influenței rusești în secolul al XVIII-lea, pe măsură ce Imperiul Țarist căuta să-și consolideze accesul la mările calde.

Astăzi, Marea Neagră rămâne un spațiu esențial pentru comerțul internațional, fiind traversată de coridoare maritime critice care leagă Europa de Asia și Orientul Mijlociu. Totodată, legătura sa cu bazinul Mării Caspice prin regiunea Caucazului adaugă o dimensiune energetică, transformând-o într-o rută importantă pentru transportul petrolului și gazelor naturale spre Europa.

Poziția sa la intersecția marilor blocuri geopolitice – NATO și UE în vest, Rusia în nord-est și Turcia în sud – subliniază importanța sa strategică. Statele riverane precum România, Bulgaria, Turcia, Ucraina și Georgia beneficiază de accesul la această regiune, dar sunt și expuse provocărilor de securitate care derivă din instabilitatea regională. În acest sens, Marea Neagră este considerată o frontieră geopolitică unde interesele occidentale se întâlnesc și, uneori, se ciocnesc cu cele ale Rusiei și Turciei.

Ea facilitează transportul maritim pentru mărfuri de mare volum, precum cereale, petrol și gaze naturale. Principalele porturi, precum Constanța, Odessa și Novorossiisk, joacă un rol major în rețelele comerciale globale. De exemplu, Portul Constanța este cel mai mare din regiune, conectând Europa Centrală și de Est la piețele globale prin Dunăre și prin transportul maritim.

Extinderea coridoarelor energetice prin Marea Neagră, cum ar fi conductele South Stream și Turkish Stream, amplifică rolul regiunii în securitatea energetică europeană. Aceste infrastructuri nu doar că permit

Sursa: <https://sofiaforum.bg/publications/defining-the-black-sea-security>

diversificare a surselor de aprovizionare, dar creează și dependențe strategice care pot fi utilizate ca pârghii politice de către actorii implicați.

Din punct de vedere militar, Marea Neagră este o zonă-cheie pentru proiecția de putere. Flota Rusiei de la Sevastopol, flotele NATO și prezența militară a Turciei asigură controlul strategic asupra acestei regiuni. Situația a devenit deosebit de tensionată după anexarea Crimeii de către Rusia în 2014, un eveniment care a reconfigurat echilibrul de putere și a amplificat prezența militară occidentală, prin manevre NATO și prin consolidarea bazelor militare în România și Bulgaria.

De-a lungul istoriei, Marea Neagră a funcționat ca o punte, un teren de competiție și o resursă strategică pentru puterile regionale și globale. În prezent, importanța sa este consolidată de noile rute energetice, infrastructurile comerciale și dinamica geopolitică complexă care implică NATO, UE, Rusia și alte state riverane. Fiind o regiune cu o semnificație strategică în continuă creștere, provocările din jurul securității și cooperării vor necesita eforturi diplomatice și strategii coordonate pentru menținerea stabilității și promovarea prosperității în această zonă.

Ea este un punct focal în peisajul geopolitic global, datorită poziției sale la intersecția unor regiuni vitale precum Europa de Est, Caucazul și Orientul Mijlociu. Rolul său strategic este amplificat de funcția de coridor de transport energetic și comercial, dar și de dimensiunea sa militară și politică.

Marea Neagră joacă un rol esențial în facilitarea transportului resurselor energetice din zona Caspică și din Caucaz către piețele europene. Conductele petroliere și de gaze naturale care traversează această regiune, precum cele din cadrul proiectului Southern Gas Corridor, susțin eforturile Europei de diversificare a surselor energetice, reducând dependența de resursele rusești. De asemenea, proiecte precum Turkish Stream și South Stream demonstrează importanța strategică a rutei pontice pentru transportul de hidrocarburi.

Infrastructura portuară din regiune, care include porturi importante precum Constanța, Odessa și Novorossiisk, sprijină comerțul internațional. Portul Constanța, de exemplu, este cel mai mare din Marea Neagră, cu o capacitate de manipulare a mărfurilor de până la 64 de milioane de tone anual, fiind un punct de tranzit crucial pentru mărfurile din Europa Centrală și de Est. Aceste facilități portuare contribuie la integrarea economică regională și globală, conectând statele riverane cu piețele externe.

Din punct de vedere militar, Marea Neagră este esențială pentru proiecția de putere a statelor riverane. Rusia, de exemplu, își consolidează prezența militară prin flota sa din Sevastopol, care îi permite să exercite influență asupra regiunilor învecinate și să proiecteze puterea sa spre Orientul Mijlociu și Mediterana. În același timp, Turcia, controlând strâmtoarele Bosfor și Dardanele, joacă un rol unic în reglementarea traficului maritim și a accesului către Oceanul Planetar. Aceste strâmtoare sunt vitale pentru libertatea de navigație și pentru securitatea energetică, fiind intens monitorizate și protejate.

Regiunea Mării Negre este, de asemenea, o prioritate pentru NATO. Aderarea României și Bulgariei la Alianță a extins frontiera estică a NATO și a adus regiunea în prim-planul politicilor de securitate euro-atlantice. Prezența militară NATO în regiune, prin exerciții maritime și baze strategice, precum cele din România, demonstrează angajamentul Alianței de a menține securitatea și stabilitatea în această zonă critică.

Marea Neagră este un spațiu de competiție între puterile globale și regionale. Rusia consideră această regiune o parte vitală a sferei sale de influență, demonstrând acest lucru prin anexarea Crimeii în 2014 și prin sprijinirea conflictelor înghețate din Transnistria, Abhazia și Osetia de Sud. În contrast, NATO și Uniunea Europeană promovează integrarea și cooperarea în regiune, aducând state precum România, Bulgaria, Ucraina și Georgia mai aproape de valorile democratice și de securitate occidentală.

Turcia, având o poziție dublă ca membru NATO și ca stat cu relații economice și politice complexe cu Rusia, joacă un rol ambivalent. Pe de o parte, sprijină inițiativele euro-atlantice, iar pe de altă parte, colaborează cu Rusia în proiecte energetice și regionale.

Instabilitatea politică și conflictele înghețate din jurul Mării Negre reprezintă o sursă majoră de insecuritate. Prezența militară rusă în Transnistria, Osetia de Sud și Abhazia, alături de influența sa asupra regimurilor din aceste regiuni, creează un mediu de insecuritate constantă. În plus, instabilitatea din Ucraina și anexarea Crimeii au amplificat tensiunile internaționale, transformând Marea Neagră într-un spațiu de confruntare directă între Occident și Rusia.

Aceasta este o regiune cu o importanță strategică remarcabilă, având un rol-cheie în transportul energetic, comerțul internațional și echilibrul geopolitic global. Competiția pentru influență în această regiune, combinată cu necesitatea asigurării stabilității și securității, face ca Marea Neagră să rămână în centrul preocupărilor strategice ale statelor și organizațiilor internaționale. Investițiile în infrastructură, consolidarea parteneriatelor și promovarea securității colective sunt esențiale pentru valorificarea potențialului și reducerea riscurilor din acest spațiu vital.

Conflictele înghețate reprezintă una dintre cele mai mari provocări pentru securitatea regiunii Mării

Negre. Aceste conflicte, precum cele din Transnistria, Abhazia, Osetia de Sud și Nagorno-Karabah, sunt produse ale tensiunilor istorice și ale intervențiilor externe. Ele creează instabilitate regională și limitează capacitatea statelor implicate de a colabora eficient cu partenerii lor internaționali.

Transnistria, o regiune separatistă din Republica Moldova, este menținută sub influența Rusiei prin prezența trupelor rusești și prin sprijin financiar. Aceasta blochează integrarea completă a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și NATO, oferind Moscovei un punct strategic de influență în sud-estul Europei.

Abhazia și Osetia de Sud sunt teritorii separatiste din Georgia, unde Rusia își menține trupele sub pretextul păstrării păcii. Conflictul din 2008 dintre Rusia și Georgia a subliniat gravitatea situației, cu implicații directe asupra securității Mării Negre. Aceste regiuni rămân enclave de instabilitate, împiedicând dezvoltarea economică și integrarea Georgiei în structurile euro-atlantice.

Nagorno-Karabah, situat între Armenia și Azerbaidjan, este un alt punct fierbinte. Conflictul, alimentat de dispute etnice și teritoriale, a cunoscut o escaladare majoră în 2020. Deși un armistițiu susținut de Rusia a fost semnat, tensiunile persistă, iar stabilitatea regiunii rămâne fragilă.

Implicarea Rusiei în aceste conflicte este o tactică de menținere a influenței asupra statelor din regiune. Moscova utilizează conflictele înghețate ca pârgii geopolitice pentru a bloca extinderea NATO și UE, precum și pentru a slăbi suveranitatea statelor implicate.

Aceste conflicte perturbă cooperarea regională. Ele creează granițe de facto, izolează statele afectate și fragmentează rețelele economice și sociale. În plus, ele favorizează fenomenul criminalității transfrontaliere și amplifică dependența statelor afectate de intervenția externă.

Conflictul din Ucraina și anexarea Crimeei de către Rusia au adăugat o nouă dimensiune acestor tensiuni. Anexarea a provocat o schimbare semnificativă a echilibrului de putere în Marea Neagră, consolidând prezența militară rusă și reducând capacitatea NATO de a-și proiecta influența.

În absența unor soluții durabile, aceste conflicte înghețate continuă să alimenteze instabilitatea politică și militară din regiune. Ele subminează democrația și dezvoltarea economică, oferind o platformă pentru alte forme de amenințări, precum terorismul și criminalitatea transfrontalieră.

Rivalitatea geopolitică în Marea Neagră este generată de competiția dintre Rusia și statele occidentale, reprezentate de NATO și UE. Rusia consideră regiunea o parte vitală a sferei sale de influență, în timp ce Occidentul susține extinderea valorilor democratice și integrarea euro-atlantică.

Anexarea Crimeei de către Rusia în 2014 a marcat un punct de cotitură în această rivalitate. Moscova a justificat acțiunea prin necesitatea de a proteja populația rusofonă, dar adevăratele motive au fost de natură geopolitică. Controlul asupra Crimeei îi oferă Rusiei acces strategic la Marea Neagră și o poziție de forță în fața NATO.

Prezența NATO în regiune, prin statele membre România, Bulgaria și Turcia, a crescut semnificativ după criza din Ucraina. Exercițiile militare comune și desfășurarea de trupe în statele de pe flancul estic al Alianței sunt percepute de Rusia ca o amenințare directă la adresa securității sale.

Statele riverane joacă un rol important în această rivalitate. România și Bulgaria susțin activitatea NATO și promovează securitatea regională, în timp ce Turcia adoptă o poziție mai echilibrată, colaborând cu Rusia în proiecte energetice, dar menținându-și angajamentele față de NATO.

Georgia și Ucraina, aspirante la integrarea euro-atlantică, sunt vulnerabile la presiunile rusești. Rusia folosește conflictele înghețate pentru a bloca aderarea acestora la NATO și UE, menținându-le în zona sa de influență.

Această rivalitate geopolitică se reflectă și în competiția economică. Rusia încearcă să domine rețelele de transport energetic, în timp ce UE promovează diversificarea rutelor și surselor de energie. Proiectele concurente, precum South Stream și Coridorul Sudic al Gazului, subliniază această competiție.

Echilibrul de putere în regiune este influențat de poziția strategică a Turciei. Controlul strâmtorilor Bosfor și Dardanele îi oferă Turciei un rol crucial în reglementarea accesului în Marea Neagră, fiind un actor-cheie în menținerea stabilității regionale.

Securitatea energetică este un aspect central al dinamicii regionale. Marea Neagră joacă un rol vital în transportul resurselor energetice din zona Caspică și din Orientul Mijlociu către Europa. Dependenta Europei de gazele naturale rusești, care sunt transportate prin conducte ce tranzitează regiunea, amplifică tensiunile geopolitice.

Rusia folosește resursele energetice ca pârgie politică, reducând sau oprind livrările către statele care adoptă politici contrare intereselor sale. Ucraina, un important stat de tranzit, a fost de mai multe ori ținta acestor presiuni, ceea ce a afectat aprovizionarea Europei de Vest.

Proiectele energetice alternative, precum Coridorul Sudic al Gazului, încearcă să reducă această dependență. Conducele care traversează Turcia și Marea Neagră oferă rute alternative pentru gazul din Azerbaidjan și alte state caspice.

Proiectul Turkish Stream evidențiază importanța strategică a Mării Negre. Aceasta conductă, care transportă gaz din Rusia către Turcia și Europa de Sud, întărește cooperarea energetică dintre Moscova și Ankara, dar creează și noi dependențe regionale.

Explorările offshore din Marea Neagră au potențialul de a schimba dinamica energetică. România, prin zăcămintele sale din platoul continental, poate deveni un jucător important în sectorul gazelor naturale, contribuind la diversificarea aprovizionării europene.

Marea Neagră este și o rută majoră pentru traficul de arme, droguri și persoane, ceea ce reprezintă o amenințare gravă pentru securitatea regională. Proximitatea față de Orientul Mijlociu și instabilitatea politică din unele state riverane creează un mediu propice pentru activitățile ilicite.

Statele riverane colaborează pentru combaterea acestor fenomene, dar corupția și lipsa de coordonare limitează eficiența acțiunilor. Traficul de arme este deosebit de îngrijorător, având în vedere legăturile cu organizațiile teroriste din Orientul Mijlociu.

Traficul de persoane și migrația ilegală sunt alte provocări majore. Rutele din regiunea Caucazului și Orientului Mijlociu către Europa trec adesea prin Marea Neagră, punând presiune pe sistemele de securitate ale statelor riverane.

Marea Neagră este afectată de multă poluare, care pune în pericol biodiversitatea și sănătatea ecosistemului. Traficul naval intens, deversările de petrol și lipsa unui cadru de cooperare eficient între statele riverane agravează această problemă.

Inițiativele regionale, cum ar fi Convenția privind Protecția Mării Negre împotriva Poluării, încearcă să abordeze aceste probleme, dar progresele sunt lente. Dependența economică de resursele marine și de transportul maritim face ca poluarea să rămână o provocare pe termen lung.

Pe lângă toate acestea, Marea Neagră a devenit un spațiu esențial în conflictul din Ucraina, nu doar din perspectiva controlului teritorial, ci și ca teatru de confruntare strategică între forțele ruse și cele ucrainene, cu implicații asupra securității regionale și globale. În acest context, utilizarea dronelor – atât aeriene, cât și maritime – a transformat complet dinamica acestui conflict. Prin utilizarea intensivă a acestor tehnologii, ambele părți au găsit modalități de a compensa dezechilibrul de forțe și de a adăuga o nouă dimensiune conflictului din regiunea Mării Negre.

Pentru Rusia, Marea Neagră este vitală din punct de vedere strategic, fiind o poartă către Mediterana și un punct de lansare a operațiunilor militare împotriva Ucrainei. Flota Mării Negre, cu baza principală la Sevastopol în Crimeea, reprezintă o componentă critică a capacității militare ruse. De la începutul invaziei, această flotă a fost utilizată pentru lansarea atacurilor cu rachete Kalibr asupra infrastructurii ucrainene și pentru menținerea unei blocaje maritime menite să controleze transporturile comerciale, în special exporturile de cereale. Rusia a folosit, de asemenea, Marea Neagră pentru a proiecta putere asupra regiunilor din sudul Ucrainei, inclusiv Herson și Zaporojie, precum și pentru a susține logistic frontul de sud.

Ucraina a trebuit să răspundă asimetric, dat fiind că flota sa navală a fost sever redusă după anexarea Crimeei în 2014. În acest context, utilizarea dronelor s-a dovedit a fi o strategie de succes. Ucraina a dezvoltat și utilizat o varietate de drone, atât aeriene, cât și maritime, pentru a ataca navele și infrastructura militară rusească din Crimeea. Atacurile asupra Flotei Mării Negre au inclus utilizarea dronelor maritime care au reușit să lovească nave în porturile Sevastopol și Novorossiisk. Aceste drone, care sunt mai accesibile din punct de vedere financiar și mai greu de detectat decât navele convenționale, au adăugat o dimensiune inovatoare conflictului.

Un moment semnificativ în acest război al dronelor a fost atacul asupra crucișătorului *Moskva*, nava amiral a Flotei Mării Negre, care a fost scufundată în aprilie 2022. Deși lovitura a fost atribuită rachetelor *Neptun*, incidentul a demonstrat vulnerabilitatea navelor mari la atacurile coordonate. În lunile următoare, Ucraina a intensificat atacurile cu drone asupra infrastructurii militare din Crimeea, inclusiv depozite de muniții, aerodromuri și sisteme de apărare aeriană.

Războiul dronelor nu se limitează la atacuri navale. Rusia a folosit masiv drone kamikaze Shahed-136, de fabricație iraniană, pentru a lovi infrastructura energetică și ținte civile din Ucraina. Aceste drone sunt lansate din Crimeea și alte regiuni controlate de Rusia, demonstrând cum Marea Neagră servește ca o platformă pentru proiecția puterii ruse. Ucraina a răspuns prin creșterea producției proprii de drone și prin utilizarea dronelor furnizate de aliați, cum ar fi cele de tip Bayraktar TB2, care au jucat un rol esențial în lovirea țintelor rusești la începutul conflictului.

Un alt aspect important al războiului dronelor în Marea Neagră este impactul asupra comerțului maritim. Blocada impusă de Rusia asupra exporturilor de cereale ucrainene a provocat o criză alimentară globală, afectând în special țările dependente de grâul ucrainean. Acordul intermediat de ONU și Turcia pentru a permite exporturile de cereale din porturile ucrainene a fost fragil și adesea subminat de escaladarea atacurilor. Ucraina a folosit dronele maritime pentru a descuraja navele rusești și pentru a asigura rutele alternative de export prin porturile dunărene și pe cale terestră, prin România.

Atacurile asupra podului Kerchi, care leagă Crimeea de Rusia continentală, reprezintă un alt exemplu al importanței dronelor în acest conflict. Ucraina a utilizat drone maritime și alte mijloace pentru a lovi acest obiectiv strategic, perturbând logistica militară rusă și afectând moralul. Aceste atacuri au demonstrat nu doar capacitatea tehnologică a Ucrainei, ci și vulnerabilitățile infrastructurii critice rusești.

Evoluția acestui război tehnologic are implicații mai largi pentru securitatea regională. Țările NATO din regiunea Mării Negre, precum România și Bulgaria, au întărit măsurile de apărare aeriană și supraveghere maritimă, temându-se de posibile escaladări. Dronele, cu costuri reduse și capabilități extinse, au demonstrat cum tehnologia poate schimba regulile jocului în conflictele moderne. Marea Neagră a devenit astfel un laborator pentru testarea și dezvoltarea tacticilor bazate pe drone, care vor avea un impact de durată asupra modului în care se desfășoară războaiele în viitor.

În concluzie, războiul dronelor în Marea Neagră subliniază cât de importantă este această regiune în conflictul din Ucraina și în dinamica geopolitică globală. Marea Neagră nu este doar o scenă pentru confruntările dintre Ucraina și Rusia, ci și un spațiu în care se definesc noile frontiere ale războiului modern. Pe măsură ce conflictul continuă, rolul dronelor va rămâne central, redefinind nu doar tacticile militare, ci și echilibrul de putere din regiune.

Marea Neagră a devenit un epicentru al conflictului din Ucraina, reflectând complexitatea geopolitică a regiunii și importanța sa strategică pentru puterile implicate. Această regiune este mai mult decât un spațiu geografic; este o arenă unde se intersectează interesele militare, economice și politice ale Rusiei, Ucrainei, NATO și altor actori globali. Războiul dronelor a redefinit tacticile de luptă în această zonă, ilustrând cum tehnologia poate oferi un avantaj strategic semnificativ chiar și în fața unei forțe convenționale superioare.

Pe de o parte, Rusia își consolidează prezența militară pentru a controla rutele maritime și pentru a-și menține dominația în regiune. Pe de altă parte, Ucraina a demonstrat o adaptabilitate remarcabilă, utilizând drone maritime și aeriene pentru a contracara avantajele rusești și a ataca ținte strategice, inclusiv în Crimeea. În același timp, conflictul a destabilizat comerțul global, afectând exporturile de cereale și securitatea alimentară la nivel mondial.

Războiul din Marea Neagră evidențiază tensiunile persistente între Rusia și Occident, accentuând nevoia de soluții internaționale care să reducă riscurile și să restabilească stabilitatea. Totodată, rolul dronelor în acest conflict prefigurează schimbările pe care le aduce războiul modern, subliniind importanța tehnologiei în redefinirea echilibrului de putere.

În acest context, Marea Neagră va rămâne un punct fierbinte al geopoliticii globale, iar soluționarea conflictului din Ucraina, împreună cu gestionarea provocărilor strategice din regiune, vor necesita un efort concertat al comunității internaționale.

EUROPA - MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI**Europa: împreună în competiția lumii multipolare**

Dr. ing. Cristian-Marcel FELEA (România)

”Trăim într-o lume într-adevăr tot mai accentuat multipolară, însă multilateralismul este în retragere. Aparent este un paradox. De ce ar fi așa? Pentru că atunci când numărul de participanți la un joc crește, răspunsul natural ar trebui să fie consolidarea regulilor care guvernează jocul. Doar că ne confruntăm exact cu tendința opusă: regulile care guvernează lumea își epuizează forța. Așadar trebuie să găsim modalități prin care să depășim acest paradox .”¹

Josep Borrell Fontelles²

Europa în competiția din noua lume multipolară, ni se spune, pleacă cu șansa a treia, din multe motive. Să amintim câteva: este dependentă de resurse, iar acestea se găsesc fie pe teritoriile sau zonele de influență controlate de ceilalți doi competitori, Statele Unite și China, fie în Sudul Global, circumspect, dacă nu de-a dreptul ostil. Europa, cu politicile sale sociale și laice, a devenit vulnerabilă pentru că forța sa de muncă nu este la fel de productivă, demografia cunoaște preponderent sporuri negative, iar cercetarea și inovația de vârf nu sunt în măsură să suplinească aceste neajunsuri. Mai mult, la capitolul inovație Europa este tot mai puțin capabilă să țină pasul cu competitorii. Încă ceva: din punct de vedere politic Europa nu este unită, este oarecum un teritoriu confederat ce are o sumă de instituții comune, dar integrarea lasă de dorit și își pune serios amprenta, prin dificultatea cu care se iau deciziile strategice, asupra flexibilității și agilității de care continentul ar trebui să dea dovadă în competiția globală. Ca urmare, Europa este preponderent reactivă în provocatoarea arenă globală de astăzi.

Problema de fond a Europei, din care decurg vulnerabilitățile atât de bine puse în evidență de Raportul ”Mario Draghi” privind competitivitatea europeană³, este legată de capacitatea politică a statelor membre de a adânci integrarea, de a dota Uniunea Europeană nu doar cu instituții comunitare și un aquis stufos, ci și - așa cum am văzut în concluziile Raportului Conferinței privind Viitorul Europei⁴ - cu mecanismele decizionale adaptate nu numai supraviețuirii în competiția globală necesare preluării inițiativei. Altfel spus, Europa poate rămâne o confederație, ca și acum, dar una întărită: cu o Constituție Europeană, oferind o cetățenie europeană, cu o forță armată comună și politici adecvate de apărare și securitate, cu o forță unică de protecție a frontierelor unionale, cu o politică externă unică, cu o monedă unică în cadrul Uniunii și politici fiscal-bugetare perfect armonizate și integrate.

¹În original: (https://www.eeas.europa.eu/eeas/multipolarity-without-multilateralism_en) ”We live indeed in a more and more multipolar world, but multilateralism is in retreat. It is a paradox. Why? Because when the number of participants in a game increases, the natural response should be to strengthen the rules governing the game. However, we are facing the opposite trend: the rules governing the world are running out of steam. We must find ways to overcome this paradox. ”

²Fost Înalț Reprezentant al Uniunii Europene pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate

³https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en

⁴<https://www.europarl.europa.eu/resources/library/media/20220509RES29121/20220509RES29121.pdf>

Când toate acestea vor exista, europenii vor crede și mai mult în proiectul european, așa cum americanii cred în Statele Unite și chinezii în China. Dacă proiectul de integrare europeană nu găsește soluții să avanseze, alternativa este absolut problematică: vulnerabilizarea accelerată și în cele din urmă scindarea. Iar fracturarea continentului lasă deschisă calea conflictului și avansului dinspre Est a imperiului rus.

În "Jesus Wars"⁵, Philip Jenkins, unul dintre cei mai respectați specialiști în istoria religiilor, referindu-se la Sinodul ecumenic de la Calcedon din anul 451, care a dat câștig de cauză dogmatic curentului teologic cunoscut astăzi ca "ortodox" (al dreptei credințe creștine) în dauna celui "monofizit"⁶, arată că ceea ce a urmat a fost un conflict fratern prelungit pentru două secole între cele două partide dogmatice care au slăbit puternic partea răsăriteană a Imperiului Roman, unde credincioșii erau preponderent monofiziți. Pentru că doctrina imperială a urmat curentul ortodox stabilit la Calcedon, creștinii răsăriteni (Siria, Persia, Egipt etc.) au început să nu mai aibă încredere în conducătorii statului, deschizând astfel porțile cuceririi islamului, care a promis inițial toleranță și protecția care le lipsea monofiziților în imperiul creștin. Ori, crede Philip Jenkins, ar trebui să vedem aici un serios avertisment al istoriei: când cetățenii încep să nu mai creadă într-un proiect statal, să-l vadă eventual ca indiferent la soarta lor, dacă nu chiar potrivnic, disoluția este inevitabilă. Iar alternativa în niciun caz nu va fi mai bună.

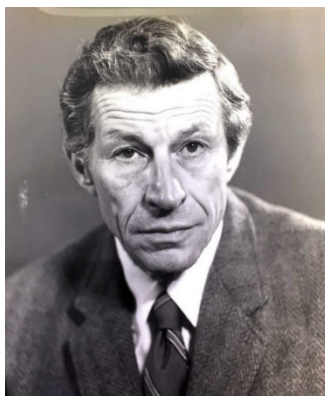
Multipolarism, multilateralism, corelativele conflictelor

În perioada Războiului Rece, lumea era în linii mari divizată în două blocuri, cunoscute ca blocul capitalist, având Statele Unite ca purtătoare de drapel, respectiv blocul comunist, cu URSS-ul ca lider. Acesta a fost rezultatul regroupărilor de forțe după al 2-lea Război Mondial, care a redesenat scena politică globală transformând-o într-o arhitectură bipolară. Totuși, această descriere este relativ simplistă, în condițiile în care începând cu anul 1961 s-a creat și un al treilea curent global, denumit "Mișcarea de Nealinieră"⁷, la inițiativa a trei state care nu-și regăseau interesele naționale reprezentate de vreunul dintre cele două mari blocuri: India lui Jawaharlal Nehru, Egiptul lui Gamal Abdel Nasser și Iugoslavia (stat federal care astăzi nu mai există) a lui Iosip Broz Tito.

Colaborarea multilateralistă a statelor din ordinea bipolară este determinată de voința celor două superputeri concurente, care formează fiecare câte un sistem de valori, câte o sferă de influență. Statele aflate într-o sferă de influență sunt fie aliate prin interese comune cu acea mare putere, fie dominate de aceasta. Cazuri care să exemplifice această descriere generică găsim multiple în istoria Războiului Rece.

Când colaborarea multilateralistă se desfășoară într-o ordine multipolară, marile puteri au o pondere relativ egală în stabilirea termenilor cooperării. Statele de putere mai mică se grupează prin natura distribuției de putere sub influența uneia sau alteia dintre marile puteri. În termenii cooperării internaționale, apar avantaje și dezavantaje. Un avantaj ar fi acela că statele care fac parte dintr-o alianță coerentă și solidă vor fi ajutate de marea putere care creează polul (de influență, securitate, cultură și civilizație) și astfel interesele lor vor fi mai ferm reprezentate în cadrul unei organizații multilaterale globale. Un dezavantaj este că alianțele din multipolaritate pot fi volatile, iar sferile de influență se pot modifica destul de ușor, ceea ce face nesigure relațiile de colaborare.

În fine, într-o ordine globală unipolară superputerea preferă uneori ca în locul multilateralismului să aplice unilateralismul, care nu este neapărat opus multilateralismului, ci face parte din marja de opțiuni strategice ale statului dominant. Având o perspectivă și capacități superioare față de alte state, superputerea poate ajunge să creeze prin inițiativele sale unilaterale noi instituții de colaborare multilateralistă, ceea ce scoate în evidență caracterul relativ al unilateralismului și multilateralismului din perspectiva unei mari puteri. O superputere dintr-o ordine unipolară poate crea de exemplu o organizație de securitate colectivă sau un sistem financiar-bancar sau alte noi organizații care să lucreze în beneficiul statelor satelit. Multilateralismul din unipolaritate ar putea deveni foarte stabil și eficient tocmai pentru că este susținut de unica superputere a sistemului.

J. David Singer. Sursa: <https://lsa.umich.edu/>

⁵Philip Jenkins - "Jesus Wars. How Four Patriarchs, Three Queens, and Two Emperors Decided What Christians Would Believe for the Next 1,500 Years"; HarperCollins Publishers, 2010.

⁶Termen prin care erau desemnați creștinii care considerau că Isus este în primul rând de origine divină și dezavua ideea unui Isus în care se manifestă deplin atât firea umană, cât și natura divină, dumnezeiască (mai corect, termenul ar fi "miafiziți").

⁷<https://www.britannica.com/topic/Non-Aligned-Movement>.

Multipolaritatea este o distribuție a puterii în care mai mult de două state au ponderi relativ similare de putere. Multipolaritatea nu garantează multilateralismul, mai mult, poate reprezenta o provocare la adresa multilateralismului. În anul 1972, profesorul J. David Singer, de la Universitatea din Michigan, în cadrul proiectului academic pe care l-a condus – Corelative ale Războiului⁸ - a oferit o formulă de calcul pentru concentrarea sistemică a puterii unui anumit sistem de mare putere, după cum urmează:

$$\text{Concentration}_t = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{N_t} (S_{it})^2 - \frac{1}{N_t}}{1 - \frac{1}{N_t}}}$$

”t” - timpul la care se calculează concentrația resurselor (adică puterea);

”i” - starea în care proporția de control asupra puterii sistemului este măsurată;

”N_t” – numărul de state în cadrul sistemului de putere, la timpul ”t”;

”S” – proporția puterii deținute; ”S_{it}” – proporția puterii deținute de statul ”i” la momentul ”t”.

Datele adunate de-a lungul anilor în proiectul inițiat de profesorul J. David Singer nu au vizat niciodată Uniunea Europeană în ansamblul său, ci statele membre importante, ca Germania, Franța, Italia, Spania etc. Desigur, nu poate fi interpretată puterea Uniunii ca fiind o sumă simplă a puterii celor 27 de state membre. Poate fi un exercițiu interesant, un calcul al puterii pe care ar reprezenta-o blocul european dacă ar acționa ca un sistem de putere. Deocamdată, paradigma în care ne regăsim este cea în care Europa este parte a blocului atlantist, format post-cel de-al 2-lea Război Mondial.

”Indexul Compozit al Puterii Națiunilor”⁹ – CINC, propus de profesorul J. David Singer, este calculat după următoarea formulă:

$$\text{CINC} = \frac{\text{TPR} + \text{UPR} + \text{ISPR} + \text{ECR} + \text{MER} + \text{MPR}}{6}$$

Unde:

TPR – Proporția¹⁰ totalului populației statului;

UPR – Proporția populației urbane a statului;

ISPR – Proporția producției de fontă și oțel a statului;

ECR – Proporția consumului energetic;

MER – Proporția cheltuielilor militare;

MPR – Proporția efectivelor militare.

MER – Proporția cheltuielilor militare;

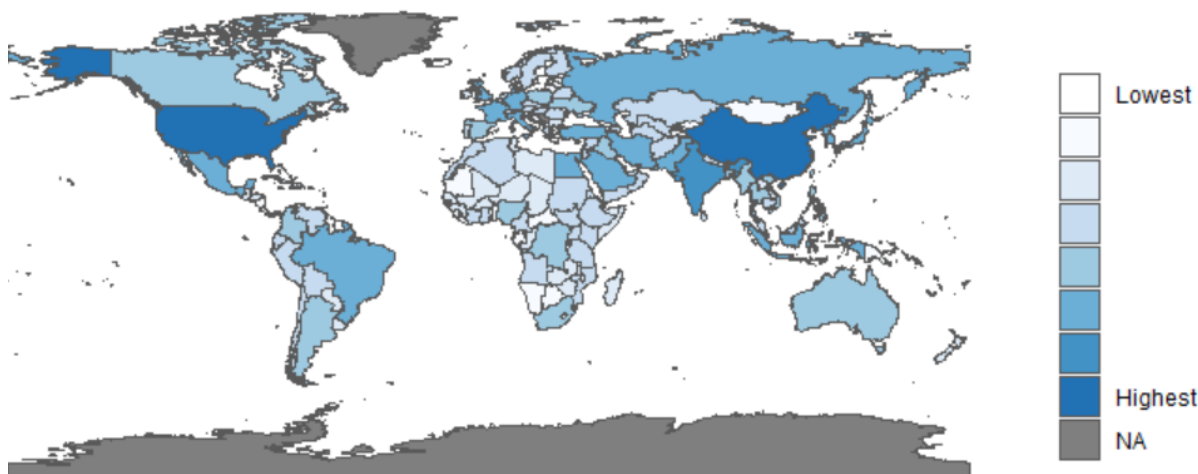
MPR – Proporția efectivelor militare.

⁸<https://correlatesofwar.org/>.

⁹Composite Index of National Capability, CINC.

¹⁰Calculată după relația Țară / Total mondial.

2016 CINC Scores

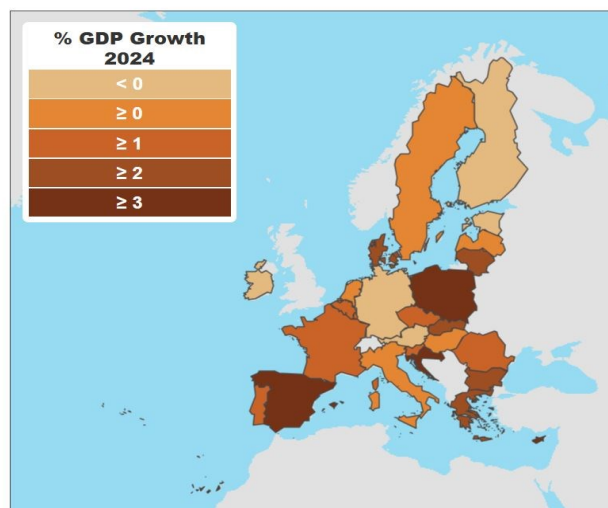

Reprezentarea globală a statelor după CINC calculat în 2016. Sursa: <https://correlatesofwar.org/wp-content/uploads/625684b1-c72f-46dd-96e8-ac92ff76001a-cropped.png>

Economia Uniunii Europene (UE) în pragul anului 2025

Ca actor pe scena globală, despre Europa s-a vorbit mult timp ca fiind cea care deține cheia "abilităților soft power" pe scena globală, dată fiind atractivitatea pieței sale și forța economică. După ce, în februarie 2014, Federația Rusă a atacat teritoriul suveran al Ucrainei, Uniunea Europeană s-a confruntat cu mai multe valuri de criză. A urmat criza valurilor migratorii, ne aducem aminte probabil imaginile de la televiziuni cu acele coloane de migranți în valuri forțând granițele în marșul lor prin Balcani, Ungaria și Austria către Germania sau ambarcațiunile improvizate cu sute de migranți asaltând Mediterana, către coastele Italiei, ori în Marea Egee, către insulele grecești.

GDP growth map

Evoluția estimată a PIB-ului în statele membre ale Uniunii Europene, conform prognozei de toamnă

Apoi criza pandemică din anii 2020 și 2021, invazia pe scară largă a Ucrainei din februarie 2022, context în care Blocul European a părut din ce în ce mai vulnerabil. Economia europeană a primit lovitură după lovitură, decuplându-se accelerat de la gazele și petrolul importate din Federația Rusă.

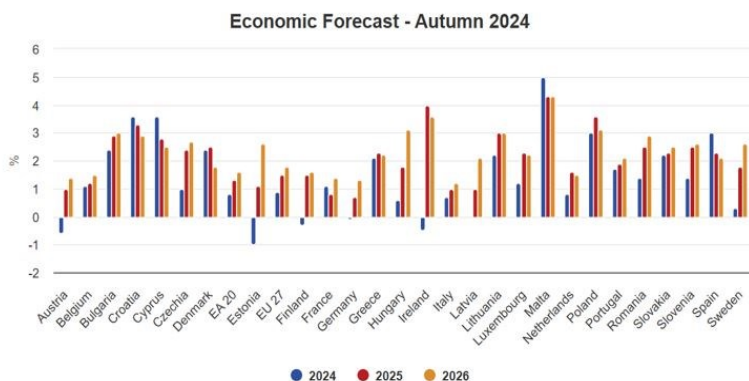
Războiul de la frontiera de est a Uniunii a mai arătat și că arhitectura de apărare a Europei este mult prea dependentă de Statele Unite, că nu există încă operațională o forță militară de reacție credibilă ca dimensiune și putere de răspuns, dar și că industria europeană de apărare este subcapitalizată, dezorganizată și dispune de capacități insuficiente de producție care să poată fi rapid mobilizate. Argumentul "soft power" nu (mai) poate fi mobilizat credibil de Uniunea Europeană atât timp cât economia

unională este slăbită, argumentul forței militare nu există și capacitatea decizională a instituțiilor comune este vulnerabilă prin subminarea unanimității de către unele capitale europene.

Prognoza de toamnă a Comisiei Europene¹¹ preconizează o creștere reală a PIB-ului unional în anul 2024 la 0,9% în UE și 0,8% în Zona Euro; prognoza de toamnă vine cu o estimare cu 0,1 pp. sub cifrele prognozei de primăvară la nivel unional, și rămâne neschimbată pentru Zona Euro. PIB-ul UE este așteptat să crească cu 1,5% în 2025, deoarece consumul își schimbă dinamica și investițiile urmează să revină pe

¹¹https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/autumn-2024-economic-forecast-gradual-rebound-adverse-environment_en?prefLang=ro

creștere. În anul 2026, se preconizează ca activitatea economică să crească cu 1,8%, susținută de extindere continuă a cererii. În Zona Euro se așteaptă o dinamică similară, cu o creștere de 1,3% în 2025 și 1,6% în 2026.

Key figures

Icon	Indicator	EU	Euro area
📈	GDP	2024: 0.9% 2025: 1.5% 2026: 1.8%	2024: 0.8% 2025: 1.3% 2026: 1.6%
€	Inflation	2024: 2.6% 2025: 2.4% 2026: 2.0%	2024: 2.4% 2025: 2.1% 2026: 1.9%
📊	Deficit	2024: -3.1% 2025: -3.0% 2026: -2.9%	2024: -3.0% 2025: -2.9% 2026: -2.8%
👤	Unemployment	2024: 6.1% 2025: 5.9% 2026: 5.9%	2024: 6.5% 2025: 6.3% 2026: 6.3%

Europene și 6,3% în Zona Euro, în anul 2026. După vârful atins în anul 2023 (6,1%), creșterea salariilor în Uniune era de așteptat să urmeze un ritm sustenabil în 2024 (4,9%), pentru ca apoi ritmul să decelereze la 3,5% în 2025 și 3% în 2026. Creșterea salariilor va acoperi în termeni reali inflația și s-a estimat că va permite recuperarea puterii de cumpărare până în 2025, atât pe ansamblul Uniunii Europene, cât și al Zonei Euro.

În urma unei creșteri anuale în general neregulate a exporturilor de bunuri în 2024, se estimează că în anii 2025 și 2026 exporturile de mărfuri vor crește ceva mai susținut. Datele pentru prima jumătate a anului trecut arată că exportul de servicii a performat în 2024, impulsționând creșterea așteptată a exporturilor agregate la 1,4% în 2024. În 2025 și 2026, se estimează că exporturile de servicii vor crește aproximativ în același ritm ca și mărfurile, pe măsură ce dinamica de revenire la grupa cheltuielilor globale de călătorie se temperează.

După ce au stagnat în general în 2024, importurile de bunuri și servicii în anii 2025 și 2026 sunt de așteptat să își revină în mod vizibil. După ce au susținut creșterea PIB-ului real în anul 2024, se estimează că exporturile nete nu vor mai contribui la creșterea PIB-ului unional și în anii 2025 și 2026. Excedentul din soldul tranzacțiilor curente cu restul lumii este programat să scadă de la 3,6% din 2024 la 3,4% în 2025 și 3,3% în 2026, pe măsură ce dinamica comercială se va tempera.

Una peste alta, de la Bruxelles nu se întrevide o dinamică îmbucurătoare pentru economia Europei în următorii doi ani. Se privește prudent către Statele Unite, care vor intra în zodia unei noi administrații Trump, care vede Uniunea Europeană mai degrabă ca pe un competitor decât ca un partener. Se privește cu neîncredere către politicile protecționiste ale Beijingului pe piața internă și agresivitatea Chinei pe piețele internaționale. Se avansează incert, cu prudență și ezitări în relațiile cu Sudul Global și se dorește acțiune intransigentă în raport cu Federația Rusă, deși sunt state membre (Slovacia, Ungaria) care subminează premeditat frontul comun european în această direcție.

Structura definitorie a competiției globale și concluzia care se impune

Competiția globală este în continuare una între două blocuri sau se conturează o triadă a competiției globale? Avem, pe de-o parte "G7", ca vârf de lance a "Sistemului Bretton Woods" și de cealaltă parte "BRICS+", care denunță ordinea mondială instaurată post-WW2, adică în continuare o competiție între două blocuri? Se conturează cumva o lume cu trei poli de influență: China + Rusia și aliații acestora, Statele Unite

Principalele repere ale prognozei de toamnă a Comisiei Europene pentru economia Uniunii

Perspectivile economice ale Uniunii Europene rămân pe fond incerte. Războiul prelungit de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și conflictul intensificat din Orientul Mijlociu alimentează riscurile geopolitice și vulnerabilitatea continuă a securității energetice europene – se consemnează în prognoza de toamnă.

Intensificarea măsurilor protecționiste de către partenerii comerciali (Statele Unite, China, în principal) ar putea afecta comerțul global, cu impact negativ asupra economiei extrem de deschise a Uniunii. Creșterea modestă a productivității poate face din ce în ce mai dificil pentru firmele europene să susțină creșterea salariilor, determinându-le fie să reducă forța de muncă, fie să transfere costurile în creștere către consumatori.

Se estimează că rata șomajului va scădea, ajungând la 5,9% pe ansamblul Uniunii

care, din noul mandat al lui Donald Trump, devin foarte interesate de dominarea celor două Americi (vezi ultimele declarații privind interesele expansioniste care vizează Canada, Groenlanda, Canalul Panama), de competiția multilaterală cu China și competiția economică cu Uniunea Europeană și un al treilea pol care poate fi coagulat de Uniunea Europeană și alte forțe emergente ale Sudului Global ce nu pot și nu vor să accepte asertivitatea celorlalte două blocuri definite anterior?

Cred că și prima și a doua viziune sunt schematică și reducăționiste. Să luăm ca exemplu Turcia, o putere regională formal încă aliată a Occidentului, dar care din anul 2024 a fost acceptată ca stat observator în cadrul BRICS+, la a șaisprezecea reuniune care a avut loc la Kazan, în Federația Rusă. Această putere regională, sub conducerea lui Recep Tayyip Erdoğan, acționează mult peste greutatea sa specifică aparentă (sau, în termenii profesorului J. David Singer, peste scorul de putere în competiția globală), concurând fără rezerve în Caucaz, Asia Centrală, Orientul Mijlociu, Nordul Africii și în Balcani atât Uniunea Europeană și Federația Rusă, puterile proxime, cât și Statele Unite, deși formal Turcia este în continuare un aliat al Blocului Atlantic.

Turcia, ca moștenitoare a fostului Imperiu Otoman, de tradiție musulmană sunnită, își afirmă în ultimul deceniu tot mai apăsat "dreptul istoric" și acționează în consecință. În anul 2020, Azerbaidjan, susținută deschis de Turcia, a reușit să alunge populația armeană din Nagorno-Karabah, după ce a câștigat confruntarea militară cu Armenia. Turcia susține Frăția Musulmană, organizație a Revoluției Islamice de tradiție sunnită și este unul din aliații cheie în regiune ai Qatarului. Turcia a susținut ofensiva condusă de gruparea Hay'at Tahrir al-Sham (HTS) care a detronat regimul lui Bashar Al-Assad la finele anului 2024, preluând puterea în Siria, după care ministrul turc de externe, Hakan Fidan, și șeful agenției de informații, Ibrahim Kalin s-au deplasat la Damasc pentru a semna un acord cu nouă putere pentru delimitarea zonelor maritime în Marea Mediterană.

Miza acordului? Rezervele de hidrocarburi din adâncurile Mediteranei de Est. Un acord similar al fost semnat de Ankara cu Tripoli în 2019, urmat în 2022 de un memorandum pentru exploatarea rezervelor de hidrocarburi din Marea Libiei; ambele documente fiind denunțate de Grecia, Cipru și Egipt, susținute de Bruxelles.

Mizele energetice ale Turciei în Marea Mediterană. Sursa: <https://www.contributors.ro/libia-%C8%99i-noua-harta-a-mizelor-geopolitice-in-bazinul-levant/>

La acest moment Turcia acționează hotărât și pare pregătită să concureze regional marile puteri tradiționale fără niciun fel de rețineră. Bazele militare ruse – navală și aeriană – din Siria, singurele la Marea Mediterană depind de noul guvern de la Damasc, care

pare să se afle sub controlul Turciei și Qatarului și va fi probabil format din militanți care sunt membri ori simpatizanți ai Frăției Musulmane.

Dacă Siria intră în sfera de influență a Turciei, cu un guvern al Frăției Musulmane, Israelul și Egiptul, aliații Statelor Unite și ai Uniunii Europene, se vor simți direct amenințați. Amenințate vor fi și planurile energetice gândite de Uniunea Europeană: Italia, Grecia, Cipru, împreună cu Israelul și Egiptul, pentru a compensa dependența de resursele de hidrocarburi ale Federației Ruse. Ori, Turcia crede că a venit timpul să mizeze pe o carte similară cu Rusia, forțând un șantaj energetic în Estul Mediteranei, care să-i permită ulterior să-și continue politica de recâștigare a influenței istorice în teritoriile forului Imperiu Otoman.

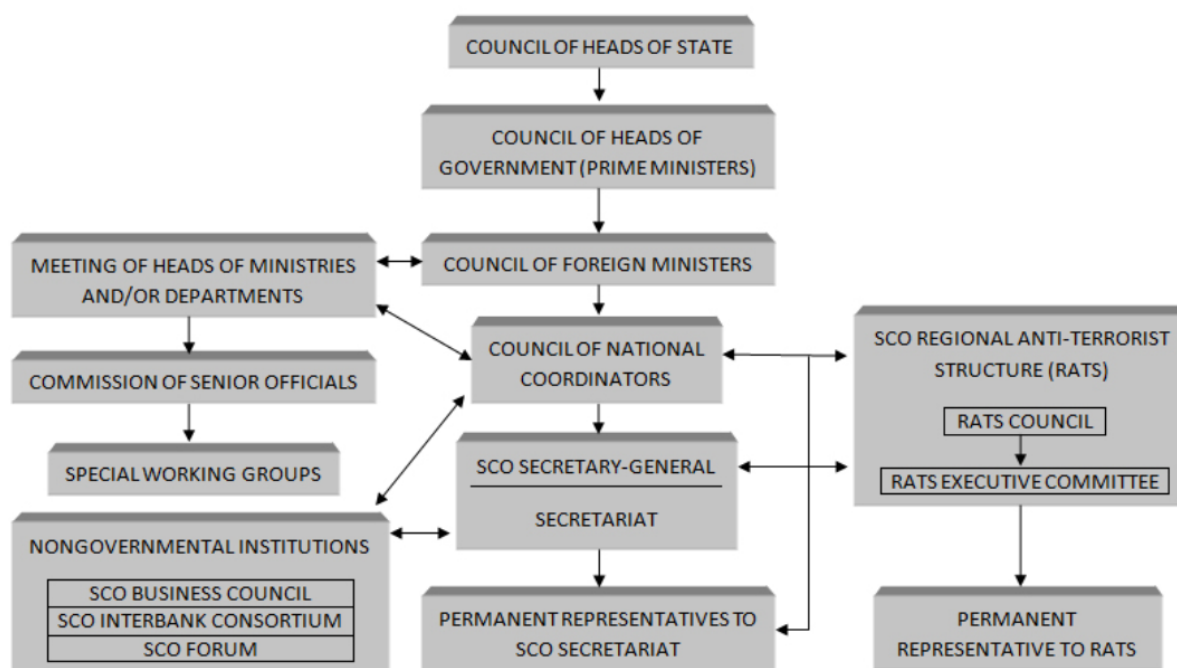
COUNTRY	COMPOSITE INDEX 2016	COUNTRY	COMPOSITE INDEX 2016
China	0.23062	Pakistan	0.01515
United States	0.13306	Turkey	0.01479
India	0.08684	Mexico	0.01468
Russia	0.03647	Saudi Arabia	0.01448
Japan	0.03297	North Korea	0.01344
Brazil	0.02326	United Kingdom	0.01342
South Korea	0.02326	France	0.01338
Germany	0.01659	Italy	0.01143
Indonesia	0.01622	Egypt	0.01006
Iran	0.01535	Vietnam	0.00949

CINC 2016, primele 20 de poziții. Sursa: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/composite-index-of-national-capability-by-country>

Suntem în anul 2025, dar dacă privim spre indexul CINC calculat după datele din anul 2016, remarcăm câteva aspecte interesante, care pot oferi o parte a explicației pentru ”nerăbdarea” cu care ordinea mondială post-al 2-lea Război Mondial este atât de puternic contestată în ultimele două decenii. Putem conchide, într-o analiză rapidă, că BRICS+ reușește să alinieze mai multe state clasate în primele zece poziții CINC 2016 decât G7. De exemplu, Marea Britanie, Franța și Italia sunt clasate sub Coreea de Nord. Mai putem bănuși și că Iranul ar putea fi deklasat în 2025 față de 2016, după conflictul cu Israelul și pierderea influenței în Siria și Liban în favoarea reprezentanților sunniți ai revoluției islamice, anume Frăția Musulmană.

Iată doar câteva exemple ale unor mutații viguroase gândite și puse în operă de actori regionali care își pretind locul la masa competiției multipolare globale viitoare, propunând propriile arhitecturi multilaterale. Ce gândește și face Ankara a făcut și gândit în regiunea Orientului Mijlociu și Teheranul în ultimele două decenii, cu structurile sale ”proxi” din Siria, Irak, Liban și Yemen, îndreptate atât împotriva Israelului, cât și a Arabiei Saudite. A fost nevoie de atacul sângeros al Hamas, din 07 octombrie 2023 și apoi de un război sângeros, soldat cu mari sacrificii din partea Israelului și zeci de mii de victime civile în regiune pentru ca acest cancer multilateralist regional iranian să poată fi slăbit. Și asta fără a mai lua în calcul susținerea pe care regimul de la Teheran a oferit-o Rusiei lui Putin în invazia pe scară largă declanșată în februarie 2022 în Ucraina.

THE STRUCTURE OF THE SHANGHAI COOPERATION ORGANISATION

Structura Organizației de Cooperare de la Shanghai. Sursa: https://en.wikipedia.org/wiki/Shanghai_Cooperation_Organisation

Multipolarismul global care se întrevide pe scena globală – în fapt o definiție care se dorește acceptabilă pentru termenul de posibil ”haos global” – pare deocamdată să anticipeze o tendință de competiție scăpată de sub control. Ideea Beijingului de a înlocui Bretton Woods cu un alt sistem global, mai ”corect”, mai ”drept”, în numele căruia subminează, alături de Federația Rusă, Organizația Națiunilor Unite, Consiliul de Securitate și instituțiile financiare – Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional – lasă arhitectura mondială fără repere.

Propune, în schimb, un sistem paralel, prefigurată de acest BRICS+: BRICS Contingent Reserve Arrangement (CRA); New Development Bank, Shanghai Cooperation Organisation (SCO) Interbank Consortium SCO Business Council și așa mai departe.

Cred că, atunci când unii observatori se tem că Europa ar putea pierde contactul cu principalii săi competitori, care ar fi Statele Unite și China, în fapt pierd din vedere esențialul. Suntem tot în termenii unei competiții a două blocuri, așa cum acestea s-au conturat după cel de-al 2-lea Război Mondial, doar că liderul blocului oriental s-a schimbat, locul URSS-ului fiind luat de China comunistă, în timp ce liderul Blocului

Atlanticului de Nord, Statele Unite, au devenit ezitante în leadership-ul lor, pentru că elitele de la Washington și-au schimbat agenda intereselor, context în care o minoritate politică tinde să privească Europa mai puțin ca un aliat natural și mai mult ca pe un viitor competitor.

În acest context contează într-o oarecare măsură dacă economia europeană ține sau nu pasul cu economiile Statelor Unite sau a Chinei, dar cel mai mult contează dacă în capitalele europene poate fi înțeleasă urgența adâncirii integrării pe continent și dotarea Uniunii Europene cu toate instrumentele necesare pentru a face față celui mai dificil scenariu în viitor: transformarea Statelor Unite din aliat angajat într-un competitor economic și aliat militar de pură conjunctură, oarecum similar cu rolul pe care l-au jucat în anii 1939 – 1941 în relația cu Marea Britanie, aflată în pericolul iminent de a fi invadată de Germania nazistă.

Dacă Europa își adâncește integrarea pe continent, optimizându-și astfel și lanțurile decizionale și modul de a gestiona resursele de care dispune – după modelul Japoniei, de pildă – continentul poate recupera rapid și foarte mult la capitolul reziliență. O Europă inovativă, o Europă cu o diplomatie pragmatică și eficientă, care folosește optimal toată gama de atuuri moștenite istoric, o Europă care își construiește o forță de apărare credibilă va deveni rapid interesantă pentru continentul african, pentru statele din Sudul Global care înțeleg că nu este în interesul lor să ajungă dependente de o Chină tot mai asertivă.

Mai mult, o Europă care-și regăsește echilibrul poate redeveni o inspirație pentru elitele moderate de la Washington, care resping excesele populiste și agresive din spatele retoricii grupării Trump – Musk care vor prelua în următorii patru ani controlul Casei Albe.

Aș merge mai departe prin a afirma că Europa este speranța lumii de mâine. Dacă tandemul China – Rusia, cu acoliții lor Coreea de Nord sau Iranul vor deveni din ce în ce mai agresivi, dacă administrația Trump – Musk va zdruncina încrederea pe cele două continente americane cu pretențiile pe care le ridică față de alte națiuni și teritorii din America de Nord și Centrală¹², dinspre Bruxelles și continentul european poate veni mesajul de echilibru, speranța pentru viitor pentru elitele lumii a căror miză continuă să fie valorile democrației și libertății.

¹²<https://thehill.com/homenews/administration/5058013-trump-purchase-canada-panama-canal/>

MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI

Multipolaritatea și impactul ei asupra securității internaționale: oportunități și provocări

Abaho Gift CONRAD (Uganda)

Lumea se schimbă. S-au dus vremurile în care o singură națiune dicta cursul afacerilor globale. Astăzi, ne aflăm într-o lume multipolară, în care puterea este distribuită în mai multe națiuni emergente, creând atât noi oportunități, cât și provocări. Această schimbare modifică modul în care gândim despre securitatea și guvernarea internațională, iar într-un peisaj global care evoluează rapid, înțelegerea forțelor în joc nu a fost niciodată mai importantă.

Un nou peisaj global

În trecut, lumea de după Războiul Rece a fost dominată de o superputere singulară, Statele Unite. Cu toate acestea, pe măsură ce se desfășoară secolul 21, țări precum China, India, Rusia și o listă tot mai mare de națiuni africane și latino-americane se afirmă ca jucători cheie în arenele politice și economice globale. Pentru mulți, acest moment marchează o îndepărtare semnificativă de la o eră a dominației occidentale, dând naștere a ceea ce mulți numesc acum o "lume multipolară". Dar ce înseamnă asta pentru securitatea internațională? Într-o lume multipolară, liniile cândva clare ale conflictului geopolitic devin încețoșate. Guvernarea globală nu are o singură busolă care să o ghideze. Puterile emergente și liderii tradiționali trebuie să găsească o modalitate de a coexista, de a colabora și, atunci când este necesar, de a se confrunta, fiecare aducând propria perspectivă asupra cum ar trebui să arate viitorul.

Sursa: <https://credendo.com/en/knowledge-hub/world-new-multipolar-order-making-broad-impact>

Oportunități emergente

Deși trecerea către o lume multipolară este, fără îndoială, complexă, ea aduce și noi posibilități interesante. În primul rând, democratizează guvernarea globală. Cu voci noi pe masă, începem să vedem o abordare mai incluzivă a procesului decizional. Africa, de exemplu, care a jucat cândva un rol periferic în discuțiile de securitate globală, se conturează acum ca un actor central.

Luăți **Africa de Sud**, un membru al grupului BRICS, de exemplu. Nu numai că a devenit o voce influentă asupra guvernării globale, dar a condus și misiuni de menținere a păcii pe continentul african. De la forțele de menținere a păcii ale **Uniunii Africane** în **Somalia** până la eforturile lor de a intermedia pacea în **Sudanul de Sud**, liderii africani arată că pot conduce încărcătura pe propriul lor continent. Este o schimbare remarcabilă, care reflectă dinamica mai largă a puterii în joc.

În **China**, Inițiativa Belt and Road este un alt exemplu al modului în care o lume multipolară promovează noi tipuri de cooperare. Prin acest program, China investește masiv în proiecte de infrastructură în Africa, Asia și Europa, contribuind la stimularea economiilor care au fost mult timp marginalizate.

Apariția multipolarității prezintă, de asemenea, o oportunitate de a aborda problemele de securitate de lungă durată, în special cele care decurg din inegalități, guvernare slabă și lipsa infrastructurii. Lucrând împreună cu puterile emergente, avem șansa de a crea soluții de durată la aceste probleme - soluții care nu mai sunt dictate de o singură națiune, ci sunt un produs al cooperării globale.

Provocările multipolarității

Cu toate acestea, creșterea multipolarității nu vine fără provocările sale. Pe măsură ce puterea devine mai fragmentată, amenințările de securitate devin mai complexe. Una dintre cele mai mari preocupări este creșterea **războaielor proxy**, în care puterile externe susțin facțiunile concurente în conflicte, așa cum s-a văzut în **Siria** și **Ucraina**. Impactul acestor conflicte reverberează adesea cu mult dincolo de granițele țărilor implicate, creând instabilitate care subminează securitatea internațională. Actorii nestatali - organizațiile teroriste, grupurile criminale transnaționale și criminalii cibernetici - complică și mai mult peisajul securității. În toată **Africa**, grupuri precum **Boko Haram**, **Al-Shabaab** și **Statul Islamic** au profitat de absența unei guvernări puternice pentru a răspândi teroarea. Și pe măsură ce puterile globale se retrag din ce în ce mai mult de la intervenția directă în favoarea parteneriatelor regionale, guvernele locale sunt lăsate să-și asume povara.

În plus, amenințările cibernetice prezintă un risc din ce în ce mai mare. Țările se angajează acum în campanii de războaie digitale – hacking, spionaj cibernetic și dezinformare – creând un nou tip de provocare de securitate care transcende granițele. Aceasta este o lume în care conflictele nu se desfășoară doar pe câmpurile de luptă, ci și pe servere, cu puterea de a perturba economii întregi și securitatea națională.

Rolul Africii într-o lume multipolară

Deci, unde se încadrează Africa în toate acestea? Cu resursele sale abundente, locația geografică strategică și conducerea în curs de dezvoltare, Africa are o oportunitate unică de a ocupa locul central în modelarea noii ordini mondiale. Nemaifiind mulțumite să fie beneficiari pasivi ai ajutorului internațional sau a intervențiilor de securitate, națiunile africane cer acum un loc la masa discuțiilor despre viitorul lor.

Țări precum **Kenya**, **Nigeria** și **Etiopia** devin din ce în ce mai influente, Kenya jucând un rol esențial în stabilitatea Africii de Est, iar Nigeria acționând ca o greutate semnificativă în Africa de Vest. **Uniunea Africană** joacă un rol mai important, în special în operațiunile de menținere a păcii, iar țările africane sunt acum mai vocale în conturarea politicilor globale privind schimbările climatice, migrația și soluționarea conflictelor.

Cu toate acestea, provocările de securitate ale Africii sunt departe de a fi încheiate. Continentul continuă să se confrunte cu conflicte interne, de la instabilitatea din **Sahel** până la violența continuă în **Republica Centrafricană**. Liderii Africii trebuie să facă față acestor provocări, echilibrând în același timp interesele unor puteri externe precum China, Statele Unite și Rusia, care au investit masiv în continent.

Întrebarea care se conturează este: Poate Africa să profite de oportunitățile multipolarității în timp ce își abordează preocupările de securitate? Pentru ca Africa să-și asigure locul în această ordine globală în evoluție, trebuie să se concentreze pe consolidarea structurilor interne de guvernare, pe asigurarea unor sisteme politice incluzive și pe investițiile în cooperarea regională. Numai atunci Africa poate fi un adevărat partener în pacea și securitatea globală.

Spre un cadru global de securitate unificat

Creșterea multipolarității necesită o regândire a modului în care abordăm securitatea globală. Într-o lume fragmentată, nu este suficient să ne bazăm pe puterile stabilite pentru a ne rezolva toate problemele. Guvernanța globală trebuie să fie incluzivă și colaborativă, cu accent pe valorile comune și respectul reciproc. Pentru Africa, aceasta înseamnă să continue să-și consolideze cadrele economice și de securitate, în timp ce se angajează cu comunitatea globală pentru a stimula cooperarea. Nu mai există o cale singulară către pace – sunt multe. Iar rolul fiecărui actor, din Statele Unite până în China, Rusia până în Africa de Sud, va fi cheie în crearea unui viitor în care toți pot prospera. Locul Africii în lumea multipolară va depinde de modul în care navighează în acest peisaj complex, echilibrând presiunile puterilor externe cu propriile sale nevoi interne. Viitorul continentului nu este doar despre securitate, ci despre prosperitate, dezvoltare și cooperare în urmărirea unui obiectiv comun - o lume pașnică, prosperă, în care fiecare națiune are oportunitatea de a-și modela propriul destin.

Concluzie: O lume a oportunităților și provocării

Creșterea multipolarității este atât o provocare, cât și o oportunitate, un moment de mare incertitudine, dar și de mare potențial. Pentru Africa, viitorul constă în capacitatea sa de a valorifica această nouă realitate geopolitică. Îmbrățișând cooperarea, investind în pace și modelându-și viitorul economic, Africa poate deveni lider în cadrul securității globale.

Acesta este momentul Africii, o șansă de a-și modela viitorul, securitatea și locul său într-o lume în schimbare rapidă. Oportunitățile sunt imense, dar provocările sunt la fel de semnificative. Lumea trebuie să se ridice împreună, Africa jucând un rol principal în crearea unei noi ordini mondiale multipolare, în care pacea, securitatea și prosperitatea sunt obiective comune pentru toți.

MULTIPOLARITATEA LUMII DE AZI

Multipolaritate, multilateralism sau o nouă ordine mondială bazată pe diverse tipuri de societăți

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

În prezent, lumea devine tot mai complexă, orice stat confruntându-se cu o realitate greu de contestat și anume imposibilitatea de a face față de unul singur actualelor provocări de la nivel regional și global, mai ales în contextul în care constituirea unei noi ordini mondiale s-a afirmat deja ca un proces ireversibil, cu diverse efecte pozitive și negative asupra dezvoltării societății umane în ansamblul său. Cum era de așteptat și după cum lesne se poate observa, dezideratul unei poziționări de afirmare singularistă a intereselor pe baza unor principii duse uneori la extrem este suprimat de nevoia indubitabilă a participării la dezvoltarea cooperării internaționale cu scopul de a soluționa problemele cu care se confruntă întreaga lume de azi și de a fi pregătiți pentru a face față consecințelor generate de acestea.

Drept urmare, dinamica și predictibilitatea actualului mediul geopolitic și geostrategic sunt puternic influențate de dinamica și transformările uneori de neînțeles a relațiilor dintre principalii actori globali, precum și de creșterea libertății de acțiune și a influenței unor noi actori regionali (statali sau non-statali).

Întreaga lume se află într-o perioadă marcată de evoluții caracterizate de succese relative, dar și de adâncirea unor semnificative contradicții și izbucnirea unor conflicte în cadrul comunității internaționale, care în întregul ei se confruntă cu testul crucial al reconfigurării arhitecturii geopolitice și transformării sistemului de relații internaționale.

Pe lângă SUA, Rusia și China, în arena internațională au apărut noi actori cu o mare influență la nivel regional și mondial cum ar fi India, Arabia Saudită, Brazilia, Turcia, Iran sau Africa de Sud, actori care deja se afirmă ca poli de putere la anumite niveluri în diverse regiuni ale lumii. Conceptul de "arhitectură geopolitică"

“
"A more multipolar and unequal world needs agreed rules and strong institutions."
”

JOSEP BORRELL

Sursa: https://www.eeas.europa.eu/eeas/building-multilateralism-21st%20century_en

a fost introdus pentru prima dată la 28-29 octombrie 2006, în cadrul Seminarului internațional "Noua arhitectură a politicii mondiale", desfășurat la Piemont, în Italia. Specialiștii în domeniu au subliniat că momentul cheie al tranziției de la unipolaritate la multipolaritate l-a constituit discursul președintelui Federației Ruse, Vladimir Putin, din 10 februarie 2007, în cadrul conferinței de la München, când acesta s-a pronunțat împotriva ordinii unipolare, considerând benefică pentru relațiile internaționale prezența a mai multe centre de putere.

Actualmente, noțiunile de "pol de putere" și "polaritate" sunt utilizate pe scară largă în analiza sistemului de relații internaționale, acestea implicând existența unuia sau a mai multor actori cu potențial important care, prin ieșirea sau intrarea lor în interacțiune cu alți actori internaționali, au capacitatea de a influența dinamica schimbărilor arhitecturii sistemului de relații internaționale în sine. Componentele esențiale care pot determina statutul de pol de putere în structura de relații internaționale sunt: puterea politică, puterea economică, puterea militară și puterea tehnologică în diverse domenii din ce în ce mai sensibile și importante pentru întreaga omenire.

În prezent, este foarte clar că asistăm la reconfigurarea arhitecturii geopolitice atât în plan regional, cât și la nivel global, în această lume pe care o catalogăm acum multipolară. Numai că, tensiunile existente azi în anumite regiuni sunt rezultatul intersectării intereselor acestor actori internaționali, fiecare în parte, reclamând recunoașterea formală a statutului de pol de putere regional, statut indispensabil pentru participarea la procesul de adoptare a unor decizii strategice la nivel global sau regional.

În încercarea de a înțelege diplomația prin analizarea interacțiunilor diplomatice prin abordare cantitativă și calitativă, astăzi se folosește mai intens decât oricând și termenul de "multilateralism", un termen abordat în contextul complexității sale, în cadrul sistemului de relații internaționale.

Deja la nivel internațional au apărut puncte de vedere sau concepte conform cărora termenul "multilateralism" nu este elaborat în mod specific în teoria relațiilor internaționale din Rusia, așa cum a susținut și Andrey Kortunov¹ în articolul său "What is Multilateralism in European Terms?", din 28 mai, 2020. Multă vreme, "multilateralismul" a rămas în umbra termenului mult mai popular "multipolaritate", deși acesta din urmă este înlocuit treptat în literatura rusă de termenul "policentrism". Uneori, se pare că "multilateralismul" și "multipolaritatea" sunt folosite în discursul științific și politic rusesc ca sinonime, ambele reflectând schimbarea ciclică a sistemului internațional de relații care a început odată cu dizolvarea "lumii unipolare" la începutul secolului. Cu toate acestea, "multipolaritatea" nu este, evident, același lucru cu "multilateralismul". Primul denotă pluralism în distribuția puterii în sistemul internațional între cel puțin trei sau mai multe centre independente de adoptare a deciziilor, în timp ce al doilea descrie o posibilă modalitate de colaborare a acestor centre. Fără multipolaritate, nu poate exista multilateralism, deoarece un sistem unipolar sau bipolar pur și simplu nu oferă suficienți actori pentru interacțiunea multipolară. Dar, în același timp, multipolaritatea nu implică neapărat multilateralismul, deoarece relațiile din cadrul unui sistem multipolar se pot reduce teoretic la un set de relații bilaterale numai între centrele individuale de putere, fiind necesar a recunoaște că, în prezent, lumea actuală se află și trece și printr-o astfel de situație.

Dacă totuși ne gândim că interacțiunile diplomatice nu pot fi analizate numai printr-o abordare cantitativă, ci și printr-o abordare calitativă, trebuie să exprimăm aici în mod obligatoriu opinia majorității experților în domeniul relațiilor internaționale care susțin că multilateralismul are nevoie de următoarele trei trăsături:

- indivizibilitate;
- principii generalizate de organizare;
- reciprocitatea difuză.

Astfel, în numeroase studii și dezbateri efectuate de diverși experți la nivel internațional, o atenție semnificativă a fost acordată unuia dintre pilonii gândirii moderne de politică externă, profesorul german, Hanns W. Maull, care prin punctul său de vedere exprimat a dat un rol important unor astfel de dezbateri prin eseu "Multilateralism: variante, potențial, constrângeri și condiții pentru succes", publicat de Institutul German pentru Afaceri Internaționale și de Securitate (SWP).

¹Dr. Andrey Kortunov : născut la 19 august 1957 (vârsta 67 de ani), Moscova, Rusia. Director academic al Consiliului rus pentru afaceri internaționale (RIAC) și membru. A absolvit Institutul de Stat de Relații Internaționale din Moscova (MGIMO), în 1979, și și-a finalizat studiile postuniversitare la Institutul pentru Studii din SUA și Canada al Academiei de Științe a URSS, în 1982. Este doctor în istorie. Dr. A. Kortunov a efectuat stagii la ambasadele sovietice din Londra și Washington și la Delegația Permanentă a URSS la ONU. În 1982-1995, Dr. A. Kortunov a ocupat diferite funcții în Institutul pentru Studii din SUA și Canada, inclusiv director adjunct. A predat la universități din întreaga lume, inclusiv la Universitatea din California, Berkeley. În plus, a condus mai multe organizații publice implicate în învățământul superior, științe sociale și dezvoltare socială. Din 2011 până în 2023, A. Kortunov a fost director general al RIAC. Este membru al comitetelor de experți și de supraveghere și al consiliilor de administrație ale mai multor organizații ruse și internaționale. Interesele sale academice includ relațiile internaționale contemporane și politica externă a Rusiei.

Având în vedere tipul și impredictibilitatea evoluțiilor lumii în care trăim cu toții, dar și rezultatele și consecințele generate pe termen mediu și lung, devine din ce în ce mai realistă și mai actuală poziția savantului german, Hanns W. Maull², exprimată într-unul din studiile sale, care a făcut referire la momentul declanșării procesului de transformare a ordinii mondiale, punând întrebarea: ”dizolvare sau înlocuire?”.

Primul nivel de înțelegere, desemnat de H. W. Maull drept Multilateralism I, reduce acest concept la interacțiunea diplomatică între trei sau mai multe state (sau alți actori) în politica internațională. Această înțelegere nu prezintă dificultăți sau controverse: multilateralismul se rezumă la probleme formale și este în contrast cu formatele unilaterale și bilaterale. Participanții în formatul multilateral își pot urmări orice obiective și își pot baza cooperarea pe principiile care li se potrivesc. Din eseu menționat anterior, putem concluziona că, de exemplu, cele trei acorduri încheiate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea între Rusia, Prusia și Polonia privind împărțirea Commonwealth-ului polono-lituanian se încadrează bine în definiția diplomației multilaterale, întrucât toate cele trei părți au participat la toate acordurile. Politica externă germană modernă folosește o interpretare mai largă a multilateralismului, desemnată de Hanns W. Maull drept Multilateralism II. Esența înțelegerii germane este că multilateralismul, pe lângă criteriile formale, ar trebui să includă și criterii de fond. Prin urmare, include interacțiunea a mai mult de doi actori cu acțiuni în cadrul organizațiilor internaționale, orientate către principiile și normele desfășurate în conformitate cu regulile și reglementările care stau la baza respectivelor organizații (cum ar fi, de exemplu, Carta Națiunilor Unite). Un posibil exemplu de Multilateralism II este probabil modul în care țările europene au cooperat în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (CSCE), în anii 1970 și 1980, menținând în același timp o relație preponderent competitivă între două sisteme sociale și politice diferite de la acea vreme.

Tot în urma analizelor detaliate făcute la nivel internațional asupra eseului publicat de H. W. Maull a rezultat că, din punct de vedere istoric, această înțelegere a multilateralismului este strâns legată de conceptul de ordine mondială liberală occidentală, ale cărei baze au fost puse în 1945 și care a început să pretindă universalitatea după 1990. Totuși, aceasta nu înseamnă că Multilateralismul II trebuie să dispară inevitabil odată cu ordinea mondială liberală în declin. Se poate baza pe alte valori și principii; elementul principal este crearea unor norme comune în politica mondială, care să fie convenite într-un format multilateral. La nivel internațional se vehiculează din ce în ce mai frecvent ideea că, de fapt, mecanismele multilaterale ar trebui să ne permită să cădem de acord asupra unor norme și valori comune, o ordine mondială dezirabilă universală și practici de reglementare acceptabile pentru fiecare participant în parte la negocierile multilaterale. Multilateralismul III reprezintă o înțelegere mai radicală a termenului. În timp ce sarcina principală a Multilateralismului II este de a obține cel mai larg compromis posibil asupra problemelor de bază în reglementarea vieții internaționale, în ciuda diferențelor semnificative în interesele participanților, Multilateralismul III este de a găsi soluții ”corecte” sau ”adecvate” la problemele politicii mondiale, adică realizarea unei tranziții către ”guvernarea globală eficientă”. Dacă Multilateralismul II pleacă de la ceea ce participanții la sistem cred că este realizabil, Multilateralismul III operează în ceea ce privește ceea ce se dorește și ceea ce ar trebui făcut. În primul caz, vorbim despre o alianță tactică a jucătorilor cu aspirații foarte diferite și, în al doilea caz, despre un parteneriat strategic al unor părți asemănătoare care interacționează între ele pentru a atinge obiective comune.

Dar iată că în 24.09.2023 a fost publicată conversația interesantă susținută de Josep Borrell, un politician spaniol care a ocupat funcția de Înalt Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate și Vicepreședinte al Comisiei Europene, din 2019 până în 2024, conversație efectuată cu profesorul Joseph Weiler de la Universitatea din New York. Discuția a avut loc în contextul participării la Adunarea Generală a ONU, de la New York, un eveniment cheie pentru comunitatea internațională.

Astfel, analizând și opiniile și punctele de vedere exprimate într-un alt mediu generat de întâlnirea lui Josep Borrell cu Joseph Weiler, se pare că în prezent trăim într-o lume din ce în ce mai multipolară, dar cu un multilateralism aflat în retragere, evoluție considerată ca fiind un paradox. De ce? Pentru că se crede că atunci când numărul de participanți la un joc crește, răspunsul natural ar trebui să fie consolidarea regulilor care guvernează jocul. Cu toate acestea, acum se pare că ne confruntăm cu tendințe opuse: regulile care guvernează lumea se epuizează. Trebuie să găsim modalități de a depăși acest paradox. Această nouă multipolaritate rezultă din combinarea a trei dinamici. În primul rând, o distribuție mai largă a bogăției în lume, în al doilea rând, dorința statelor de a se afirma strategic și ideologic și în al treilea rând, apariția unui sistem internațional din ce în ce mai

²Hanns W. Maull: născut la 05 octombrie 1947, Augsburg, Germania. Este profesor la Universitatea Johns Hopkins, din Bologna. Obiective de cercetare actuale: evoluția și perspectivele de viitor ale ordinii internaționale; Politica externă și de securitate germană; analiza comparativă a politicilor de securitate germane și japoneze. Din 2021 asociat, Grupul de cercetare The Americas, SWP; 1991-2013, profesor și președinte pentru Politică Externă și Relații Internaționale, Universitatea din Trier; 2010-2011, Senior Fellow, Transatlantic Academy, Washington, D.C.; 2004-2012, președinte, Comitetul consultativ pentru cercetare / Membru al Consiliului, SWP, Berlin.

tranzacțional, bazat mai degrabă pe acorduri bilaterale decât pe reguli globale. În 1990, G7 a reprezentat 67% din PIB-ul mondial, astăzi, această pondere a scăzut sub 40%. În 1990, ponderea Chinei în PIB-ul mondial era de 1,6%, astăzi este de 18%. În interiorul G7, ponderea SUA a scăzut, dar mult mai puțin decât cea a Europei și a Japoniei și, în lumea occidentală SUA continuând să predominie clar. Dincolo de G7, multipolaritatea este în primul rând rezultatul creșterii impresionante a Chinei. De aici și reconfigurarea relațiilor globale în jurul SUA și Chinei. Împreună, ei reprezintă mai mult de 40% din bogăția globală și, ca urmare, exercită o putere semnificativă asupra sistemului internațional. În următoarele decenii, am putea avea și o Indie care să ajungă din urmă China și SUA.

Multipolaritatea nu mai este doar rezultatul distribuției bogăției, ci noua lume multipolară se caracterizează și printr-o cerere tot mai mare de suveranitate și identitate, mai ales în așa-numitul Sud Global, deși este un grup foarte eterogen de țări. În America Latină, în Orientul Mijlociu și în Africa de Nord și, bineînțeles, în Asia aproape toată lumea se gândește acum că există alternative credibile la Occident, nu doar din punct de vedere economic, ci și din punct de vedere tehnologic, militar și ideologic. Acest lucru nu înseamnă neapărat că, odată cu ascensiunea Chinei, apare un nou model global. Nici nu înseamnă că, China va încerca să convingă țări terțe să adopte modelul ei în toate dimensiunile sale. Mai degrabă, țările caută alternative la modelul occidental de la caz la caz, așa cum se întâmplă în prezent în diferite țări din Africa. Aceste țări par să fie dispuse să lucreze cu orice jucător care pare oportunist capabil să îi înlocuiască pe cei vechi. Acești noi jucători se pare că oferă avantaje atrăgătoare care se potrivesc multor regimuri de diverse orientări. De pildă, această realitate se reflectă și se manifestă prin diverse atitudini și efecte în reacțiile la războiul de agresiune împotriva Ucrainei. Majoritatea țărilor din Sudul Global împărtășesc ideea că Rusia este agresorul și au votat pentru denunțarea agresiunii sale în cadrul ONU, dar mulți dintre ei nu sunt pregătiți să depășească acest punct. Ei nu vor ca și cazul Ucrainei să domine agenda mondială. De exemplu, se tem că finanțarea pentru tranziția verde în Sudul Global ar putea avea de suferit din cauza necesității de a finanța reconstrucția în Ucraina. Pentru multe țări aflate departe de UE, războiul din Ucraina arată ca o simplă dispută la graniță între o țară mare și vecinul său mai mic. La urma urmei, se crede că nu este o problemă atât de majoră, mai ales în contextul în care "China și Rusia contestă natura universală a drepturilor omului și multe țări din așa-numitul Sud Global sunt receptive la această abordare." Dincolo de asta, se pune problema valorilor. Europeanii încă reacționează pe baza unei viziuni asupra lumii consacrate în Declarația Universală a Drepturilor Omului. Universalismul este văzut ca un simplu vestigiu al dominației occidentale, uitând că toți sunt semnatari ai Declarației Universale a Drepturilor Omului. Un argument adesea prezentat este că Occidentul în sine nu respectă întotdeauna regulile pe care pretinde să le apere. În mod evident, această critică nu este complet întemeiată, dar nici complet neîntemeiată. Ca atare, ca alternativă, se propune din ce în ce mai intens o formă de culturalism politic, prin care fiecare societate ar avea dreptul să aibă propriile valori. Cu o astfel de abordare, suveranitatea unei țări ar urma să aibă prioritate față de susținerea drepturilor omului și a libertăților civile. China în special joacă această carte pentru tot ce merită, fiind preferată o lume tranzacțională mai degrabă decât una multilaterală. Această nouă multipolaritate declanșează o lipsă de consens internațional în aproape fiecare problemă. Devine foarte clar că, dacă se renunță la o capacitate colectivă globală de a stabili reguli, fiecare va face ce poate sau cum vrea. Deci, într-un astfel de context vom asista în special la un impas în problemele de securitate.

Se poate spune că de aproape 17 ani încoace, Consiliul de Securitate a devenit total ineficient din cauza utilizării inadecvate de unele state membre permanente a dreptului lor de veto, în special de Rusia care se opune sistematic adoptării multor decizii, în ultima perioadă cele mai frecvente fiind cele cu privire la Ucraina, sau Siria și Mali. Drept urmare, putem spune că se impune mai mult ca oricând reformarea Consiliului de Securitate, deoarece niciun membru permanent nu este dispus să renunțe la dreptul de veto. Așadar, avem în același timp jucători din ce în ce mai influenți și tot mai multe provocări globale, dar este din ce în ce mai greu să ajungem la un consens pentru a le face față. Nu mai există o coaliție de puteri dominante capabilă să impună o ordine globală. Dimpotrivă, puterile concurente tind să se neutralizeze reciproc. Este posibil ca această situație să persiste până când echilibrul de putere dintre jucătorii dominanți se va stabiliza. Riscul divizării în blocuri concurente duce, după cum se poate observa, la scindarea ordinii mondiale în blocuri concurente în domenii importante precum cele ale de securității, apărării, integrării economice, resurselor energetice și tehnologiei. Lipsa consensului va sparge apoi lumea și va forța țările terțe să se alinieze la unul dintre sistemele concurente. Unul din cazurile foarte bine cunoscute este cel al internetului sau rețelelor de socializare, în care țări precum Rusia și China și-ar putea impune propriile standarde specifice și ar putea împărți lumea în vastul spațiu cibernetic. O astfel de fragmentare va crea, desigur, costuri economice uriașe și va reduce stimulentele pentru cooperare pe probleme globale precum clima. În acest context, ce am putea și ce ar trebui să facem? În primul rând, nu trebuie să ne amăgim: este greu de imaginat o revizuire cuprinzătoare a ordinii mondiale în timp ce nu există un consens în această problemă între marile puteri, în special între SUA, China și Rusia. "Multilateralismul de sus în jos" tradițional, care implică conferințe majore în timpul cărora toate țările iau

decizii împreună cu privire la diverse probleme, funcționează din ce în ce mai puțin. Totuși, dacă nu putem găsi o singură alternativă globală la criza multilateralismului, am putea găsi unele parțiale? O abordare mai promițătoare ar fi, probabil, urmărirea a ceea ce se numește din ce în ce mai mult "minilateralism": acorduri pe diferite probleme între state care au aceleași concepții. Cu toate acestea, pentru a evita confruntarea bloc vs. bloc pe care am menționat-o mai devreme, trebuie deci să adoptăm în mod imperativ o abordare care să depășească limitarea regională și să atragă sprijinul țărilor cheie pentru că numai astfel putem să lărgim cercul statelor cu gânduri și obiective asemănătoare pentru ca acestea să-și apropie pe alte state treptat și pragmatic.

Iată că putem afirma că toate sunt percepute la nivel internațional și, drept urmare, într-un efort semnificativ de "întărire a multilateralismului pentru o ordine mondială mai justă și mai democratică", actualul bloc surpriză BRICS care include multe state în curs de dezvoltare și-a reafirmat angajamentul față de intensificarea procesului menționat și dreptul internațional ca noi centre de putere, pentru adoptarea deciziilor politice favorabile și intensificarea eforturilor de creștere economică cu scopul de a "deschide calea pentru o ordine mondială multipolară mai echitabilă, justă, democratică și echilibrată" așa cum susțin aceste state și promovează la nivel internațional pentru a-și justifica proiectele inițiate și susținute cu o ardoare din ce în ce mai intensă.

Compusă inițial din Brazilia, Federația Rusă, India, China și Africa de Sud, alianța recent extinsă include acum și Argentina, Egipt, Etiopia, Iran, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite (EAU). Cel de-al 16-lea Summit BRICS a avut loc la Kazan, în Rusia, în perioada 22-24 octombrie 2024, sub tema "Consolidarea multilateralismului pentru dezvoltare și securitate globală justă". În deschiderea reuniunii summit-ului BRICS în format restrâns, președintele F. Ruse și actual președinte al BRICS, V. Putin, a subliniat necesitatea de a discuta despre implementarea deciziilor adoptate la cel de-al 15-lea Summit BRICS: cooperare financiară mai profundă în cadrul BRICS și extinderea în continuare a blocului. În ceea ce privește aceasta din urmă, el a spus că peste 30 de națiuni "și-au exprimat astfel de aspirații într-o formă sau alta". În același context, este semnificativ de subliniat aici că, la rândul său, în declarațiile sale, secretarul general al ONU, António Guterres, a subliniat că "nici un singur grup și nicio țară nu poate acționa în mod singular sau izolat" pentru a rezolva provocările globale. Subliniind "rolul foarte important" al BRICS în consolidarea multilateralismului pentru dezvoltarea și securitatea globală, el a îndemnat blocul să contribuie la patru domenii de acțiune: finanțe, climă, tehnologie și pace. La încheierea Summit-ului, liderii au adoptat un document final de 32 de pagini, intitulat "Declarația de la Kazan". În această declarație, liderii își reiterează "angajamentul de a îmbunătăți guvernanta globală prin promovarea unui sistem internațional și multilateral mai agil, eficient, eficace, receptiv, reprezentativ, legitim, democratic și responsabil". Solicitând o participare mai mare și mai semnificativă a piețelor emergente, a țărilor în curs de dezvoltare și a țărilor cel mai puțin dezvoltate la procesele globale de adoptare a deciziilor, iată că aceștia lasă să se înțeleagă că își reafirmă sprijinul și pentru o reformă cuprinzătoare a ONU, inclusiv a Consiliului de Securitate, după cum se afirmă la nivel mondial, lansând percepția că au ca scop a face aceste instituții internaționale "mai democratice, reprezentative, eficace și mai eficiente" prin creșterea reprezentării țărilor în curs de dezvoltare ca membrii cu drepturi depline.

Chiar dacă ONU ar trebui să fie centrul sistemului multilateral de relații internaționale, actualmente putem considera că instituțiile acestei organizații nu mai sunt suficient de puternice pentru a face față tuturor provocărilor cu care se confruntă lumea de azi, printre cele care generează probleme fiind dezvoltarea cooperării pe principii constructive și respectarea suveranității statelor. Mai mult, nu puține au fost cazurile când lipsa instrumentelor de gestionare eficiente au transformat crizele regionale și globale în oportunități pentru diverși actori internaționali adepți ai altor forme de cooperare și, implicit, ai altei ordini internaționale.

Menționând "natura universală și incluzivă" a Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și a obiectivelor acesteia, liderii subliniază că implementarea lor "ar trebui să țină cont de diferitele circumstanțe, capacități și niveluri de dezvoltare naționale", respectând politicile, prioritățile și legislațiile naționale. Declarația subliniază în linii mari prioritățile blocului pentru Conferința ONU privind biodiversitatea (CBD COP 16), Conferința ONU privind schimbările climatice (UNFCCC COP 29) și cea de-a 16-a sesiune a Conferinței părților la Convenția ONU pentru Combaterea Deșertificării (UNCCD COP 16). Liderii evidențiază Grupul celor 20 (G20) drept principalul forum global pentru cooperarea economică și financiară multilaterală, în care atât economiile dezvoltate, cât și cele emergente se pot întâlni "pe o bază egală și reciproc avantajoasă" pentru a căuta împreună soluții comune la provocările globale. Subliniind necesitatea reformării arhitecturii financiare globale, liderii subliniază necesitatea de a "aborda datoria internațională în mod corespunzător și într-o manieră holistică pentru a sprijini redresarea economică și dezvoltarea durabilă", inclusiv prin implementare previzibilă, ordonată, la timp și coordonată în cadrul G20 pentru tratarea datoriilor. Declarația, de asemenea: subliniază prioritățile liderilor în ceea ce privește consolidarea cooperării pentru

stabilitatea și securitatea globală și regională, inclusiv prin dialogul consolidat BRICS privind politicile și problemele de securitate. Se reafirmă importanța schimburilor interpersonale ale BRICS în îmbunătățirea înțelegerii reciproce, a prieteniei și a cooperării pentru dezvoltarea socială și economică, dar rămâne să vedem care vor fi evoluțiile, politicile abordate și rezultatele obținute în 2025 când, în calitate de președinte al alianței, Brazilia va găzdui cel de-al 17-lea Summit BRICS.

În contextual analizei detaliate a evoluțiilor la nivel internațional, propun a manifesta atenție și asupra punctelor de vedere exprimate și prognozelor elaborate de Alvin Toffler în bestsellerul său din 1970, "Future Shock", care seamănă mult cu realitatea de astăzi. El a anticipat creșterea importanței internetului, a economiei partajate, a companiilor construite pe "adhocrație"³ mai degrabă decât pe birocrăția centralizată, dar și confuziile la nivel social și preocupările mai ample legate de tehnologie. El a prevăzut că relația în evoluțiile dintre oameni și tehnologii va modela modul în care se dezvoltă societățile și economiile. Acesta este, de asemenea, punctul central al activității Forumului Economic Mondial, care explorează modul în care tehnologia avansează și modul în care provocările relevante vor fi abordate până în anul 2030, toate aceste evoluții accelerate dând naștere la multe incertitudini cu care se confruntă factorii de decizie politică, liderii de la nivel corporatist și principalii actori de la nivelul societății civile, care trebuie să se adapteze cerințelor unei noi ordini mondiale în plină evoluție și transformare.

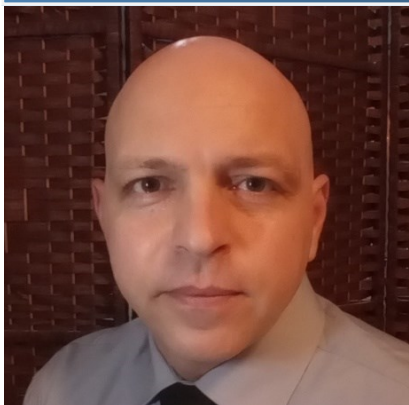
Concluzionând, este necesar a sublinia că toate crizele financiare, economice și conflictuale cu efecte fără precedent la nivel regional și global, dezvoltarea extrem de rapidă a amenințărilor la adresa ordinii internaționale și dinamica evolutivă neașteptată a normelor care guvernează utilizarea forței fac parte din categoria acelor elemente care au generat consecințe semnificative asupra polarității, favorizând dezvoltarea multipolarității și dând naștere la multe incertitudini cu privire la multilateralism. Dezvoltarea și consecințele multipolarității, împreună cu tendința semnificativă de dezvoltare a populismului și a naționalismului, vor determina probabil îndreptarea ordinii globale către un sistem de relații internaționale hibrid, cu un nivel de stabilitate fragil, dar caracterizat de un angajament mai puternic la nivel regional. Un mediu politic, militar și de securitate incert datorat unei volatilități crescute va constitui un mediu favorabil pentru anumite puteri mijlocii și mici de a adopta decizii imprevizibile cu consecințe pe termen lung, mai ales în contextul creșterii tendinței spre solicitări și revendicări naționaliste și populiste. În acest context, va deveni imperios necesară o mai bună înțelegere a interacțiunii dintre factorii interni și internaționali pentru înțelegerea modului în care tendințele conflictuale de orice tip vor afecta ordinea mondială.

Ca urmare, o astfel de evoluție ar putea însemna o creștere a rivalităților și a competiției între actori la nivel global și regional, dar politicile acestora ar putea deveni mai orientate spre interior, deoarece toate aceste entități vor avea interesul strategic de a investi numai în acele sistem de relații de cooperare care să le asigure în mod ferm prosperitatea și securitatea în integritatea ei.

O astfel de evoluție oferă condiții favorabile pentru apariția unei lumi interpolate bazate pe convergența intereselor marilor puteri, dar și pe identificarea celor mai eficiente soluții de cooperare pentru a face față provocărilor generate de această lume multipolară.

³Termen care desemnează în sociologia și viitorologia politică contemporană instabilitatea cronică pe care o cunosc diferitele forme de organizare (economică și socială) ca urmare a impactului societății capitaliste dezvoltate cu revoluția științifică-tehnică, cerința introducerii unor noi structuri organizaționale la diverse niveluri de conducere. (<https://dexonline.ro/definitie/adhocra%C8%9Bie>)

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Înțelegerea Securității Naționale

Partea a IV-a: Componentă a Securității Infrastructurii Naționale Critice

Locotenent colonel (ret.) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

”Infrastructura națională critică reprezintă active esențiale pentru funcționarea societății, cum ar fi cele asociate cu alimentarea cu energie, alimentarea cu apă, transport, sănătate și telecomunicații .”

Centrul Național de Securitate Cibernetică din Marea Britanie

Abstract

Acest articol este a patra parte a unei serii de articole care își propune să prezinte diferitele componente ale securității naționale, o dimensiune a securității care a fost recent sub lumina reflectoarelor din cauza numeroaselor crize care au apărut și a multitudinii de amenințări care predomină în mediu de securitate contemporan. Se axează pe securitatea infrastructurii naționale critice, o componentă a securității naționale care este interconectată cu un număr semnificativ de domenii de politică și, prin urmare, afectează buna funcționare a statelor și bunăstarea cetățenilor acestora. Scopul său este de a clarifica contextul acestei componente, de a prezenta interconectarea acesteia cu alte componente ale securității naționale, de a analiza impactul acesteia într-o varietate de domenii de politică și, în final, de a evidenția importanța ei pentru pace și stabilitate. Concluzia sa principală este că securitatea infrastructurii naționale critice este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea.

Introducere

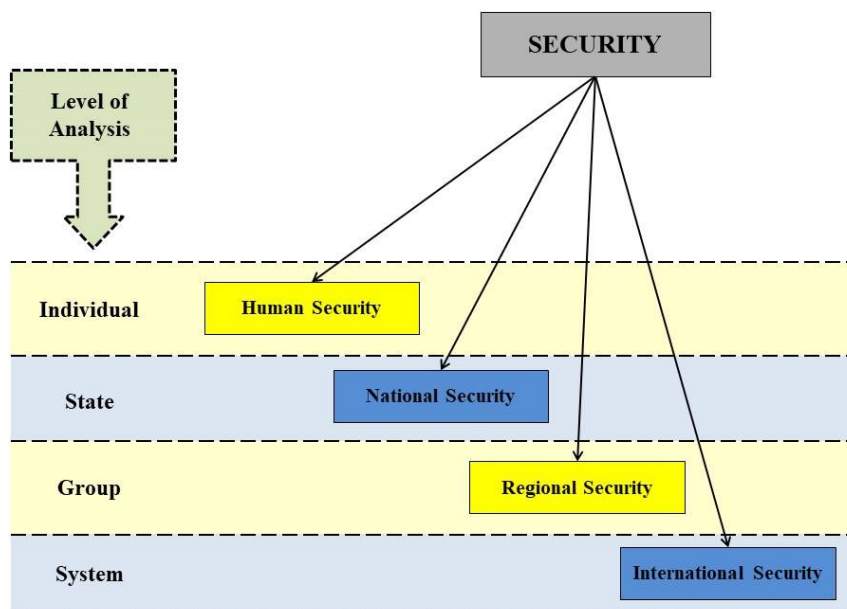
Mediul de securitate contemporan a fost caracterizat ca un mediu de *policrize* (crize multiple) și *permacrize* (crize permanente)¹, datorită numeroaselor crize de lungă durată și de diferite tipuri (militare, economice, energetice, alimentare, de sănătate etc.) care au avut loc. În acest context, securitatea națională este de o importanță vitală pentru fiecare stat, deoarece contribuie în mare măsură la promovarea intereselor sale energetice naționale și, de asemenea, la bunăstarea cetățenilor săi, deoarece securitatea și dezvoltarea sunt interconectate². Una dintre componentele securității naționale este *securitatea infrastructurii naționale critice*, a cărei importanță a fost evidențiată prin mai multe incidente care urmează să fie prezentate în articol, având un impact direct sau indirect asupra mai multor domenii de politică.

Articolul prezintă contextul securității infrastructurii naționale critice, o componentă semnificativă a securității naționale. *Importanța* sa constă în faptul că securitatea energetică este foarte importantă pentru fiecare stat, deoarece *asigură buna funcționare* a statelor și bunăstarea cetățenilor săi. Cercetările actuale indică faptul că mediul ostil de securitate contemporan al policrizelor și permacriselor a forțat statele să-și reevalueze

¹Koukakis, G. (2023). *Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors*. HAPSc Policy Briefs Series, Vol 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.

²Stern, M., & Öjendal, J. (2010). *Mapping the Security–Development Nexus: Conflict, Complexity, Cacophony, Convergence? Security Dialogue*, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>

politica privind infrastructura critică pentru a-și spori securitatea națională, astfel că articolul contribuie în literatura existentă, deoarece oferă informații suplimentare care pot ajuta cetățenii să înțeleagă. nevoia de a îmbunătăți securitatea infrastructurii naționale critice și *factorii de decizie politică* planifică și implementează politicile respective într-un mod mai eficient. Scopul său este să clarifice contextul securității infrastructurii naționale critice, să prezinte interconexiunea acestuia cu celelalte componente ale securității naționale și domeniilor politice și să evidențieze importanța acestuia pentru pace și stabilitate. Concluzia principală este că securitatea infrastructurii naționale critice este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea. În ceea ce privește structura articolului, acesta clarifică inițial conceptul de securitate națională, explică contextul securității infrastructurii naționale critice, după care prezintă principalele scheme de colaborare între actori și mai multe incidente care relevă vulnerabilitățile infrastructurii naționale critice, se trece la o scurtă analiză a interconexiunii dintre securitatea infrastructurii naționale critice și alte domenii de politică și se încheie cu referire la provocările și oportunitățile viitoare privind componenta menționată mai sus a securității.

Imaginea 1: Cele 4 tipuri de securitate
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

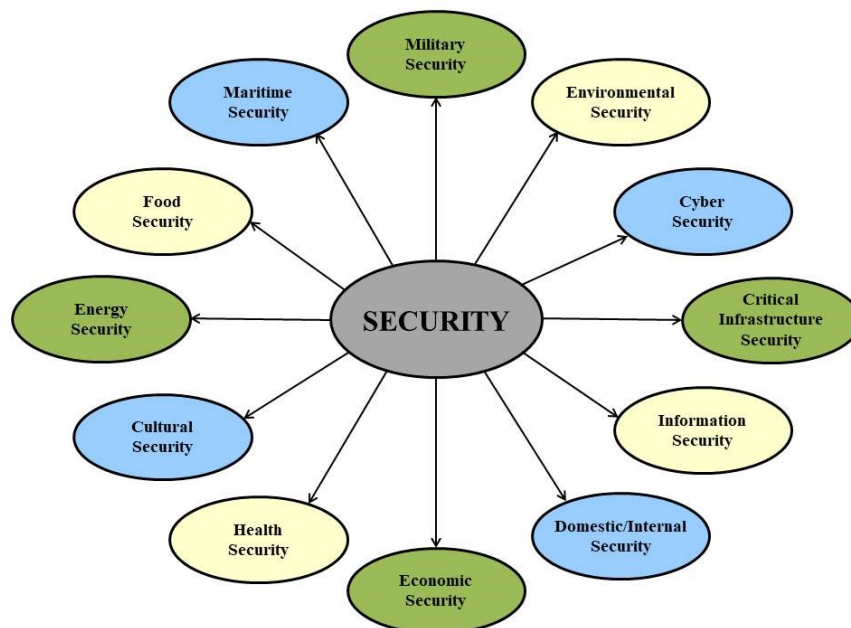
Termenul de *securitate* provine din cuvântul latin *securitas/securus* al cărui prim compus este *cuvântul sine* care înseamnă *fără* și *al doilea compus* din cuvântul *cura* care înseamnă *frică, îngrijorare, anxietate* etc³. Astfel, securitatea este starea în care frica, îngrijorarea și anxietatea lipsesc, din cauza acțiunilor necesare întreprinse de un actor (individ, grup, stat, organizație etc.) pentru a fi protejat împotriva amenințărilor și/sau riscurilor. Prin urmare, securitatea poate fi clasificată în funcție de nivelul de analiză (*Imaginea 1*) în *patru tipuri*; *Securitatea umană* la nivel individual, *Securitatea națională* la nivel de stat, *Securitatea regională* la nivel de grup și *Securitatea internațională* la nivel de sistem (**Imaginea 1**).

La început securitatea era legată în principal de *securitatea națională* (protecția statului), concept care a fost introdus de Statele Unite ale Americii (SUA) prin *Actul de Securitate Națională semnat în 1947*⁴.

³Neocleous, M. (2000). *Against security*. *Radical Philosophy*, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>

⁴Department of State. (n.d.). *National Security Act of 1947 [Official Document]*. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC)).

Această nouă paradigmă a legat securitatea de structura internă a fiecărui stat, reflectând interacțiunea sa cu mediul de securitate, relație care se bazează pe percepția statului asupra insecurității⁵. Ulterior, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a legat securitatea oamenilor și eradicarea sărăciei și a subdezvoltării⁶, introducând conceptul de securitate umană prin Raportul de dezvoltare umană care a fost publicat în 1994⁷. În ceea ce privește securitatea regională, în ciuda faptului că ea cuprinde (etimologic) securitatea națională a statelor unei anumite regiuni, exprimă și relațiile puternice dezvoltate între acestea datorită sistemelor lor culturale, politice și juridice similare⁸. Prin urmare, le permite să acționeze colectiv împotriva amenințărilor comune și să coopereze în mai multe domenii pentru a facilita dezvoltarea – deoarece securitatea și dezvoltarea sunt doi termeni⁹ strâns legați – conducând la înființarea mai multor organizații regionale precum UE¹⁰.

Imaginea 2: Dimensiuni/componente indicative de securitate
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

În cele din urmă, securitatea internațională este strâns legată de globalizare¹¹, în cea mai mare parte se ocupă de amenințările globale prin intermediul organizațiilor internaționale precum Națiunile Unite¹². Mai mult, securitatea – indiferent de nivelul instituțional în care este examinată – cuprinde mai multe dimensiuni/componente, în funcție de aspectul specific/domeniul de politică care este periclitat și/sau de originea amenințărilor/riscurilor. Acestea includ, dar nu se limitează la următoarele: (1) securitate militară, (2) securitate economică, (3) securitate energetică, (4) securitatea infrastructurii critice, (5) securitate maritimă, (6) securitate alimentară, (7) securitatea mediului, (8) securitatea sănătății, (9) securitatea internă/internă, (10) securitatea cibernetică, (11) securitatea culturală, (12) securitatea apei, (13) securitatea demografică, (14) securitatea informațiilor și (15) securitatea spațiului (**Imaginea 2**).

⁵Buzan, B. (1983). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Wheatsheaf Books, 69.

⁶Buzan, B. & Hansen, L. (2009). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Cambridge University Press, 203.

⁷United Nations Development Programme. (1994). *Human Development Report 1994*. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatpdf.pdf>.

⁸Graham, K. & Felicio, T. (2005). *Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report*, Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/>.

⁹Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). *Peace, Security and Development*, *Security Dialogue*, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>

¹⁰Bailes, A. & Cottey, A. (2006). *Regional security cooperation in the early 21st century*, in Bailes, A. (ed.) *SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security*. Oxford University Press, 195–223.

¹¹Cha, V. (2000). *Globalization and the Study of International Security*, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>.

¹²United Nations. (2023). *Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization [Official Document]*. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf.

Contextul securității infrastructurii naționale critice

Luând în considerare definiția de securitate menționată mai sus, se înțelege că *securitatea infrastructurii naționale critice* este protecția infrastructurii critice a unui stat împotriva oricărei amenințări/risc. În ceea ce privește infrastructura națională critică, conform Centrului Național de Securitate Cibernetică (NCSC) din Regatul Unit (Marea Britanie), aceasta este definită:

”Active naționale care sunt esențiale pentru funcționarea societății, cum ar fi cele asociate cu alimentarea cu energie, alimentarea cu apă, transportul, sănătatea și telecomunicațiile.”¹³

Mai mult, *Agenția SUA pentru Securitate Cibernetică și Infrastructură (CISA)* își definește *sectoarele de infrastructură critică* ca acele sectoare:

*”[...] ale căror active, sisteme și rețele, fizice sau virtuale, sunt considerate atât de vitale pentru Statele Unite, încât incapacitatea sau distrugerea lor ar avea un efect debilitant asupra securității, securității economice naționale, sănătății sau siguranței publice naționale sau orice combinație a acestora”.*¹⁴

Pentru a fi mai precis, CISA identifică următoarele 16 sectoare de infrastructură critică:

1. Sectorul Chimic.
2. Sectorul Facilități Comerciale.
3. Sectorul Comunicatii.
4. Sectorul de producție critic.
5. Sector Baraje.
6. Sectorul bazei industriale de apărare.
7. Sector Servicii de Urgență.
8. Sectorul Energetic.
9. Sectorul Servicii Financiare.
10. Sectorul alimentar și agricol.
11. Sectorul Servicii și Facilități Guvernamentale.
12. Sectorul Sănătății și Sănătății Publice.
13. Sectorul tehnologiei informației.
14. Sectorul reactoarelor nucleare, al materialelor și al deșeurilor.
15. Sectorul Sisteme de Transport.
16. Water and Wastewater Systems

În ceea ce privește Uniunea Europeană, aceasta a adoptat Directiva privind rezistența entităților critice care definește *infrastructura critică*:

¹³National Cyber Security Centre. (n.d.). Critical National Infrastructure (CNI). [https://www.ncsc.gov.uk/section/advice-guidance/all-topics?allTopics=true&topics=critical%20national%20infrastructure%20\(cni\)&sort=date%2Bdesc](https://www.ncsc.gov.uk/section/advice-guidance/all-topics?allTopics=true&topics=critical%20national%20infrastructure%20(cni)&sort=date%2Bdesc).

¹⁴Cybersecurity & Infrastructure Security Agency. (n.d.). Critical Infrastructure Sectors. <https://www.cisa.gov/topics/critical-infrastructure-security-and-resilience/critical-infrastructure-sectors>.

”[...] un activ, o instalație, un echipament, o rețea sau un sistem, sau o parte a unui activ, o instalație, un echipament, o rețea sau un sistem, care este necesar pentru furnizarea unui serviciu esențial”.¹⁵

definind, de asemenea, *serviciul esențial* ca:

”[...] un serviciu care este crucial pentru menținerea funcțiilor vitale ale societății, a activităților economice, a sănătății și siguranței publice sau a mediului”.¹⁶

Mai mult, directiva UE menționată anterior identifică următoarele *11 sectoare de infrastructură critică*:

1. Energie.
2. Transport.
3. Bancar.
4. Infrastructura pieței financiare.
5. Sănătate.
6. Apă potabilă.
7. Ape reziduale.
8. Infrastructură digitală.
9. Administrația publică.
10. Spațiu.
11. Producția, prelucrarea și distribuția alimentelor.

Totuși, pentru ca și contextul securității infrastructurii naționale critice să fie pe deplin înțeles, articolul analizează următoarele elemente critice de securitate ale infrastructurii naționale:

1. **Amenințări:** În ceea ce privește amenințările critice la securitatea infrastructurii naționale, trebuie subliniat că acestea includ de obicei *actori* statali și nestatali (întreprinderi/companii/organizații din sectorul public și/sau privat) care pot dăuna infrastructurii critice a altui stat.

2. **Mijloace:** În ceea ce privește mijloacele pe care un actor le poate folosi pentru a amenința securitatea infrastructurii naționale critice a unui stat, acestea includ de obicei mijloace fizice, mijloace cibernetice sau mijloace administrative/operaționale. Mai mult, securitatea infrastructurii critice a unui stat poate fi amenințată (neintenționat) de o situație tehnică (defecțiune) sau de un dezastru natural.

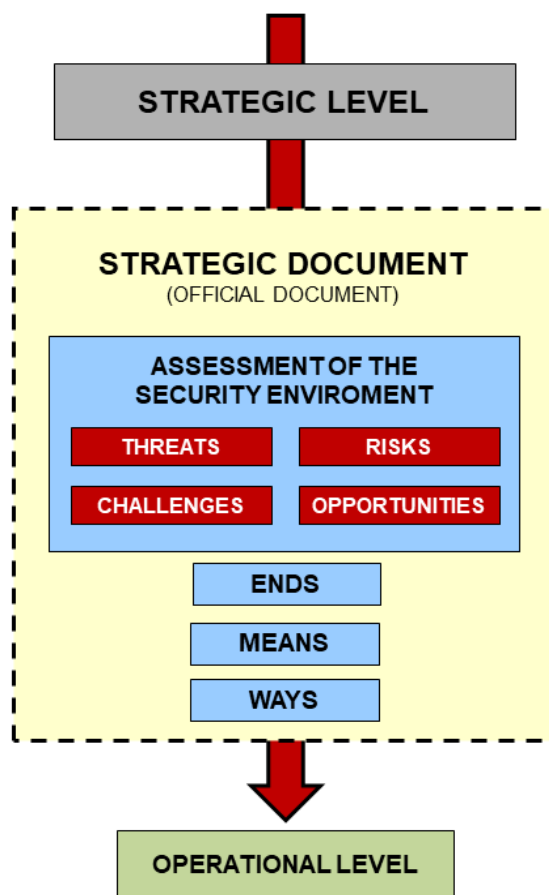
3. **Modalități:** În ceea ce privește modalitățile în care sunt utilizate mijloacele menționate mai sus, cele mai frecvente includ implementarea embargourilor, restricționarea exporturilor, atacurile cibernetice și atacurile fizice împotriva infrastructurii critice a unui stat.

4. **Scopuri/Obiective:** Scopul principal pe care un actor aspiră să-l atingă prin întreruperea funcționării infrastructurii critice a unui stat este de a-și impune voința prin constrângere. În ceea ce privește

¹⁵EUR-Lex. (2022). Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on the resilience of critical entities and repealing Council Directive 2008/114/EC (Text with EEA relevance) [Official Document]. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>.

¹⁶Ibid.

obiectivele, acestea includ de obicei funcționarea defectuoasă și/sau *degradarea economiei, apărării și/sau a sistemului financiar/energetic* al unui actor și/sau privarea de resursele sale critice pentru a provoca defecțiunea generală a unui stat. și tulburări publice care vor pune presiune asupra conducerii statului și vor reuși astfel să ajungă la un acord favorabil.

Imaginea 3: Funcția Documentelor Strategice
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

5. **Documente strategice:** în ceea ce privește documentele strategice care sunt legate de securitatea energetică, acestea includ fie documente strategice de securitate națională, cum ar fi *Strategia de securitate națională (NSS)* a Statelor Unite¹⁷, *Evaluarea Strategică Națională (NSR)* din Franța¹⁸ și *Actualizarea Revizuirii Integrate (SRR)* din Regatul Unit¹⁹, care includ capitole/secțiuni speciale privind securitatea infrastructurii naționale critice sau documente strategice specializate, cum ar fi *Registrul național de risc al Regatului Unit*.²⁰ Scopul lor principal este de a oferi cadrul – prin evaluarea condițiilor (amenințări, riscuri, provocări și oportunități) ale *mediului de securitate*, definirea scopurilor (obiectivelor) dorite, a mijloacelor necesare și a modalităților preferabile de utilizare a acestora – în care departamentele de sectorul public își va implementa strategiile respective (**Imaginea 3**).

¹⁷Koukakis, G. (2022). *The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment*. HAPSc Policy Briefs Series, 3(2), 122–132. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792>.

¹⁸Republic of France. (2022). *National Strategic Review [Official Document]*. <https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/rns-uk-20221202.pdf>.

¹⁹HM Government. (2023). *Integrated Review Refresh 2023: Responding to a more contested and volatile world [Official Document]*. <https://www.gov.uk/government/publications/integrated-review-refresh-2023-responding-to-a-more-contested-and-volatile-world>.

²⁰HM Government. (2023). *National Risk Register [Official Document]*. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/64ca1dfe19f5622669f3c1b1/2023_NATIONAL_RISK_REGISTER_NRR.pdf.

6. **Luarea deciziilor:** În ceea ce privește procesul de luare a deciziilor privind problemele legate de securitatea infrastructurii naționale critice, datorită faptului că este un domeniu de politică cu consecințe politice, diplomatice și sociale grave care trebuie coordonat cu alți actori, decizia de implementare a unei anumite politici de infrastructură critică se ia de obicei la nivelul politic strategic superior.

Scheme de colaborare legate de infrastructura națională critică

Înțelegând că cooperarea este cea mai bună modalitate de asigurare a securității CNI, mulți actori au trecut la stabilirea mai multor scheme de colaborare în domeniul infrastructurii critice pentru a-și îmbunătăți *capacitățile* și/sau a realiza *condiții favorabile* în sectoarele aferente CNI. Aceste scheme sunt în principal *acorduri multilaterale* și *bilaterale* privind sectorul energetic. Unele dintre cele mai importante care afectează securitatea regională a Europei și a Mediteranei de Est sunt următoarele:

1. Acordul dintre *Turcia* și *Rusia* care a fost semnat în 2010 privind construcția *Centralei Nucleare Akkuyu* în provincia sudică Mersin.²¹

2. Memorandumurile privind infrastructura energetică dintre *Grecia* și *Bulgaria* care au fost semnate în 2023 privind: (1) securitatea aprovizionării și stocării gazelor naturale și (2) posibilitatea construirii unei noi conducte care va lega Alexandroupolis de Burgas²², care a fost urmat de un *acord de interconectare semnat în 2024* între Interconectorul de Gaze Naturale Grecia-Bulgaria (ICGB) și Operatorul Sistemului de Transport (DESFA).²³

3. Cooperarea bilaterală a *Greciei* și *României*, în contextul căreia cele două state au planificat extinderea rețelei de conducte de combustibil NATO existente prin construirea unui Coridor Vertical de Gaze.²⁴

4. Parteneriatul trilateral dintre *Grecia*, *Cipru* și *Israel*, care a fost consolidat în 2013, care prevede, printre altele, construcția conductei din Marea Mediterană de Est (EastMed) (**Imaginea 4**) și a *Interconexiunii EuroAsia* (**Imaginea 5**), care va transfera gaze naturale și electricitate respectiv din Israel în Grecia și apoi în Europa.²⁵

Imaginea 4: Traseul propus de Est Med

Sursa: <https://tekmormonitor.blogspot.com/2018/11/israel-cyprus-greece-and-italy-agree-on.html>

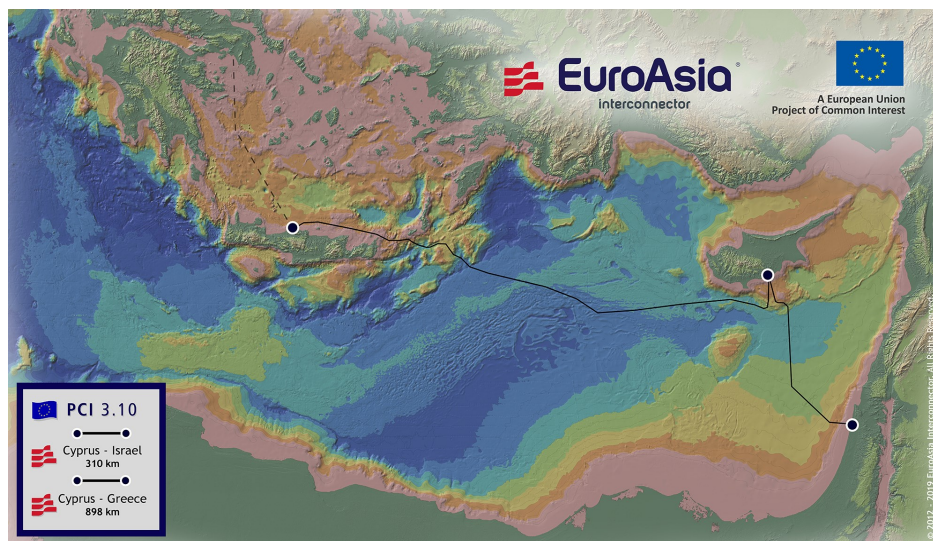
²¹Yuksel, F. (2022, July 29). Russia transferring \$15B for Türkiye for Akkuyu NPP. Anadolu Agency. <https://www.aa.com.tr/en/energy/nuclear/russia-transferring-15b-for-turkiye-for-akkuyu-npp/35933>.

²²Ekathimerini. (2023, February 16). Greece, Bulgaria sign memoranda that 'change the energy map of SE Europe'. <https://www.ekathimerini.com/news/1204875/greece-bulgaria-sign-memoranda-that-change-the-energy-map-of-se-europe/>.

²³Laurenson, J. (2024, September 24). Greece-Bulgaria gas interconnector signs Alexandroupolis agreement with transmission operator. <https://ceenergynews.com/lng/greece-bulgaria-gas-interconnector-signs-alexandroupolis-agreement-with-transmission-operator/>.

²⁴Ministry of Foreign Affairs of the Hellenic Republic. (n.d.). Energy Diplomacy. <https://www.mfa.gr/en/energy-diplomacy/>.

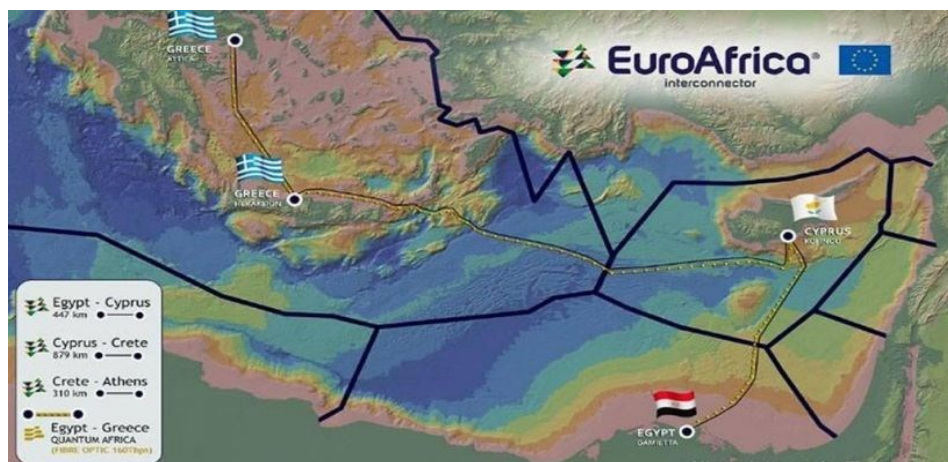
²⁵Koukakis, G. (2023). The 9th Trilateral Summit of Cyprus, Greece and Israel: Türkiye's struggle for power in the Eastern Mediterranean, the Competition between India and China in the Middle East, and the New Era of "Economic Peace" [Occasional Paper 1/2023]. HERMES Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.18271.84645>.

Imaginea 5: Traseul propus pentru EuroAsia Interconnector

Sursa: <https://www.cbn.com.cy/article/2023/10/9/736298/greek-ipto-project-promoter-of-euroasia-interconnector/>

5. Parteneriatul trilateral dintre Grecia, Cipru și Egipt, care a fost consolidat în 2014, care prevede, printre altele, construirea interconexiunii Euro-Africa (Imaginea 6), care va transfera energie electrică din Egipt în Grecia și apoi Europa.²⁶

Imaginea 6: Ruta propusă pentru EuroAfrica Interconnector

Sursa: <https://energypress.gr/news/syntoma-ta-egkainia-toy-euroafrica-interconnector-tis-175-twh-tha-fihanei-i-etisia-metaforiki>

6. The trilateral cooperation between Greece, Romania and Bulgaria, in the context of which the three states have planned to build a highway and rail transport corridor connecting the three states.²⁷

²⁶Shama, N. (2019). *Between Alliance and Entente: The Egyptian-Greek-Cypriot Partnership*, in Tziarras, Z. (ed.), *The New Geopolitics of the Eastern Mediterranean: Trilateral Partnerships and Regional Security. Re-imagining the Eastern Mediterranean Series: PCC Report*, 3. Nicosia: PRIO Cyprus Centre, 95-110. <https://cdn.cloud.prio.org/files/0548bfa7-dc4f-4818-b860-1f8b051241ae/The%20New%20Geopolitics%20of%20the%20Eastern%20Mediterranean%20-%20Chapter%206%20-%20Between%20Alliance%20and%20-%20Nael%20Shama.pdf?inline=true>.

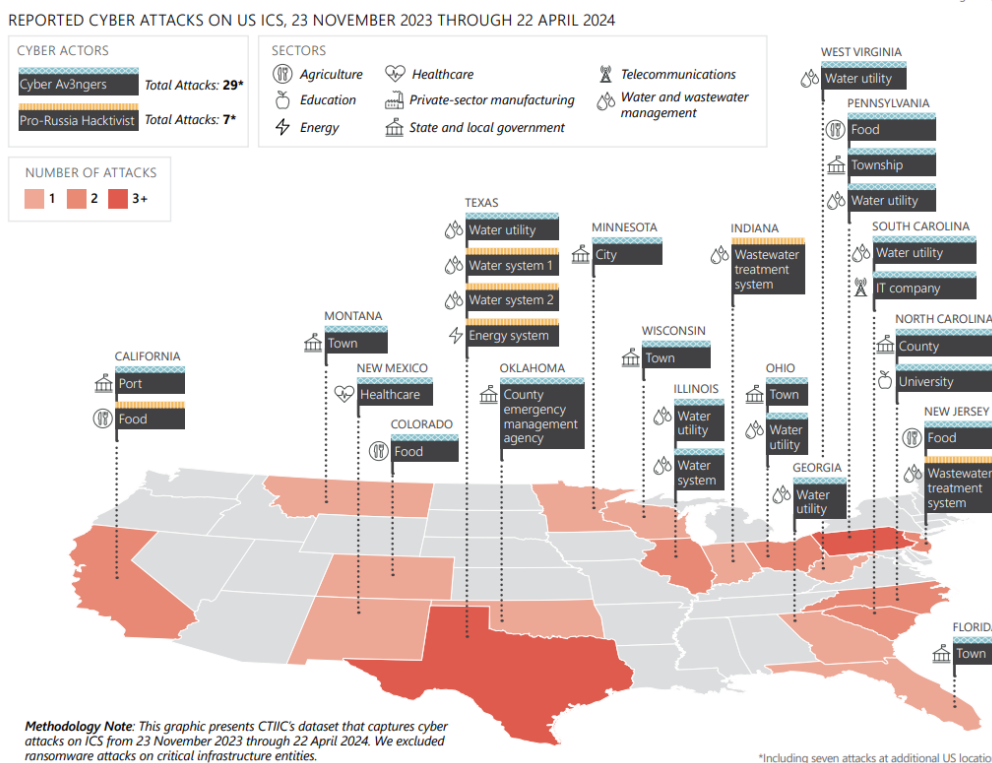
²⁷Gherasim Cristian, "Romania, Greece and Bulgaria want to build a highway and rail transport corridor connecting the three countries". *Eureporter*, 12 October 2023. <https://www.eureporter.co/world/romania/2023/10/12/romania-greece-and-bulgaria-want-to-build-a-highway-and-rail-transport-corridor-connecting-the-three-countries/>.

Incidente contemporane legate de infrastructura națională critică

În ceea ce privește incidentele contemporane legate de infrastructura națională critică, unul dintre cele mai cunoscute se referă la exploziile care au avut loc la 26 septembrie 2022 pe gazoductele rusești Nord Stream care furnizau gaz Germaniei, incident care a condus atât Rusia, cât și Occidentul să se acuze reciproc pentru sabotaj.²⁸

Mai mult, *atacurile cibernetice* asupra mai multor infrastructuri naționale critice au fost raportate de multe agenții și întreprinderi. De exemplu, conform *Biroului directorului de Informații Naționale (DNI)* din Statele Unite, un număr semnificativ (**Imaginea 7**) din agricultură, educație, energie, sănătate, producție, telecomunicații, apă și facilități guvernamentale au fost atacate de actori care foloseau spațiul cibernetic²⁹, în timp ce, potrivit lui Bahadır Candan, unele dintre cele mai *severe atacuri cibernetice de infrastructură critică între 2021-2024*³⁰, au fost efectuate împotriva următoarei infrastructuri critice:

1. Sistemul de sănătate din SUA în 2024.
2. Panourile solare din Țările de Jos în 2024.
3. Sistemul de apă din Pennsylvania în 2023.
4. Rețeaua electrică a Ucrainei în 2022.
5. Oleoductul american colonial în 2021.

Imaginea 7: Atacurile cibernetice asupra infrastructurii critice din SUA

Sursa: https://www.dni.gov/files/CTIIC/documents/products/Recent_Cyber_Attacks_on_US_Infrastructure_Underscore_Vulnerability_of_Critical_US_Systems-June2024.pdf

Recent_Cyber_Attacks_on_US_Infrastructure_Underscore_Vulnerability_of_Critical_US_Systems-June2024.pdf

²⁸Adomaitis, N. & Ahlander, J. (2024, February 07). Nord Stream: What's known about the mystery pipeline explosions?. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/qa-what-is-known-about-nord-stream-gas-pipeline-explosions-2023-09-26/>.

²⁹Office of the director of National Intelligence. (2024, June). Recent Cyber Attacks on US Infrastructure Underscore Vulnerability of Critical US Systems, November 2023–April 2024 [Official Document]. https://www.dni.gov/files/CTIIC/documents/products/Recent_Cyber_Attacks_on_US_Infrastructure_Underscore_Vulnerability_of_Critical_US_Systems-June2024.pdf.

³⁰Canda, B. (2024, October 17). Top 5 critical infrastructure cyberattacks. Anapaya. <https://www.anapaya.net/blog/top-5-critical-infrastructure-cyberattacks>.

Pe lângă incidentele fizice și cibernetice menționate mai sus, trebuie precizat că Rusia a întrerupt fluxul de gaze naturale către Europa în 2022 invocând motive tehnice (întreținere).³¹

3. **Reziliență:** Deși nu este întotdeauna suficient de subliniat, reziliența este o condiție prealabilă a securității CNI, deoarece urmărește, printre altele, să minimizeze vulnerabilitățile CNI, astfel încât acestea să nu fie o țintă ușoară pentru actorii ostili. De asemenea, trebuie subliniat că reziliența este în prezent una dintre cele mai importante capacități pentru actori.³²

4. **Sănătatea publică:** În ceea ce privește sănătatea publică, securitatea CNI joacă un rol vital, deoarece funcționarea adecvată a instalațiilor de sănătate, alimentație și agricultură și apă care sunt incluse în CNI afectează în mare măsură sănătatea publică.

5. **Tehnologie:** Pe lângă domeniile de politică menționate mai sus, tehnologia este un alt factor – probabil cel mai important – care are un impact mare (atât pozitiv, cât și negativ) asupra securității CNI, deoarece facilitează inovația nu numai în ceea ce privește contracararea amenințărilor/ se referă la riscuri, dar și la inventarea de noi mijloace și modalități de atacare a CNI.

6. **Mediu:** În ceea ce privește mediul înconjurător, securitatea CNI poate avea un impact sever asupra securității mediului în cazul în care instalațiile legate de sistemele de ape uzate și sectorul chimic sunt atacate fizic deoarece acest lucru poate duce la poluarea ecosistemului.

7. **Administrația publică:** Relația dintre administrația publică și securitatea CNI decurge din faptul că majoritatea serviciilor guvernamentale și facilităților departamentelor sunt incluse în CNI, deoarece acestea garantează buna funcționare a unui stat. De fapt, cele legate de alegeri joacă un rol vital în susținerea valorilor și principiilor democratice și sunt adesea ținta principală a actorilor autoritari care încearcă să-i facă pe cetățeni să-și piardă credința în democrație în contextul manipulării și interferenței informațiilor străine (FIMI).³³

8. **Informații:** Datorită faptului că facilitățile care sunt legate de tehnologia informației și sectorul comunicațiilor – două sectoare extrem de importante pentru colectarea și diseminarea informațiilor – fac parte din CNI, domeniul informațiilor este dependent de securitatea CNI.

Observații finale

Luând în considerare informațiile prezentate în acest articol, se ajunge la concluzia că securitatea infrastructurii critice este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea, deoarece aceasta va avea consecințe grave asupra multor domenii de politică, cum ar fi securitatea și apărarea, energia, transporturi, economie, sănătate publică, mediu, administrație publică, spațiu, alimentație și agricultură etc. De fapt, pentru ca un stat să atingă obiectivele stabilite în fiecare dintre aceste domenii, trebuie să fie capabil să protejeze infrastructura critică respectivă pentru a funcționa în mod corespunzător. În ceea ce privește *principala provocare* pentru fiecare stat, aceasta constă în capacitatea de a ține pasul cu *progresul tehnologic* – mai ales în ceea ce privește spațiul cibernetic – deoarece principalele amenințări la adresa CNI sunt amenințările cibernetice. În ceea ce privește *principala oportunitate* care urmează, actorii trebuie să profite de tehnologia existentă și să colaboreze cu alți actori pentru a-și crește rezistența. În cele din urmă, este imperativ ca toată lumea să țină cont de importanța cooperării în îmbunătățirea securității la fiecare nivel, după cum spune Franklin D. Roosevelt:

*”Concurența s-a dovedit a fi utilă până la un anumit punct și nu mai departe, dar cooperarea, care este lucrul pentru care trebuie să ne străduim astăzi, începe acolo unde concurența pleacă”.*³⁴

³¹Connolly, K. (2022, August 31). Nord Stream 1: Russia switches off gas pipeline citing maintenance. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/business/2022/aug/31/nord-stream-1-russia-switches-off-gas-pipeline-citing-maintenance>

³²Koukakis, G. (2023). Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through References to (National) Security Strategic Documents of International Actors. *HAPSc Policy Briefs Series*, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>

³³European External Action Service. (2024, May 27). Tackling Disinformation, Foreign Information Manipulation & Interference. https://www.eeas.europa.eu/eeas/tackling-disinformation-foreign-information-manipulation-interference_en

³⁴Filski, M. (2013, February 25). Comment: Competition versus cooperation. *International Accounting Bulletin*. <https://www.internationalaccountingbulletin.com/comment/commentscomment-competition-versus-cooperation/>

Bibliografie:

- Adomaitis, N. & Ahlander, J. (2024, February 07). Nord Stream: What's known about the mystery pipeline explosions?. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/qa-what-is-known-about-nord-stream-gas-pipeline-explosions-2023-09-26/>
- Bailes, A. & Cottey, A. (2006). Regional security cooperation in the early 21st century, in Bailes, A. (ed.) SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security. Oxford University Press, 195–223.
- Buzan, B. & Hansen, L. (2009). People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations. Cambridge University Press, 203.
- Buzan, B. (1983). People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations. Wheatsheaf Books, 69.
- Canda, B. (2024, October 17). Top 5 critical infrastructure cyberattacks. Anapaya. <https://www.anapaya.net/blog/top-5-critical-infrastructure-cyberattacks>
- Cha, V. (2000). Globalization and the Study of International Security, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>
- Connolly, K. (2022, August 31). Nord Stream 1: Russia switches off gas pipeline citing maintenance. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/business/2022/aug/31/nord-stream-1-russia-switches-off-gas-pipeline-citing-maintenance>
- Cybersecurity & Infrastructure Security Agency. (n.d.). Critical Infrastructure Sectors. <https://www.cisa.gov/topics/critical-infrastructure-security-and-resilience/critical-infrastructure-sectors>
- Department of State. (n.d.). National Security Act of 1947 [Official Document]. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC))
- Ekathimerini. (2023, February 16). Greece, Bulgaria sign memoranda that ‘change the energy map of SE Europe’. <https://www.ekathimerini.com/news/1204875/greece-bulgaria-sign-memoranda-that-change-the-energy-map-of-se-europe/>
- EUR-Lex. (2022). Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on the resilience of critical entities and repealing Council Directive 2008/114/EC (Text with EEA relevance) [Official Document]. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>
- European External Action Service. (2024, May 27). Tackling Disinformation, Foreign Information Manipulation & Interference. https://www.eeas.europa.eu/eeas/tackling-disinformation-foreign-information-manipulation-interference_en
- Filski, M. (2013, February 25). Comment: Competition versus cooperation. *International Accounting Bulletin*. <https://www.internationalaccountingbulletin.com/comment/commentscomment-competition-versus-cooperation/>
- Gherasim Cristian, "Romania, Greece and Bulgaria want to build a highway and rail transport corridor connecting the three countries". *Eureporter*, 12 October 2023. <https://www.eureporter.co/world/romania/2023/10/12/romania-greece-and-bulgaria-want-to-build-a-highway-and-rail-transport-corridor-connecting-the-three-countries/>
- Graham, K. & Felicio, T. (2005). Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report, Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/>.
- HM Government. (2023). Integrated Review Refresh 2023: Responding to a more contested and volatile world [Official Document]. <https://www.gov.uk/government/publications/integrated-review-refresh-2023-responding-to-a-more-contested-and-volatile-world>
- HM Government. (2023). National Risk Register [Official Document]. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/64ca1dfe19f5622669f3c1b1/2023_NATIONAL_RISK_REGISTER_NRR.pdf
- Koukakis, G. (2022). The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment. *HAPSc Policy Briefs Series*, 3 (2), 122–132. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792>
- Koukakis, G. (2023). Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors. *HAPSc Policy Briefs Series*, Vol 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.
- Koukakis, G. (2023). Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through

- References to (National) Security Strategic Documents of International Actors. HAPSc Policy Briefs Series, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>
- Koukakis, G. (2023). The 9th Trilateral Summit of Cyprus, Greece and Israel: Türkiye's struggle for power in the Eastern Mediterranean, the Competition between India and China in the Middle East, and the New Era of "Economic Peace" [Occasional Paper 1/2023]. HERMES Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy,. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.18271.84645>
 - Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). Peace, Security and Development, Security Dialogue, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>
 - Laurenson, J. (2024, September 24). Greece-Bulgaria gas interconnector signs Alexandroupolis agreement with transmission operator. <https://ceenergynews.com/lng/greece-bulgaria-gas-interconnector-signs-alexandroupolis-agreement-with-transmission-operator/>
 - Ministry of Foreign Affairs of the Hellenic Republic. (n.d.). Energy Diplomacy. <https://www.mfa.gr/en/energy-diplomacy/>
 - National Cyber Security Centre. (n.d.). Critical National Infrastructure (CNI). [https://www.ncsc.gov.uk/section/advice-guidance/all-topics?allTopics=true&topics=critical%20national%20infrastructure%20\(cni\)&sort=date%2Bdesc](https://www.ncsc.gov.uk/section/advice-guidance/all-topics?allTopics=true&topics=critical%20national%20infrastructure%20(cni)&sort=date%2Bdesc)
 - Neocleous, M. (2000). Against security. Radical Philosophy, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>
 - Office of the director of National Intelligence. (2024, June). Recent Cyber Attacks on US Infrastructure Underscore Vulnerability of Critical US Systems, November 2023–April 2024 [Official Document]. https://www.dni.gov/files/CTIIC/documents/products/Recent_Cyber_Attacks_on_US_Infrastructure_Underscore_Vulnerability_of_Critical_US_Systems-June2024.pdf
 - Republic of France. (2022). National Strategic Review [Official Document]. <https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/rms-uk-20221202.pdf>
 - Shama, N. (2019). Between Alliance and Entente: The Egyptian-Greek-Cypriot Partnership, in Tziarras, Z. (ed.), The New Geopolitics of the Eastern Mediterranean: Trilateral Partnerships and Regional Security. Re-imagining the Eastern Mediterranean Series: PCC Report, 3. Nicosia: PRIO Cyprus Centre, 95-110. <https://cdn.cloud.prio.org/files/0548bfa7-dc4f-4818-b860-1f8b051241ae/The%20New%20Geopolitics%20of%20the%20Eastern%20Mediterranean%20-%20Chapter%206%20-%20Between%20Alliance%20and%20-%20Nael%20Shama.pdf?inline=true>
 - Stern, M., & Öjendal, J. (2010). Mapping the Security–Development Nexus: Conflict, Complexity, Cacophony, Convergence? Security Dialogue, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>
 - United Nations Development Programme. (1994). Human Development Report 1994. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatspdf.pdf>
 - United Nations. (2023). Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization [Official Document]. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf
 - Yuksel, F. (2022, July 29). Russia transferring \$15B for Türkiye for Akkuyu NPP. Anadolu Agency. <https://www.aa.com.tr/en/energy/nuclear/russia-transferring-15b-for-turkiye-for-akkuyu-npp/35933>

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Jorge Marinho
(Portugalia)

Júlio Ventura
(Portugalia)

Lourenço Ribeiro
(Portugalia)

O analiză geopolitică a Venezuelei: China, Iran și Rusia sfidează SUA¹

Abstract

Acest articol reprezintă o analiză geopolitică a Venezuelei, a relațiilor dintre China, Iran și Rusia și această țară latino-americană precum și a implicațiilor de această natură, în principal în relația cu Statele Unite (S.U.A.). Această lucrare abordează aspectele enunțate, insitiând totodată asupra președințiilor lui Chávez și Maduro. În acest articol, războiul media și războiul psihologic merită, de asemenea, remarcate în termeni geopolitici.

Acest articol rezultă atât din cercetare bibliografică, cât și dintr-un interviu exclusiv cu profesorul Esther Mobilia, director al Departamentului de Relații Internaționale al Universității Centrale din Venezuela.

Cuvinte cheie: Geopolitică; America Latină și Caraibe; război mediatic; război psihologic; Venezuela.

Introducere

(Pentru redactarea acestui articol, s-au efectuat cercetări bibliografice, împreună cu un interviu exclusiv cu profesorul Esther Mobilia*, Director al Departamentului de Relații Internaționale al Universității Centrale din Venezuela (Esther Mobilia)).

Această lucrare abordează câteva aspecte geopolitice ale Venezuelei sub președințiile lui Hugo Chávez (din 1999 până la decesul său în 2013) și Nicolás Maduro (din 2013 până în prezent). Acest din urmă politician a fost ales de Chávez pentru a fi succesorul său ca șef al statului venezuelean (Buxton 27 august 2019, p. 1383).

Prima victorie prezidențială a lui Chávez este privită ca o revoluție politică (Buxton 27 august 2019, p. 1371), dând naștere valului roz, adică ascensiunea stângii în America Latină (Guan, Hongying martie / aprilie 2023, pp. 100-101). Aceasta înseamnă o respingere a neoliberalismului și ostilității față de hegemonia SUA în regiunea respectivă (Marshall 2021, pp. 33 / 35). Nicolás Maduro este, de asemenea, considerat lider Pink Tide (Grattan, 31 octombrie 2022). În ceea ce privește Venezuela, acest articol evidențiază trei țări aflate în prezent în competiție strategică cu SUA: China, Iran și Rusia.

¹Interviu

*Acest interviu a fost realizat, prin e-mail, pe 22 noiembrie 2024.

Fotografie de: Jorge Marinho

Publicarea articolului a fost făcută cu acordul lui Jorge Marinho. Articolul a mai fost publicat de Marinho Media Analysis / 3 decembrie 2024 <http://www.marinho-mediaanalysis.org/articles/a-geopolitical-analysis-of-venezuela-chinas-irans-and-russias-defiance-of-the-united-states> sau sub formă pdf pe <https://www.ia-forum.org/Files/BLICDW.pdf>.

Un alt aspect abordat în acest articol este relația dintre mass-media și operațiunile de război/influență psihologice cu geopolitica, având în vedere contextul Venezuelei. Recent, generalul Laura Richardson (12 martie 2024, p. 30), în calitate de șef al Comandamentului de Sud al SUA, a recunoscut din partea organizației pe care o conduce, că există echipe de informare care lucrează neconținut la răspândire, în regiunea analizată, a unor narațiuni favorabile SUA, cu scopul de a contracara ceea ce ea a numit dezinformare și narațiuni maligne difuzate de adversari. Cu toate acestea, acest articol nu are ca scop stabilirea în ce măsură și cu ce consecințe Venezuela este ținta operațiunilor de influență/operațiunilor psihologice organizate de puteri străine; mai degrabă, încearcă să sublinieze modul în care operațiunile respective, cu componenta lor geopolitică, au fost evidențiate public în declarațiile oficiale ale unor înalți membri ai guvernului venezuelean, inclusiv președinții Chávez și Maduro. Acest lucru este oarecum legat de importanța, în relațiile internaționale, a retoricii și narațiunilor, difuzate prin mass-media.

Contextul geopolitic al Venezuelei / America Latină și Caraibe

Odată cu alegerea lui Hugo Chávez la Președinția Republicii Bolivariene a Venezuelei, în 1999, această țară a încetat să se alinieze cu SUA, având relații cu China, Cuba și Rusia (Creutzfeldt, Alvarado 16 februarie 2024). Din perioada președinției lui Chávez și până în prezent, cu Maduro, China a fost un aliat cheie pentru Venezuela (Deri 13 noiembrie 2024). Modul în care relațiile actuale chino-venezuelane sunt privite, în SUA, este reflectat în următorul titlu al unui articol "Georgetown Security Studies Review": A Dangerous Alliance: China, Venezuela, and the Twilight of Democracy in Latin America (13 noiembrie, 2024).

Țări precum China, Iran și Rusia sunt considerate adversare ale SUA și susținătoare ai actualului președinte venezuelean, Nicolás Maduro (Annual Threat Assessment of the U.S. Intelligence Community 5 februarie 2024, pp. 5 / 29). Generalul Laura Richardson (12 martie 2024, p. 2) a declarat că Rusia și China au concurat strategic cu țara ei în America Latină și Caraibe. În acest sens, generalul Richardson (12 martie 2024, p. 2) a menționat în mod special Venezuela.

Potrivit lui Isabell (10 martie 2008), încă de la începutul acestui secol, relevanța geopolitică a Americii Latine s-a afirmat, în principal datorită resurselor sale energetice. Dovada pozitivă este că, în 2023, Venezuela avea cele mai mari rezerve de țiței din lume (Country Analysis Brief: Venezuela February 2024, p. 5). Resursele naturale venezuelene includ, de asemenea, gazul natural, aurul, diamantele, fierul, bauxita, printre alte minerale (Venezuela: fapte și cifre).

Venezuela este membră a Organizației Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC)

În America Latină, care este cunoscută drept curtea din spate a SUA, rușii, chinezii și iraniienii au fost mai bineveniți decât americanii (Isabell 10 martie 2008). Aceasta este o situație pe care SUA nu au reușit să o inverseze (Isabell 10 martie 2008). Odată cu sfârșitul Doctrinei Monroe, această națiune își întoarce privirea către Asia, în principal către China (Isabell 10 martie 2008). Când vine vorba de a rivaliza cu China și Rusia,

acest interes redus al SUA și lipsa de acțiune față de America Latină și Caraibe este o eroare strategică care trebuie corectată de urgență, potrivit unor analiști (Kroenig, et alii, 12 februarie 2024). În acest scop, un studiu al Rand Corporation recomandă ca SUA să monitorizeze cu atenție ceea ce se întâmplă în America Latină și Caraibe și să se pregătească să facă față unei varietăți de amenințări emergente din țările ostile SUA, cum ar fi Venezuela (Chindea, et. alii 2023, p. vi).

De la începutul secolului al XXI-lea, comparativ cu perioada ulterioară prăbușirii Uniunii Sovietice, interesul Rusiei pentru America Latină a crescut, din mai multe motive, iar relațiile cu SUA au scăzut (Jutten octombrie 2024, p. 2). Rusia exploatează, de asemenea, în favoarea ei, triumful politic al stângii, în mai multe țări din regiunea menționată, inclusiv în Venezuela, alături de discursul antiamerican al diverșilor lideri politici latino-americani (Jutten octombrie 2024, p. 2). Venezuela poate fi privită ca o țară care se angajează în inițiative diplomatice anti-americane în organizațiile din regiune de care aparține (Carothers, Feldman 13 decembrie 2023).

Din 2016, America Latină este prezentă în Conceptul de politică externă al Rusiei (FPC) (Jutten octombrie 2024, p. 2). În 2023, menționând Venezuela, FPC evidențiază crearea de legături între Rusia și America Latină și Caraibe, împreună cu diferite organizații politice și economice regionale (Conceptul politicii externe a Federației Ruse, 31 martie 2023). Acest lucru este legat de obiectivul Rusiei de a înființa un sistem internațional multipolar, acordând în același timp prioritate eliminării dominației SUA și a altor state neprietenoase în afacerile globale (Conceptul politicii externe a Federației Ruse, 31 martie 2023).

Președintele rus, V. Putin, s-a angajat să diminueze influența globală a SUA, chiar și în America. Acesta este motivul pentru care Venezuela este deosebit de relevantă (Vicenzino 2 februarie 2019). Recent, în timp ce s-a adresat direct președintelui venezuelean, Maduro, la Kazan, în Rusia, Putin a subliniat relațiile de durată și solide dintre cele două țări (întâlnire cu președintele Venezuelei, Nicolas Maduro, 23 octombrie 2024). Cu aceeași ocazie, Maduro a reafirmat dorința Venezuelei de a continua cooperarea cu statul rus în multe domenii (întâlnire cu președintele Venezuelei, Nicolas Maduro, 23 octombrie 2024). Câteva zile mai târziu, pe 7 noiembrie 2024, Rusia și-a întărit legăturile cu Venezuela în sferile informațiilor, contraspionajului și energiei (PVDSA și Rosneft monopolizează cea mai mare parte a noilor acorduri Venezuela-Rusia, 8 noiembrie 2024). Viceprim-ministrul rus, Cernișenko a considerat Venezuela ca un partener strategic și un aliat puternic al Rusiei în America Latină (PVDSA și Rosneft monopolizează cea mai mare parte a noilor acorduri Venezuela-Rusia, 8 noiembrie 2024).

Din punctul de vedere al diverșilor experți, Doctrina Primakov a ghidat relațiile dintre Rusia și țările din America Latină și Caraibe: Rusia trebuie să se implice cu vecinii SUA ca răspuns la interferența americană în națiunile pe care Moscova le consideră a fi în sfera sa de influență (Ziemer, et alii 25 iulie 2024). Acest răspuns include domeniul militar, de exemplu în contextul conflictului armat dintre Rusia și Ucraina (Ziemer, et alii 25 iulie 2024). Sunt cei care consideră o navă de război rusească ancorată într-un port din Venezuela, în august 2024, ca pe o măsură reciprocă în raport cu sprijinul SUA pentru Ucraina (Levaggi, Rouvinski 15 august 2024). În mai multe aspecte, inclusiv în cele militare, sprijinul Rusiei pentru Maduro nu poate doar să rămână în vigoare, ci chiar să se întărească și mai mult, în ciuda faptului că Rusia este implicată într-un conflict armat cu Ucraina (Levaggi, Rouvinski 15 august 2024). În opinia lui Ellis (15 septembrie 2024), actualele capacități de proiectare a puterii ale Rusiei nu sunt la fel de pronunțate ca în anii Războiului Rece, cu limitări militare datorate conflictului cu Ucraina. Cu toate acestea, Putin a decis să trimită resurse militare în America Latină și Caraibe, astfel încât, alături de partenerii săi, precum Cuba, Nicaragua și Venezuela, Rusia să poată arăta adversarilor săi din acea parte a lumii că reprezintă o amenințare la adresa securității regionale. (Ellis 15 septembrie 2024).

Ca parte a Americii Latine și Caraibe, un aspect semnificativ al politicii lui Chavez este crearea de organizații regionale, cum ar fi Alianța Bolivariană pentru Popoarele Americii Noastre (ALBA) și Uniunea Națiunilor din America de Sud (UNASUR), având ca scop minimizarea influenței SUA în acea zonă geografică (Creutzfeldt, Alvarado 16 februarie 2024). Aceasta a fost privită de China ca o oportunitate de a începe să exercite o influență mai mare în regiunea respectivă (Creutzfeldt, Alvarado 16 februarie 2024). Potrivit Margaret Myers (7 mai 2020), succesul Chinei în America Latină depinde de relațiile sale cu organizațiile regionale și de capacitatea și eficiența acestora. Atât cu Chávez, cât și cu Maduro, Venezuela a contribuit la implicarea Chinei în aceste organizații (Creutzfeldt, Alvarado 16 februarie 2024). În 2023, președintele Chinei, Xi Jinping, a afirmat sprijinul națiunii sale pentru integrarea regională a țărilor din America Latină și Caraibe (Barrios, Rio 23 iunie 2023). În iunie 2024, ministrul chinez de externe, Wang Yi, a subliniat că Venezuela se poate baza pe China pentru a avea un rol mai mare în America Latină (Arain 5 iunie 2024). China atribuie un grad ridicat de importanță legăturilor sale cu Venezuela (Conferința de presă a

purtătorului de cuvânt al Ministerului de Externe, Lin Jian, din 29 iulie 2024). Inițiativa Belt and Road a Chinei include America Latină, inițiativă care îngrijorează SUA (Chiodi, Anh 18 martie 2022).

Legăturile militare ale Chinei cu mai multe țări din America Latină și, în special, cu Venezuela sunt o realitate (Roy 15 iunie 2023). China este menționată ca un furnizor major de echipamente militare pentru Venezuela (Vidarte, Díaz 1 august 2024). Cu toate acestea, conform unui studiu al Rand Corporation, China nu intensifică dimensiunea cooperării sale militare cu America Latină, din mai multe motive, printre care o capacitate expediționară chineză limitată și lipsa resurselor, și anume din partea Marinei, pentru a opera în emisfera vestică, chiar și pentru o perioadă redusă de timp (Chindea, et alii 2023, p. 40).

Iranul încearcă să-și consolideze legăturile cu diverse țări din America Latină, inclusiv cu Venezuela (Iran felicită Venezuela pentru alegerile prezidențiale de succes din 29 iulie 2024). Relațiile Venezuelei cu Iranul, care datează din perioada anterioară a Revoluției iraniene din 1979, s-au intensificat. Președintele Chávez, a permis Iranului să stabilească o expansiune diplomatică și comercială în America Latină (Rendon, Fernandez 19 octombrie 2020). În prezent, Iranul contracarează presiunile SUA de a-l răsturna pe președintele Nicolás Maduro (Rendon, Fernandez 19 octombrie 2020). Alianța dintre Iran și Venezuela își propune să depășească dificultățile cu care se confruntă aceste două țări, din cauza sancțiunilor americane impuse acestora (Iran felicită Venezuela pentru alegerile prezidențiale de succes din 29 iulie 2024). În 2023, președintele iranian de atunci Raisi declara că relația țării sale cu Venezuela este una strategică, subliniind că cele două state au interese și inamici comuni (Gamba, Mehdi 13 iunie 2023). Potrivit lui Amal Mokhtar (aprilie 2024, p. 64), Iranul caută să formeze alianțe împotriva SUA. În sfera militară, Iranul a furnizat Venezuelei rachete, drone și alte echipamente, contribuind astfel la creșterea puterii de proiectare a acestei țări latino-americane. capabilități în regiunea sa (Prince 24 octombrie 2024). În opinia lui Mokhtar (aprilie 2024, p. 64), interesul tot mai mare al țărilor din America Latină pentru a se angaja în cooperarea militară cu Iranul a produs îngrijorare SUA.

Media / război psihologic

Operațiunile de influență pot fi considerate instrumente pe care guvernele le folosesc ca parte a competiției geopolitice strategice (Sin, et alii decembrie 2021, p. 3). Aceste operațiuni pot fi efectuate atât de actori statali, cât și non-statali (Rasheed aprilie 2024, p. 5). Operațiunile de influență includ mijloace psihologice, politice, subversive, economice și tehnologice, cu scopul de a afecta securitatea și guvernarea unei țări țintă dată (Rasheed aprilie 2024, p. 5). Operațiunile menționate, cuprinzând multe aspecte comune atât cu operațiunile psihologice, cât și cu cele informaționale, constituie o sferă de informații care este în prezent un instrument esențial pentru urmărirea anumitor scopuri geopolitice, fără a implica direct forța militară (Rasheed aprilie 2024, p. 5). Faruk Hadzic (11 februarie 2021) folosește chiar expresia ”război geopolitic psihologic”.

Titlul unui articol de Puhr și Kupfer (17 ianuarie 2023) dezvăluie ceea ce este în discuție cu subiectul analizat: ”Media în focul încrucișat geopolitic”. Operațiunile psihologice pot include transmiterea unui mesaj, prin intermediul unor mijloace specifice, astfel încât să influențeze un public țintă (Kaprisma 2020, p. 225). Acesta din urmă poate cuprinde un număr mare de persoane sau un singur individ; pentru ca un anumit mesaj să ajungă la ei, expeditorul poate folosi mediile tradiționale și, în era internetului, rețelele sociale, mesajele text și e-mailul, cu multă precizie. Parțial, puterea operațiunilor psihologice rezultă din progresul în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor, în principal de la începutul acestui secol (Rashi, Schleifer 9 mai 2023).

Potrivit lui Parezanovic și Prorokovic (2024, p. 43), operațiunile psihologice și relațiile internaționale sunt în prezent inseparabile. Războiul politic cuprinde războiul psihologic (Coombs 21 aprilie 2021). Acest tip de activități, care încearcă să discrediteze adversarii politici și să influențeze afacerile externe prin dezinformare, de exemplu, pot avea loc chiar și în circumstanțe care nu sunt considerate război (Uppal 2 august 2020).

În 2007, președintele de atunci Chávez a declarat că SUA folosea războiul psihologic în scopul răsturnării guvernului său (Chavez avertizează despre ”Războiul de rezistență” împotriva SUA, 25 iunie 2007). Hugo Chávez a adăugat că țara sa este, de asemenea, ținta războiului media și a celui politic (Carroll 26 iunie 2007). Mai exact, Chávez a afirmat că postul de televiziune american CNN a făcut parte din războiul psihologic al acestei națiuni, pentru a crea instabilitate pe pământul venezuelean (Venezuela Chávez: CNN May Be Instigating My Murder 28 noiembrie 2007). Postul de televiziune menționat a considerat că lucrările lor de jurnalism sunt obiective (Venezuela Chávez: CNN May Be Instigating My Murder 28 noiembrie 2007)). Ernesto Villegas, ministrul Informației și Comunicațiilor al Venezuelei, în perioada 2012-2013, a subliniat că, abordând subiectul sănătății președintelui de atunci Chávez, mass-media transnațională a lansat un război psihologic înclinat spre destabilizarea țării sale (Fraga 7 ianuarie 2013). În 2014, președintele Nicolás Maduro a amenințat cu acțiuni legale împotriva presei locale și internaționale, pe motiv că astfel de mass-media a fost implicată în război psihologic care urmărea să creeze instabilitate politică în Venezuela (Wyss 18 septembrie 2014). Aproximativ doi ani mai târziu, Maduro a mers la un post public de televiziune din Venezuela pentru a anunța că ia în considerare posibilitatea unei acțiuni legale

împotriva presei spaniole, acuzând-o că a pus bazele unui război psihologic în curs împotriva guvernului său (Scharfenberg 2 iunie 2016). Actualul președinte al Venezuelei a declarat că, probabil, SUA au fost implicate în război psihologic pentru a încerca să-l îndepărteze de la putere (SUA "Childish" în Conducting Foreign Policy, spune Maduro din Venezuela, 30 ianuarie 2019).

La 25 septembrie 2024, la New York, în cadrul Adunării Generale a Națiunilor Unite, ministrul venezuelean al puterii populare pentru afaceri externe a declarat că SUA au declanșat războaie psihologice împotriva unor țări precum cea pe care o conduce, cu scopul de a provoca instabilitate (Declarație emisă de Excelența Sa, domnul Yvan Gil Pinto, 25 septembrie 2024). Recent, după cum a raportat Xinhua, agenția de presă a Chinei, președintele venezuelean, Maduro a ținut un discurs în cadrul celei de-a 19-a aniversări a Comandamentului Operațional Strategic al Forțelor Armate Naționale Bolivariene, dând naștere știrilor sub următorul titlu: SUA recurge la "războiul psihologic" împotriva Venezuelei: Maduro (27 septembrie 2024). Acest șef de stat a subliniat că, componenta principală a războiului hibrid care afectează Venezuela este de natură psihologică și că puterea sa trece nu numai prin mijloacele media tradiționale, ci și prin intermediul rețelelor sociale (SUA recurge la "războiul psihologic" împotriva Venezuelei: Maduro septembrie, 27 2024).

Analiza profesorului Esther Mobilia

Într-un interviu exclusiv pentru acest articol, profesorul Esther Mobilia, directorul Departamentului de Relații Internaționale al Universității Centrale din Venezuela, a subliniat că America Latină nu este în prezent o prioritate de politică externă pentru SUA, mai ales având în vedere Administrația Trump. Intervievatul consideră că, în timpul campaniei prezidențiale, regiunea respectivă a fost relevantă doar în ceea ce privește politica internă și securitatea națională. Mobilia a afirmat că, sub președintele Joe Biden, administrația americană a căutat să reia relațiile cu America Latină, fără a înceta să disemineze valori democratice sau să antagonizeze Venezuela. În acest sens, Esther Mobilia a adăugat, totuși, că relațiile dintre SUA și Venezuela au fost ghidate de un fel de coexistență fără o escaladare semnificativă a tensiunilor, dar sub presiunea retorică predominantă.

Profesorul Esther Mobilia a evidențiat următoarele interese de politică externă a Venezuelei: în sfera economică, relații mai strânse cu China; în domeniul geopolitic, cooperarea cu Rusia; promovarea agendei antiamericane. Cu toate acestea, această piatră de temelie poate varia. Aceasta pentru că, potrivit acestui expert, politica externă a Venezuelei este influențată de nevoia acestei națiuni de a căuta sprijin internațional, în urma alegerilor din 28 iulie 2024, și de a obține recunoașterea internațională a victoriei lui Maduro. Mobilia a subliniat că prioritatea Venezuelei, pe scena internațională, este să-l vadă pe Nicolás Maduro recunoscut ca președinte.

În opinia profesorului Mobilia, în raport cu acceptarea internațională a ultimelor rezultate ale alegerilor prezidențiale din Venezuela, pentru Administrația Biden, mai mult decât presiunea SUA asupra președintelui Maduro, ar fi de preferat ca țările din America Latină, precum Brazilia și Columbia, să exercite influență în locul SUA. În felul acesta, conform interviuatului, SUA ar evita narațiunile care includ un aspect cunoscut republicilor latino-americane în trecut: intervenționismul american.

Esther Mobilia a declarat că, în octombrie 2024, Venezuela a făcut o încercare grea de a se alătura BRICS, deoarece, în raport cu organizația menționată, își propunea să obțină sprijinul uneia dintre economiile cu cea mai rapidă creștere, în ultimii câțiva ani. Acest savant a explicat că Brazilia a fost împotriva aderării Venezuelei la BRICS deoarece, în ceea ce privește ultimele alegeri prezidențiale ale acestuia din urmă, Brazilia nu recunoaște rezultatele care indică pe Maduro ca președinte.

În ceea ce privește președintele brazilian, Lula da Silva, și președintele Venezuelei care ar putea concura pentru conducerea în America Latină, Mobilia a subliniat că la Caracas nu sunt resurse pentru a rivaliza cu Brazilia și că, în ceea ce privește conducerea politică, lui Nicolás Maduro îi lipsește carisma pentru a agita masele.

Din punctul de vedere al Esther Mobilia, aspirațiile/pretențiile teritoriale ale Venezuelei cu privire la Essequibo (Guyana) servesc la atragerea atenției comunității de la problema alegerilor prezidențiale, inclusiv descalificarea anumitor candidați semnificativi din opoziție. Acest expert a considerat că, odată cu aceste aspirații/pretenții, ideea este și de a promova sentimentul național al venezuelenilor: ceea ce a fost întotdeauna considerat ca fiind în discuție este pierderea unui teritoriu care a aparținut istoric Venezuelei. Mobilia a subliniat că, Guyana alege o narațiune în care apare ca partea mai slabă, în timp ce Venezuela este portretizată ca un stat intervenționist. Felul în care o vede acest savant, problema legitimității și lipsa de recunoaștere a rezultatelor recentelor alegeri prezidențiale din Venezuela vor restricționa orice tip de revendicare venezueleană cu privire la Essequibo.

Esther Mobilia consideră că, odată cu viitoarea președinție a lui Donald Trump, care va începe în ianuarie 2025, problema Taiwanului și rivalitățile cu China vor fi mai prezente în politica externă a SUA. Din punctul de vedere al acestui interviu, SUA vor folosi instrumente de diplomatie publică pentru a continua să constrângă Venezuela; totuși, în raport cu această țară latino-americană, interesele companiilor petroliere americane pot duce la o gestionare atentă a situației. Totuși, așa cum a subliniat Mobilia, declarațiile recente ale unor membri ai noului cabinet al lui Trump indică posibilitatea ca Venezuela să fie și mai presată cu noi sancțiuni.

Analiza profesorului Esther Mobilia a vizat și aspecte legate de media. În opinia acestui expert, mecanismele de diplomatie publică venezueleană încearcă în prezent să înfățișeze guvernul ca fiind dinamic, incluziv și democratic și arătând o față alternativă față de ceea ce poate fi considerat Chavism tradițional cât timp a fost la putere până în 2013. Mobilia a remarcat că, în contextul diplomatiei publice, Venezuela nu folosește doar rețele de televiziune (de exemplu, Telesur), ci și personalități angajate pentru a susține o anumită imagine, prin publicitate plătită și rețele sociale. La nivel mass-media, deși acest lucru echivalează cu strategii pe care diferite guverne le pun în practică, eficiența acesteia, în ceea ce privește Venezuela, potrivit Mobilia, nu este atât de mare pe cât și-ar dori Caracas. Potrivit profesorului Esther Mobilia, această discrepanță se datorează diseminării de știri și rapoarte de la organizații internaționale de renume, care descriu o imagine diferită a administrației venezuelene.

Concluzie

Poziționarea geopolitică actuală a Venezuelei este legată de o evoluție crucială: în 1999, victoria lui Hugo Chávez la alegerile prezidențiale. Acest președinte a fost împotriva hegemoniei SUA în America Latină și Caraibe, până la moartea sa în 2013. Această opoziție față de SUA a continuat cumva cu următorul președinte al Venezuelei, Nicolás Maduro, din 2013 până în prezent.

Un alt aspect care influențează în prezent politica externă a Venezuelei este problema recunoașterii internaționale a victoriei lui Maduro la ultimele alegeri prezidențiale, din 28 iulie 2024. Cu toate acestea, există cei care susțin că presiunile SUA în legătură cu rezultatele alegerilor menționate sunt gestionate astfel pentru ca Venezuela să împiedice să se închidă complet ușa companiilor americane interesate de rezervele de țiței venezuelene. Pe lângă locația geografică, bogăția naturală a Venezuelei, inclusiv resursele energetice și minerale, este atractivă pentru mai multe puteri străine. În realitate, interesele țărilor sunt prezente în relațiile internaționale.

Țări care rivalizează strategic cu SUA, cum ar fi China, Iran și Rusia, susțin o serie de națiuni din America Latină și Caraibe, în sfera politică, economică și militară, acordând Venezuelei o importanță considerabilă. Puterile străine menționate manifestă interes și pentru organizațiile regionale. Toate acestea sunt cu siguranță luate în considerare de SUA, chiar dacă atenția Washingtonului ar putea fi îndreptată mai mult către Orientul Îndepărtat, în special către China, decât către țările din America Latină și Caraibe. Acest lucru ar putea ajunge să aibă loc în continuare cu următoarea administrație americană, condusă de Donald Trump, în ciuda faptului că nu va exclude mai multe sancțiuni asupra Venezuelei în viitor. Cu toate acestea, SUA de fapt nu stau nemișcate și, ca atare, monitorizează și activează în America Latină și Caraibe, în scopul contracarării efectelor negative rezultate din legăturile forțate de puterile adversare cu țările din regiunea respectivă. Ca parte a acestui fapt, SUA se poate, de exemplu, să apeleze la mai multe tipuri de acțiuni care sunt interdependente: operațiuni de influență / război informațional / război politic / război psihologic. Toate acestea pot fi realizate de actori statali și non-statali, pentru a urmări anumite scopuri geopolitice, prin diverse instrumente, precum media tradițională și socială. Acest subiect capătă o importanță mai mare în relațiile internaționale. În narațiunile difuzate public, cu o componentă retorică, câțiva oficiali politici venezueleni de rang înalt, cum ar fi președinții Chávez și Maduro, au susținut că SUA au intenționat să destabilizeze Venezuela folosind atât mass-media, cât și războiul psihologic.

Printr-o serie de instrumente, cum ar fi mass-media tradițională și social-media, diplomatiea publică venezueleană încearcă în prezent să înfățișeze guvernul națiunii în opoziție față de tradiționala imagine promovată de guvernarea Chavez și cu o imagine de dinamism și o natură democratică. Eficiența diplomatiei publice menționate depinde de capacitatea sa de a trece peste o imagine diferită a Venezuelei, care este difuzată de organizații internaționale de renume. Comunicarea strategică este un aspect esențial în sfera concurenței geopolitice.

Referințe:

- Annual Threat Assessment of the U.S. Intelligence Community (February 5, 2024). Retrieved 8.11.2024 from <https://www.dni.gov/files/ODNI/documents/assessments/ATA-2024-Unclassified-Report.pdf>
- Arain, A. (June 5, 2024). China Backs Venezuela's 'Greater Role' in Latin America: Foreign Minister. Retrieved 12.11.2024 from <https://www.aa.com.tr/en/americas/china-backs-venezuela-s-greater-role-in-latin-america-foreign-minister/3241068>
- Barrios, R., Rios, K. (June 23, 2023). China's Engagement with Latin America and the Caribbean. Retrieved 11.11.2024 from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10982#:~:text=China's%20economic%20priorities%20in%20LAC,partnering%20with%20LAC%20firms%20to>
- Buxton, J. (August 27, 2019). Continuity and Change in Venezuela's Bolivarian Revolution. Retrieved 20.11.2024 from <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/01436597.2019.1653179?needAccess=true>
- Carothers, T., Feldman, B. (December 13, 2023). Examining U.S. Relations With Authoritarian Countries. Retrieved 9.11.2023 from <https://carnegieendowment.org/research/2023/12/examining-us-relations-with-authoritarian-countries?lang=en>
- Carroll, R. (June 26, 2007). Be Ready for Guerrilla War Against the US, Chávez Tells Army. Retrieved 19.11.2024 from <https://www.theguardian.com/world/2007/jun/26/venezuela.rorycarroll>
- Chavez Warns of 'Resistance War' Against U.S. (June 25, 2007). Retrieved 18.11.2024 from <https://www.nbcnews.com/id/wbna19405726>
- Chindea, I., et alii (2023). Great-Power Competition and Conflict in Latin America. Retrieved 12.11.2024 from https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RRA900/RRA969-4/RAND_RRA969-4.pdf
- Chiodi, L., Anh, T. (March 18, 2022). The Belt and Road Initiative in Latin America: How China Makes Friends and What This Means for the Region. Retrieved 13.11.2024 from <https://blogs.eui.eu/latin-american-working-group/the-belt-and-road-initiative-in-latin-america-how-china-makes-friends-and-what-this-means-for-the-region/>
- Coombs, R. (April 21, 2021). Psychological Warfare: Principles for Global Competition. Retrieved 18.11.2024 from <https://smallwarsjournal.com/2021/04/21/psychological-warfare-principles-global-competition/>
- Country Analysis Brief: Venezuela (February 2024). Retrieved 26.11.2024 from https://www.eia.gov/international/content/analysis/countries_long/Venezuela/pdf/venezuela_2024.pdf
- Creutzfeldt, B., Alvarado, P. (February 16, 2024). Venezuela, the State that Refuses to Collapse: What is China's Role? Retrieved 8.11.2024 from <https://www.stimson.org/2024/venezuela-the-state-that-refuses-to-collapse/>
- Deri, G. (November 13, 2024). A Dangerous Alliance: China, Venezuela, and the Twilight of Democracy in Latin America. Retrieved 13.11.2024 from <https://georgetownsecuritystudiesreview.org/2024/11/13/a-dangerous-alliance-china-venezuela-and-the-twilight-of-democracy-in-latin-america/>
- Ellis, R. (September 15, 2024). Russian Warships, Venezuelan Elections, and a Fabricated Crisis with Guyana in the Caribbean? Retrieved 12.11.2024 from <https://ceeep.mil.pe/2024/09/05/buques-de-guerrarusos-elecciones-venezolanas-y-una-crisis-fabricada-con-guyana-en-el-caribe/?lang=en>
- Esther Mobilia. Retrieved 22.11.2024 from <https://ve.linkedin.com/in/esther-mobilia-a175a31ba>
- Foreign Ministry Spokesperson Lin Jian's Regular Press Conference on July 29, 2024. Retrieved 12.11.2024 from https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/fyrbt/lxjzh/202407/t20240731_11463973.html
- Fraga, I. (January 7, 2013). Venezuela's Government Accuses International Media of Promoting "Psychological War" with Coverage of Chávez's Health. Retrieved 18.11.2024 from <https://latamjournalismreview.org/articles/venezuelan-government-accuses-international-media-of-promoting-psychological-war-with-coverage-of-chavez-s-health>
- Gamba, L., Mehdi, S. (June 13, 2023). Iran, Venezuela Sign Series of Cooperation Agreements, Defying US Sanctions. Retrieved 12.11.2024 from <https://www.aa.com.tr/en/economy/iran-venezuela-sign-series-of-cooperation-agreements-defying-us-sanctions/2921079>
- Grattan, S. (October 31, 2022). Latin American 'Pink Tide' Leaders Congratulate Brazil's Lula on Election Win. Retrieved 21.11.2024 from <https://www.reuters.com/world/americas/latin-americas-pink-tide-leaders-congratulate-brazils-lula-election-win-2022-10-31/>
- Guan, W. Hongying, W. (March / April 2023). A Resurgence of the 'Pink Tide' in Latin America. Retrieved 20.11.2024 from <http://www.cicir.ac.cn/UpFiles/file/20230523/6382045602891522703231643.pdf>
- Hadzic, F. (February 11, 2021). Hybrid and Psychological Geopolitical Warfare – The Western Balkans

- Case Study*. Retrieved 18.11.2024 from <https://sof.news/io/hybrid-and-psychological-geopolitical-warfare-western-balkans-case-study/>
- *Iran Congratulates Venezuela on Successful Presidential Election* (July 29, 2024). Retrieved 11.11.2024 from <https://www.tehrantimes.com/news/501740/iran-congratulates-venezuela-on-successful-presidential-election>
 - Isbell P. (March 10, 2008). *Energy and Geopolitics in Latin America*. Retrieved 8.11.2024 from <https://www.realinstitutoelcano.org/en/work-document/energy-and-geopolitics-in-latin-america-wp/>
 - Jutten, M. (October 2024). *Russia's Strategy for Latin America: Strengthening Ties in the Light of the 16th BRICS Summit in Kazan (Russia)*. Retrieved 7.11.2024 from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762473/EPRS_BRI\(2024\)762473_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762473/EPRS_BRI(2024)762473_EN.pdf)
 - Kaprisma, H. (2020). *Psychological Operations: From the Communication, Media, Propaganda and Socio-Cultural Perspective*. Retrieved 16.11.2024
 - Kroenig, M., et alii (February 12, 2024). *A Strategy to Counter Malign Chinese and Russian Influence in Latin America and the Caribbean*. Retrieved 13.11.2024 from <https://www.atlanticcouncil.org/content-series/atlantic-council-strategy-paper-series/a-strategy-to-counter-malign-chinese-and-russian-influence-in-latin-america-and-the-caribbean/>
 - Levaggi, A., Rouvinski, V. (August 15, 2024). *In Venezuela, Russia Answers US Support for Ukraine with 'Symbolic Reciprocity'*. Retrieved 11.11.2024 from <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/venezuela-russia-answers-us-support-ukraine-symbolic-reciprocity>
 - Marshall, W. (2021). *The United States Hegemonic Challenge in Latin America: Assessing United States Hegemony in Colombia and Venezuela in the Post-Cold War Period*. Retrieved 21.11.2024 from <https://studenttheses.universiteitleiden.nl/access/item%3A3205095/view>
 - *Meeting with President of Venezuela Nicolas Maduro* (October 23, 2024). Retrieved 11.11.2024 from <http://en.kremlin.ru/events/president/news/75377>
 - Mokhtar, A. (April, 2024). *Latin America: A New Market for Iranian Drones*. Retrieved 13.11.2024 from <https://rasanah-iiis.org/english/wp-content/uploads/sites/2/2024/06/Latin-America-A-New-Market-for-Iranian-Drones.pdf>
 - Myers, M. (May 7, 2020). *China's Regional Engagement Goals in Latin America*. Retrieved 11.11.2024 from <https://carnegieendowment.org/research/2020/05/chinas-regional-engagement-goals-in-latin-america?lang=en>
 - Parezanovic, M., Prorokovic, D. (2024). *Psychological and Propaganda Operations as a Form of Hybrid Warfare*. Retrieved 16.11.2024 from <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0354-8872/2024/0354-88722401043P.pdf>
 - Prince, E. (October 24, 2024). *Crumbling Iran Axis of Resistance: Danger Sign for Nicolas Maduro*. Retrieved 13.11.2024 from <https://asiatimes.com/2024/10/crumbling-iran-axis-of-resistance-danger-sign-for-nicolas-maduro/>
 - Pühr, H., Kupfer, A. (January 17, 2023). *Media in the Geopolitical Crossfire: Identification and Novel Data Sources for IB Research*. Retrieved 19.11.2024 from <https://insights.aib.world/article/66442-media-in-the-geopolitical-crossfire-identification-and-novel-data-sources-for-ib-research>
 - *PVDSA and Rosneft Monopolize the Bulk of New Venezuela-Russia Agreements* (November 8, 2024). Retrieved 8.11.2024 from <https://www.telesureenglish.net/pdvsa-and-rosneft-bulk-of-new-agreements-russia/>
 - Rasheed, A., (April 2024). *Influence Operations: The Sharp Power of Non-Kinetic Subversion*. Retrieved 15.11.2024 from <https://demo.idsa.in/publisher/system/files/page/2015/monograph85.pdf>
 - Rashi, T., Schleifer, R. (May 9, 2023). *The Ethics of Psychological Warfare: Lessons from Israel*. Retrieved 16.11.2024 from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17419166.2023.2210472#abstract>
 - Rendon, M., Fernandez, C. (October 19, 2020). *The Fabulous Five: How Foreign Actors Prop up The Maduro Regime in Venezuela*. Retrieved 11.11.2024 from <https://www.csis.org/analysis/fabulous-five-how-foreign-actors-prop-maduro-regime-venezuela>
 - Richardson, L. (March 12, 2024). *Statement of General Laura J. Richardson / Commander, United States Southern Command Before the 118th Congress Housed Armed Committee*. Retrieved 22.11.2024 from <https://www.congress.gov/118/meeting/house/116955/witnesses/HHRG-118-AS00-Wstate-RichardsonL-20240312.pdf>
 - Roy, D. (June 15, 2023). *China's Growing Influence in Latin America*. Retrieved 12.11.2024 from <https://www.cfr.org/backgrounder/china-influence-latin-america-argentina-brazil-venezuela-security-energy-bri>
 - Scharfenberg, E. (June 2, 2016). *Maduro Threatens Legal Actions Against Spanish Media Over "Psychological War"*. Retrieved 18.11.2024 from

- https://english.elpais.com/elpais/2016/06/01/inenglish/1464774780_741068.html
- Sin, S., et alii (December 2021, p. 3). *Influence-to-Action-Model Development: A Tool to Assess the Impact of Foreign Influence Operations*. Retrieved 15.11.2024 from https://www.start.umd.edu/sites/default/files/publications/local_attachments/START%20-%20Measuring%20Foreign%20Influence%20Impact%20and%20Effectiveness%20Year%201%20Final%20Report%20-%202022-07-13%20DISTRIBUTION%20A.pdf
 - *Statement Delivered by H.E. Mr. Yvan Gil Pinto* (September 25, 2024). Retrieved 18.11.2024 from https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/79/ve_en.pdf
 - *The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation* (March 31, 2023). Retrieved 7.11.2024 from https://mid.ru/en/foreign_policy/fundamental_documents/1860586/
 - Uppal, R. (August 2, 2020). *Rising Threat of Social Media as Weapon to Influence Politics, and Sentiments and Carry Psychological Warfare*. Retrieved 18.11.2024 from <https://idstch.com/threats/rising-threat-of-social-media-as-weapon-to-influence-politics-and-sentiments-and-carry-psychological-warfare-requires/>
 - *US 'Childish' in Conducting Foreign Policy, Says Venezuela's Maduro* (January 30, 2019). Retrieved 18.11.2024 from <https://global.chinadaily.com.cn/a/201901/30/WS5c5163e3a3106c65c34e75d2.html>
 - *U.S. Resorts to 'Psychological Warfare' Against Venezuela: Maduro* (September 27, 2024). Retrieved 13.11.2024 from <https://english.news.cn/20240927/3e8da31e498d46ec9314f2f693849c66/c.html>
 - *Venezuela Chávez: CNN May Be Instigating My Murder* (November 28, 2007). Retrieved 22.11.2024 from <https://www.reuters.com/article/world/venezuela-chavez-cnn-may-be-instigating-my-murder-idUSN28566346/>
 - *Venezuela: Facts and Figures*. Retrieved 26.11.2024 from https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/171.htm
 - Vicenzino, M. (February 2, 2019). *The Geopolitics of Venezuela's Crisis*. Retrieved 9.11.2024 from <https://aspeniaonline.it/the-geopolitics-of-venezuelas-crisis/>
 - Vidarte, O., Díaz, M. (August 1, 2024). *US China Competition in the Andean Region*. Retrieved 12.11.2024 from <https://www.e-ir.info/2024/08/01/united-states-and-china-competing-in-the-andean-region/>
 - Wyss, J. (September 18, 2014). *Venezuela's Maduro Accuses Media of 'Psychological Warfare' Amid Illness Reports*. Retrieved 18.11.2024 from <https://www.miamiherald.com/news/nation-world/world/americas/venezuela/article2159127.html>
 - Ziemer, et alii (July 25, 2024). *Russia and Iran in Latin America: Same Outlook, Similar Playbooks*. Retrieved 11.11.2024 from <https://www.csis.org/analysis/russia-and-iran-latin-america-same-outlook-similar-playbooks>

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - AFRICA

Securitatea cibernetică ca pilon al securității naționale în țările africane

Mehdi MAHIR (Maroc)

În era digitală, **securitatea cibernetică nu mai este opțională; este o componentă critică a securității naționale.** Pentru țările africane, adoptarea rapidă a tehnologiei în toate sectoarele a venit cu vulnerabilități care, dacă nu sunt abordate, pot submina stabilitatea politică, pot compromite datele guvernamentale sensibile și pot pune în pericol încrederea publicului. Pe măsură ce națiunile devin mai interconectate, amenințările cibernetică au crescut ca sofisticare și amploare, solicitând strategii puternice pentru a se atenua impactul. Acest articol analizează importanța securității cibernetică ca piatră de temelie a securității naționale în Africa, explorând rolul acesteia în protejarea informațiilor sensibile, securizarea sistemelor electorale și recomandând politici strategice pentru a consolida mecanismele de apărare împotriva amenințărilor emergente.

Sursa: <https://africacenter.org/programs/cyber/>

1. Impactul unei securități cibernetică precare asupra stabilității politice și securității naționale

1.1 Cum compromit amenințările cibernetică stabilitatea politică

Infrastructura slabă de securitate cibernetică lasă națiunile vulnerabile la o serie de amenințări care pot destabiliza sistemele politice. Ingerințele electorale sunt printre cele mai alarmante, deoarece subminează integritatea proceselor democratice. Atacurile cibernetică care vizează sistemele de vot, cum ar fi piratarea bazelor de date ale alegătorilor sau perturbarea canalelor de comunicare, pot duce la rezultate contestate, neîncredere în rezultatele electorale și tulburări civile.

În plus, **campaniile de dezinformare** au devenit instrumente puternice pentru actorii rău intenționați, transformând platformele digitale în arme pentru a răspândi narațiuni false, a manipula opinia publică și a discredita instituțiile guvernamentale. În țările africane, unde accesul la informații verificate poate fi limitat, aceste campanii intensifică adesea tensiunile etnice, politice și sociale.

Spionajul cibernetic complică și mai mult stabilitatea politică, permițând entităților neautorizate – atât actori statali, cât și nestatali – să adune informații despre operațiunile guvernamentale sensibile. Acest acces poate influența negocierile politice, submina eforturile diplomatice și poate expune vulnerabilitățile pe care adversarii le pot exploata.

1.2 Consecințele economice ale vulnerabilităților cibernetice

Deficiențele securității cibernetice nu numai că amenință stabilitatea politică, ci au și implicații economice de anvergură. Atacurile asupra infrastructurii critice, cum ar fi rețelele energetice, sistemele de sănătate și rețelele de transport, perturbă serviciile esențiale și amenință reziliența națională. De exemplu, un singur atac de tip ransomware asupra unei rețele naționale de energie poate paraliza activitățile economice, poate duce la întreruperi prelungite și poate spori tensiunile sociale. Încălcările cibernetice frecvente erodează încrederea investitorilor, descurajând investițiile străine în sectoare cheie. Atunci când companiile percep un mediu digital cu risc ridicat, ele ezită să înființeze operațiuni, împiedicând creșterea economică. În plus, națiunile cu cadre slabe de securitate cibernetică se confruntă cu povara suplimentară a pierderilor financiare din cauza criminalității cibernetice, ceea ce face mai dificilă alocarea resurselor pentru obiectivele de dezvoltare.

Un mediu digital stabil și sigur este vital pentru stimularea dezvoltării durabile, asigurarea continuității afacerii și promovarea încrederii între cetățeni și părțile interesate.

2. Protejarea datelor guvernamentale sensibile și a sistemelor electorale

2.1 Importanța protecției datelor guvernamentale

Guvernele gestionează baze vaste de date sensibile, de la strategii militare până la informațiile personale ale cetățenilor. Încălcările cibernetice care vizează astfel de informații pot avea **consecințe catastrofale**. De exemplu, accesul neautorizat la documente clasificate compromite postura de apărare a unei țări, oferind adversarilor putere de pârghie în conflicte sau negocieri.

În plus, încălcările care implică datele personale ale cetățenilor conduc la furt de identitate, fraudă și erodarea încrederii în instituțiile publice. În țările în care adoptarea digitală este în creștere, pierderea încrederii în sistemele guvernamentale poate avea repercusiuni sociale și politice pe termen lung.

Pentru a aborda aceste riscuri, guvernele trebuie să investească în:

- **Protocoale de criptare robuste** pentru a securiza datele în timpul stocării și transmisiei.
- **Sisteme avansate de monitorizare** pentru detectarea și răspunsul la încălcări în timp real.
- **O abordare proactivă a securității cibernetice** prin actualizarea regulată a măsurilor de securitate și instruirea personalului cu privire la amenințările emergente.

2.2 Securitatea alegerilor ca fundament al democrației digitale

În era digitală, alegerile depind din ce în ce mai mult de tehnologie pentru înregistrarea alegătorilor, numărarea voturilor și diseminarea rezultatelor. Ca atare, **securitatea alegerilor a devenit un fundament al democrației digitale**. Eșecul de a proteja sistemele electorale nu numai că pune în pericol stabilitatea națională, ci și încrederea publicului în procesele democratice.

Pentru a proteja alegerile, guvernele ar trebui să implementeze:

- **Criptare end-to-end** pentru a asigura integritatea datelor în timpul transmisiei.
- **Soluții bazate pe blockchain** pentru a crea sisteme electorale auditabile și inviolabile.
- **Campanii de educație publică** pentru combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale în rândul alegătorilor.

Prin adoptarea unei **abordări exhaustive a securității alegerilor**, națiunile africane pot păstra caracterul specific pentru procesele lor democratice și pot stimula încrederea în guvernare.

3. Integrarea securității cibernetice în strategiile naționale de apărare

3.1 Rolul politicilor în securitatea cibernetică

Securitatea cibernetică trebuie să fie recunoscută ca o prioritate națională, integrată în cadre mai largi de apărare și securitate. Pentru țările africane, aceasta implică **înființarea de agenții dedicate securității cibernetice**, cum ar fi centre naționale de securitate cibernetică, pentru a coordona eforturile, a monitoriza amenințările și a răspunde rapid la incidente.

Cadrele de reglementare adaptate pentru sectoare critice precum finanțele, sănătatea și telecomunicațiile asigură că aceste ramuri sunt întărite împotriva atacurilor cibernetice. În plus, cooperarea bilaterală și multilaterală este esențială pentru **partajarea informațiilor despre amenințări**, permițând țărilor să rămână înaintea amenințărilor în evoluție. Colaborările cu organizațiile internaționale și cu statele vecine pot amplifica eficacitatea acestor strategii.

3.2 Construirea unei forțe de muncă rezistente

O strategie puternică de securitate cibernetică necesită **investiții semnificative în capitalul uman**. Formarea profesioniștilor IT pentru a aborda amenințările emergente echepează națiunile cu expertiza locală necesară pentru a-și securiza infrastructurile digitale. Guvernele ar trebui, de asemenea, să încurajeze **parteneriatul public-privat** pentru a valorifica inovația și expertiza tehnică a companiilor private.

Încurajând colaborarea între instituțiile publice, întreprinderile private și mediul academic, **țările africane pot construi o forță de muncă rezistentă în domeniul securității cibernetice**, capabilă să se adapteze provocărilor dinamice. Aceste parteneriate facilitează, de asemenea, **dezvoltarea tehnologiilor de ultimă oră**, adaptate nevoilor locale.

3.3 Utilizarea tehnologiilor avansate

Adoptarea tehnologiilor avansate este esențială pentru a **rămâne în fața amenințărilor cibernetice**. Inteligența artificială (IA) poate revoluționa detectarea amenințărilor prin identificarea anomaliilor și prezicerea potențialelor atacuri, permițând guvernelor să răspundă proactiv. În mod similar, **tehnologia blockchain** oferă soluții sigure și rezistente la manipulare pentru gestionarea datelor și tranzacțiilor sensibile.

Implementarea unei **arhitecturi zero-trust** este un alt pas esențial, asigurându-se că toți utilizatorii – interni sau externi – trebuie să își verifice identitățile înainte de a accesa sisteme. Aceste tehnologii avansate oferă națiunilor africane instrumentele necesare pentru a construi ecosisteme digitale rezistente și pentru a întări apărarea națională.

4. Provocări pentru implementarea securității cibernetice în țările africane

În ciuda importanței sale, integrarea securității cibernetice în strategiile naționale se confruntă cu mai multe provocări în țările africane:

- **Constrângeri bugetare:** Multe națiuni nu au resurse financiare pentru a investi în infrastructura avansată de securitate cibernetică, lăsând sectoarele critice vulnerabile.

- **Informarea publicului:** factorii de decizie politică și populația generală subestimează adesea importanța securității cibernetice, ceea ce duce la întârzieri în adoptarea măsurilor necesare.

- **Consortiu la nivel global de criminalitate cibernetică:** Aceste grupuri organizate vizează frecvent națiunile africane, exploatând apărarea lor relativ slabă pentru a executa atacuri ransomware, furt de date și spionaj.

Depășirea acestor provocări necesită **investiții strategice, campanii de educație publică și colaborări internaționale mai puternice**.

5. Recomandări pentru consolidarea securității cibernetice ca securitate națională

Pentru a stabili securitatea cibernetică ca un pilon al securității naționale, națiunile africane trebuie să adopte strategii cuprinzătoare care să abordeze atât riscurile imediate, cât și obiectivele pe termen lung.

Recomandările includ:

1. **Dezvoltarea strategiilor naționale de securitate cibernetică:** guvernele ar trebui să creeze planuri detaliate care să sublinieze obiectivele, resursele și termenele pentru îmbunătățirea securității cibernetice.

2. **Promovarea colaborării regionale:** țările africane pot beneficia de platforme care facilitează schimbul de cunoștințe, schimbul de informații despre amenințări și punerea în comun a resurselor.

3. **Promovarea informării publicului:** educarea cetățenilor cu privire la importanța securității cibernetice promovează o cultură a vigilenței și a igienei digitale.

4. **Utilizarea sprijinului internațional:** prin parteneriatul cu organizații globale, națiunile africane pot accesa finanțare, instruire și tehnologii avansate pentru a-și consolida apărarea.

Aceste măsuri asigură că securitatea cibernetică devine **o componentă fundamentală a securității naționale**, salvagardarea suveranității și promovarea dezvoltării durabile.

Concluzie

Pe măsură ce țările africane navighează în complexitățile erei digitale, **securitatea cibernetică trebuie să fie recunoscută ca o piatră de temelie a securității naționale**. Apărarea cibernetică slabă expune națiunile la instabilitate politică, pierderi economice și erodare a încrederii în instituțiile guvernamentale. Prin adoptarea de politici cuprinzătoare, încurajând colaborarea regională și internațională și valorificând tehnologiile avansate, națiunile africane pot construi ecosisteme digitale rezistente care să-și protejeze suveranitatea și cetățenii.

În această lume interconectată, **securitatea cibernetică nu este doar o problemă tehnică, ci este o chestiune de supraviețuire și progres național**.

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ZONA INDO- PACIFIC

Rolul Indiei în Indo-Pacific: Teatrul oportunităților și provocărilor

Articol despre discursul Indo-Pacific

Gargi AWASHTI (India)

Discursul emergent Indo-Pacific, care combină elemente ale politicilor Indiei ”Priviți spre Sud” și ”Priviți spre Est” și în care un nucleu Indo-Pacific din estul Oceanului Indian și vestul Oceanului Pacific are o coerență strategică deosebită. O parte substanțială a intereselor Indiei se îndreaptă acum spre Est, dincolo de Oceanul Indian și în Pacific. Dimensiunea politică a Indo-Pacificului este la fel de puternică, dar are o logică foarte diferită. Pur și simplu, separarea Pacificului de teatrul Oceanului Indian a fost un rezultat direct al dominației strategice americane după 1945.

Repoziționarea SUA, ascensiunea Chinei, precum și a Indiei, angajamentul extern mai mare al Japoniei și Australiei, interesele mai largi ale Coreei de Sud și perspectiva mai largă a ASEAN au contribuit toate la această transformare. O perspectivă mai cooperantă care transcende ortodoxia teatrelor anterioare este nevoia curentă. Până la urmă, este vorba despre recunoașterea realităților globalizării și a consecințelor de ”rechilibrare” a

viziunii Indiei. Considerăm Indo-Pacificul o regiune care se extinde de la țărmurile estice ale Africii până la țărmurile vestice ale Americii. Indo-Pacificul contribuie la 64% din populația globală și la peste 60% din PIB-ul global. Viziunea Indo-Pacific a Indiei se bazează pe politica „ne îndreptăm către est” a Indiei și pe doctrina „securității și creșterii pentru toți în regiune”, stabilită de prim-ministrul nostru, în 2015.

Eforturile și oportunitățile viitoare ale Indiei: Pentru a da formă concretă viziunii Indiei despre Indo-Pacific, India s-a mutat pe mai multe fronturi simultan. Permiteți-mi să subliniez că India prevede ca ASEAN să fie în centrul Indo-Pacificului, atât la propriu, cât și la nivel de fond. O potrivire adecvată pentru perspectiva ASEAN privind Indo-Pacificul, adoptată în timpul președinției ASEAN de către Thailanda, se angajează să pună în aplicare sinergiile dintre Inițiativa noastră privind Oceanele Indo-Pacific și Outlook ASEAN privind

Sursa: <https://redlanternanalytica.com/tracing-chinas-strategic-approach-in-the-indo-pacific-region/>

Indo-Pacificul, pentru a realiza un viitor durabil în conformitate cu obiectivele EAS și a națiunilor partenere ale Indiei. Abordarea față de Indo-Pacific în cadrul IPOI urmărește stabilirea unui sistem maritim sigur, a unui domeniu sigur și stabil.

Din punct de vedere economic, decizia de principiu de a iniția Cadrul Economic Indo-Pacific este un pas semnificativ. Un alt efort interesant este Inițiativa de conștientizare a domeniului maritim din Indo-Pacific, care se concentrează pe siguranța maritimă, pescuitul INN și consecințele dezastrelor naturale. QUAD este cea mai proeminentă platformă plurilaterală care abordează provocările și oportunitățile contemporane din Indo-Pacific. Și acest lucru este validat de recunoașterea tot mai mare a importanței sale în comunitatea internațională. Energiile QUAD-ului sunt direcționate către o gamă largă de activități, de la siguranța și securitatea maritimă, HADR, securitatea cibernetică, tehnologiile critice și emergente și conectivitate până la educație, sănătate și cooperare spațială. Și acest lucru este validat de recunoașterea tot mai mare a importanței sale în comunitatea internațională.

Conceptul Indo-Pacific a câștigat importanță datorită globalizării, dependenței comerciale și naturii transnaționale a amenințărilor maritime. Acceptarea Indo-Pacificului ca și o construcție strategică unică care leagă apele învecinate din Pacificul de vest și Oceanul Indian a câștigat notorietate în ultimii ani, odată cu deplasarea centrului de greutate geopolitic în această regiune. Pentru SUA, se extinde până la Coasta de Vest a Indiei, care este, de asemenea, granița geografică a comandamentului Indo-Pacific al SUA, în timp ce pentru India include întreg Oceanul Indian și Pacificul de Vest, așa cum a subliniat prim-ministrul, Narendra Modi, în discursul său din cadrul Dialogului Shangri-La, în 2018. În discursul său, el indicase în mod clar extinderea geografică a ideii Indiei despre Indo-Pacific, pornind de la Africa până la America, care acoperă atât Oceanul Indian, cât și Oceanul Pacific, în tandem cu cea a Japoniei.

Accentul inițiativei Indo-Pacific se pune pe conectivitate, îmbunătățirea securității maritime, combaterea terorismului, neproliferarea și problemele cibernetică. În noiembrie anul trecut, înalți oficiali din SUA, Australia, India și Japonia s-au întâlnit la Singapore pentru consultări cu privire la regiunea Indo-Pacific. Indo-Pacificul se bazează pe oceane, care este firul comun care le leagă pe toate. Guvernul a introdus conceptul de SAGAR (Securitate și dezvoltare pentru toți în regiune) și crede într-un Indo-Pacific care este liber, deschis și incluziv, și unul care se bazează pe o ordine bazată pe reguli de cooperare și colaborare. Consecințele globale ale creșterii puterii Indiei sunt evidente, dar ar trebui să fie încorporate în realitățile limitărilor inerente ale țării. Rezerva valutară a Indiei a crescut la aproximativ 600 de miliarde de dolari, iar un război cu Pakistanul nu este ceva pentru care liderii indieni nu pot dormi din cauza Chinei care a ocupat totuși acel loc și există un sentiment general de optimism în politica externă. Clasată drept a cincea economie din lume, PIB-ul nominal al Indiei ar putea atinge în curând 4 trilioane de dolari; are una dintre cele mai mari armate din lume cu peste o sută de arme nucleare.

SUA este acum unul dintre cei mai apropiați prieteni ai Indiei, iar New Delhi se bucură de relații puternice cu mai multe state puternice din întreaga lume. SUA și Occidentul bogat vor ca India să fie de partea lor. New Delhi folosește din ce în ce mai mult limbajul medierii în crizele globale și fiind o punte între Nord și Sud și Est și Vest, indicând indirect că este un "pol" important în politica mondială. Deși zeci de milioane de oameni din India trăiesc încă în sărăcie, puterea națională a țării a crescut dramatic, făcând-o o forță cu capacități și intenții de modelare a sistemului.

Cealaltă parte a poveștii marii puteri, în ciuda faptului că este a cincea economie ca mărime din lume, PIB-ul său pe cap de locuitor a fost de 1.947 USD în 2021, în timp ce cel al Bangladeshului, la 2.227 USD, era mai mult decât cel al Indiei, deși Bangladesh este doar al 40-lea ca mărime militară din lume. Argumentul din această comparație este unul bine-cunoscut: PIB-ul și puterea militară nu sunt egale cu bunăstarea cetățenilor unei țări. Dar, în același timp, bunăstarea populației unei țări nu este egală cu puterea materială brută pe care o poate exercita un stat în politicile sale externe și de securitate. Provocările interne ale Indiei vor continua să distragă atenția liderilor săi politici de la abordarea problemelor globale. Una dintre cele mai presante preocupări pentru clasa politică a Indiei este reducerea sărăciei și îmbunătățirea bunăstării a milioane de indieni care trăiesc sub pragul sărăciei, o sarcină care trebuie să-i distragă atenția de la angajamente externe serioase. Atunci când clasa politică acordă o atenție redusă politicii externe și de securitate a țării, așa cum se întâmplă de obicei în cazul Indiei, ea este condusă de birocrați de carieră care de obicei nu se îndepărtează de precedente și evită să ia decizii chiar de departe riscante. De exemplu, Comisia Parlamentară pentru Afaceri Externe a observat că, în ciuda unei creșteri a alocației bugetare globale a Guvernului Indiei, alocarea făcută MAE (Ministerul Afacerilor Externe) în termeni procentuali a cunoscut o întorsătură descendentă în ultimii patru ani, iar în perioada 2022-23 este doar 0. Sau ar trebui India să continue să-și afirme locul în lume și să aspire să fie o mare putere? Chiar dacă incapacitățile interne ale Indiei vor continua să-și modereze capacitatea

de a influența ordinea mondială potrivită dimensiunii și ambiției sale, a nu fi dispus să se angajeze și să o modeleze ar fi o gafă strategică.

Capacitatea Indiei de a modela politica internațională trebuie să fie, de asemenea, o reflectare a contextului său intern, iar angajamentul său global trebuie în mod necesar să fie orientat spre bunăstarea poporului său. Nici autarhia strategică nu este o opțiune și nici asertivitatea Indiei pe scena globală nu este o chestiune de orgoliu naționalist sau de vanitate oficioasă. Chiar dacă incapacitățile interne ale Indiei vor continua să-și modereze capacitatea de a influența ordinea mondială potrivită dimensiunii și ambiției sale, a nu fi dispus să se angajeze și să o modeleze ar fi o gafă strategică. Fie că îi place sau nu, impactul Indiei asupra ordinii mondiale este un dat și, într-o lume globalizată, relația dintre influența globală a unui stat și creșterea internă este una inevitabilă. Pentru început, New Delhi trebuie să revizuiască unele dintre concepțiile sale tradiționale despre regiune, primatul său în Asia de Sud, și să ia măsuri politice pro-active și imaginative pentru a face față provocării Chinei în regiune. Trebuie să acceptăm realitatea că regiunea, vecinii și geopolitica regiunii s-au schimbat fundamental în cel puțin un deceniu și jumătate. New Delhi trebuie să se concentreze pe punctele sale forte, mai degrabă decât să încerce să egaleze puterea Republicii Populare Chineze în toate privințele, aceasta din urmă este o misiune prostească. Este esențială crearea unui nou angajament cu regiunea, care să reflecte punctele forte tradiționale ale Indiei și realitățile schimbate ale regiunii. Există astăzi o deschidere în New Delhi pentru a vedea regiunea printr-o lentilă care nu este centrată în India. Acest lucru înseamnă, de asemenea, că New Delhi nu mai este neliniștit cu privire la puterile externe din vecinătatea sa, așa cum a fost în timpul Războiului Rece. În consecință, există dorința de a se uni cu parteneri externi prieteni atât din Oceanul Indian, cât și din Asia de Sud, pentru a face față provocărilor comune ale regiunii. Această deschidere din New Delhi și dorința actorilor externi de a implica regiunea trebuie să fie utilizate pentru a aborda dificultățile care decurg din declinul regional al New Delhi. New Delhi ar trebui să folosească creativ puterea sa soft pentru a-și păstra influența în regiune. Ascensiunea Chinei și ceea ce trebuie să facă India, dar ascensiunea Chinei explică declinul regional al Indiei mai mult decât orice altceva. Această deschidere din New Delhi și dorința actorilor externi de a implica regiunea trebuie să fie utilizate pentru a aborda dificultățile care decurg din declinul regional al New Delhi. Deși India se confruntă cu numeroase provocări interne, cum ar fi îngrijirea sănătății, educația, guvernul Indiei se străduiește să abordeze aceste provocări și pune în aplicare politici care promovează bunăstarea și prosperitatea cetățenilor săi. Schimbările climatice reprezintă o amenințare majoră pentru mediul, economia și oamenii din India, iar eforturile Indiei în ceea ce privește schimbările climatice sunt treptate și echilibrate, ținând cont de nevoile și circumstanțele specifice ale populației sale diverse. Istoria și cultura bogată a Indiei exemplifică reziliența, inovația și conducerea, care au modelat rolul actual și viitor al țării în sistemul internațional. Diferența de venituri dintre bogați și săraci este mare, ceea ce duce la tulburări sociale și disparități.

Atunci când se analizează evoluția diferitelor strategii care vizează definirea regiunii Indo-Pacific și India și China, scopul acestui studiu este de a obține o înțelegere mai profundă a concurenței geopolitice în regiunea Indo-Pacific, în special rolul Indiei în Strategia Indo-Pacific. De la concepția unei regiuni care a încapsulat interesele de securitate ale puterilor dincolo de sistemul imaginar, India a fost în centrul re-imaginării discursului Indo-Pacific, mai ales când a considerat China drept o adevărată provocare de securitate. Aceasta se bazează pe ideea că India este "singura națiune cu capacitatea de forță și intenția politică de a împiedica China să-și extindă dominația de "mare putere... a regiunii Oceanului Indian". Prin urmare, această alianță poate fi privită sub lentila teoriei echilibrului amenințării, prin care impactul crescând al Chinei în și în jurul Indo-Pacificului poate crea percepții comune de amenințare pentru ambele state. În primul rând, urmărește să stabilească competițiile geopolitice care au condus la aprobarea IPS și ce importanță are India în implementarea strategiei.

Mai precis, examinează în continuare gradul și natura răspunsului Indiei la influența în creștere a Chinei și modul în care aceasta diferă de abordarea întreprinsă de SUA. Printr-o simplă anchetă analitică a surselor secundare, studiul evaluează influența Chinei asupra reconstrucției și dezvoltării politicilor americane spre marele Indo-Pacific de-a lungul anilor și cum a fost concepută India în interiorul ei. Aderarea Indiei la politica sa de autonomie strategică și repercusiunile sale asupra vecinătății mai largi sunt factori cruciali de examinat pentru a înțelege evoluția geopoliticii din Asia. În acest context, regiunea Indo-Pacific pare să fi apărut ca o nouă arenă geopolitică, în primul rând datorită creșterii economice a Asiei și a interacțiunii crescute dintre statele asiatice. Masa de uscat a regiunii a fost definită și redefinită de statele-națiuni din interiorul și din afara acesteia în termeni de civilizație, regiuni și construcții geopolitice.

Consolidarea rapidă a armatei Chinei în Marea Chinei de Sud susține teoria și arată intențiile ambigue și dorința Chinei de a schimba status quo-ul în mod unilateral, cu forța. Deși influența economică a Chinei în regiune este semnificativă, capacitățile militare ale Statelor Unite continuă să dețină supremația în Asia. Creșterea fără precedent a Chinei din ultimele decenii a modificat geopolitica Asiei și nu numai. Pe măsură ce puterea Chinei crește și puterea Americii scade, este posibil să se întâmple două lucruri: China își va folosi influența din ce în ce mai mare pentru a remodela regulile și instituțiile sistemului internațional pentru a-și servi interesele, iar alte state din sistem vor vedea China ca o amenințare în creștere pentru securitate. Drept urmare, China ar putea încerca să domine regiunea pentru a deveni cea mai puternică națiune a Asiei și pentru a se asigura că nicio altă țară nu o poate amenința. O China din ce în ce mai puternică ar putea încerca să împingă SUA din Asia și să refuze prezența militară americană în vecinătatea ei. Drept urmare, țările afectate de tranziția de putere, cum ar fi Statele Unite și alți jucători majori din Asia și nu numai, trebuie să calculeze amenințarea rezultată din ascensiunea Chinei și să răspundă în consecință. Ascensiunea Chinei îngrijorează SUA, care a dominat mult timp afacerile internaționale și regiunea Asia-Pacific. În mod similar, vecinii Chinei trebuie să fie alarmați de ascensiunea acesteia și vor face tot ce le stă în putere pentru a împiedica chinezii să dobândească dominația regională. SUA și aliații săi, inclusiv India, sunt convinși să formeze o coaliție de echilibrare pentru a limita politica externă agresivă a Chinei. Cele mai semnificative evoluții au fost consolidarea Alianței Quadrilaterale a Statelor Unite, Japoniei, Indiei și Australiei și a strategiei Indo-Pacific clar articulată a administrației Trump de a limita China. Datorită percepției că, China are intenții ofensive și a proximității sale de regiune, India, Japonia și alți actori regionali sunt mai preocupați de puterea chineză decât de puterea americană.

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - COMPETIȚIE TEHNOLOGII MILITARE**Tehnologii militare furate și modificate prin inginerie inversă**

Jaap Van RENNES (Belgia)

În timp ce furtul de inovații și tehnologii militare prin spionaj și hacking este o problemă semnificativă, este posibil să nu fie o amenințare atât de gravă pe cât este adesea percepută.

China deține suficiente planuri și date furate pentru numeroase motoare cu reacție și elicoptere occidentale și rusești, totuși încă se luptă să facă ceva pe plan intern. Furtul este un lucru, producția (fiabilă și rentabilă) este cu totul altă chestiune. Rusia are, de asemenea, o mulțime de tehnologii occidentale capturate din războiul din Ucraina, cu toate acestea industria lor este departe de a fi capabilă să se atingă perfecțiunea, dimensiunea și calitatea occidentale, fără să mai luăm în considerare lipsa electronicii avansate din cauza sancțiunilor.

Imaginea 1 - Sursa: <https://www.sandboxx.us/news/stolen-stealth-fighter-why-chinas-j-20-has-both-us-and-russian-dna/>

(Un exemplu al acestei influențe este proiectul MiG 1.44 sau MiG MFI, care pare să fi servit drept fundație pentru "Powerful Dragon" chinezesc Chengdu J-20).

Procesul complex de dezvoltare a motoarelor cu reacție militare fiabile reprezintă o provocare enormă pentru AECC (Aero Engine Corporation of China). Diferite provocări, cum ar fi factorii tehnologici, materiali și geopolitici, împiedică încercările Chinei de a ajunge din urmă Occidentul și Rusia în tehnologia motoarelor. În timp ce țara a făcut progrese notabile în ultimii ani, depășirea acestor provocări este esențială pentru capacitățile sale militare de aviație și pentru a deveni autosuficientă.

- **Provocări tehnice:** Dezvoltarea motoarelor militare cu reacție implică cunoștințe avansate și inginerie complexă. Aceasta include discipline precum știința materialelor (metalurgie), aerodinamică și termodinamică. Obținerea unor rapoarte ridicate tracțiune-greutate, eficiență a combustibilului și fiabilitate, menținând în același timp capacitățile de disimulare, necesită soluții de design inovatoare, materiale avansate și tehnologie de ultimă oră.

- **Provocări materiale:** Componentele motorului trebuie să reziste la temperaturi și solicitări extreme. Dezvoltarea materialelor de înaltă performanță care să reziste acestor condiții este vitală. China a încercat să ajungă din urmă cu producerea de aliaje avansate și materiale compozite necesare pentru motoarele de generație următoare. Metodele avansate de fabricație, cum ar fi turnarea cu precizie și imprimarea 3D, sunt esențiale pentru crearea unor piese complexe ale motorului. În timp ce China a progresat în acest domeniu, asigurarea controlului calității rămâne o provocare.

- **Din punct de vedere istoric,** China s-a bazat pe tehnologie străină și importuri pentru motoare avansate de avioane și componente critice ale motoarelor, în special din Rusia. Această dependență a limitat capacitatea Chinei de a dezvolta capacități pe deplin indigene în acest domeniu esențial. De exemplu, primele avioane de luptă ale Chinei, cum ar fi J-11, au folosit motoare rusești (AL-31F), care au afectat independența operațională. În timp ce eforturile sunt în desfășurare pentru dezvoltarea capacităților indigene, ruperea acestei dependențe necesită timp. Încercările de a achiziționa tehnologie străină prin parteneriate și întreprinderi mixte s-au confruntat adesea cu obstacole politice.

- **Provocări privind fiabilitatea și calitatea:** Testarea riguroasă și asigurarea calității sunt vitale pentru asigurarea fiabilității motorului. În ciuda progreselor, motoarele chinezești s-au confruntat cu probleme de calitate și fiabilitate în comparație cu omoloagele lor occidentale și rusești. Calitatea rusească este undeva între motoarele occidentale și cele chineze. Versiunile timpurii ale motoarelor produse pe plan intern, cum ar fi WS-10, au avut probleme de fiabilitate care trebuiau rezolvate prin perfecționări și îmbunătățiri continue. Au existat îngrijorări cu privire la durabilitate și performanță în condiții extreme.

China testează un motor cu reacție "acasă" pentru care a fost acuzată că a furat tehnologie

Un progres semnificativ pentru industria aviației din China, îl reprezintă faptul că avionul de vânătoare stealth chinez J-20 și-a încheiat zborul inaugural echipat cu două motoare cu reacție WS-15B nou dezvoltate. Până acum, chinezii și-au zburat J-20 folosind motoarele cu reacție WS-10B sub-alimentate, care în sine este o copie a motoarelor rusești AL-31F. Se crede că, chinezii ar fi furat tehnologii avansate de motoare aeriene de la producătorii de motoare din Statele Unite cum ar fi Pratt și Whitney. În 2018, Xiaoqing Zheng, un cetățean chinez-american, a fost condamnat de Departamentul de Justiție al SUA, în 2018, pentru implicarea sa în furtul de secrete comerciale legate de etanșările turbinelor. Într-un caz separat, Xu Yanjun, identificat ca ofițer chinez de informații, a fost acuzat că a elaborat și implementat o strategie pentru a obține informații valoroase de la experții angajați în companiile aerospațiale occidentale. Presupusul obiectiv al acestei operațiuni a fost de a facilita transferul de cunoștințe și de a îmbunătăți procesele de producție ale Chinei în domeniul aerospațial. Acest lucru vine într-un moment în care India și SUA au semnat un acord de co-producție a motoarelor General Electric (GE) F-414, în India, într-o vizită de stat efectuată de premierul Narendra Modi în SUA. Acordul a implicat un transfer de tehnologii în proporție de peste 80%, care a inclus unsprezece tehnologii critice de fabricare a motoarelor aeriene pe care, până acum, SUA nici măcar nu le-a împărtășit cu aliații săi din tratat, cum ar fi Marea Britanie, Franța și Australia. Acestea includ acoperire specială pentru eroziune și coroziune, tehnologie de reparații pentru turbine, disc de compresie și palete, acoperirea și prelucrarea palelor de turbine cu un singur cristal, prelucrarea și acoperirea pieselor funcționabile în medii cu temperaturi extrem de ridicate, transferul complet de tehnologie pentru prelucrarea blisk, metalurgia prelucrării pulberilor, matricea polimerică compozit, găurire cu laser pentru ardere și găurirea arborilor.

Este evident că aceste trei motoare sunt strâns legate între ele și chinezii fură tehnologie oriunde pot și încorporează totul într-un singur motor. Este greu să obții date corecte despre motoarele chinezești. Când se compară motoarele, ne dăm seama că motorul occidental nu este cel folosit în cele mai recente avioane precum F-22/F-35/B-21, ci mai degrabă familia F-18, motorul rusesc este în plină producție în timp ce se efectuează teste pentru succesul său, iar motorul chinezesc este vârful lor de linie trecând prin teste de zbor.

Comparația motoarelor:
Shenyang WS-10:
Tip: turboventilator post-ardere

Imaginea 2 - Sursa: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Shenyang_WS-10

- Greutate uscată: 1.795 kg (3.957 lb)
- Tracțiune maximă: 135 kilonewtoni (30.000 lbf)
- Raportul de presiune total: ?
- Raport de bypass: ?
- Raport tracțiune-greutate: 8,8

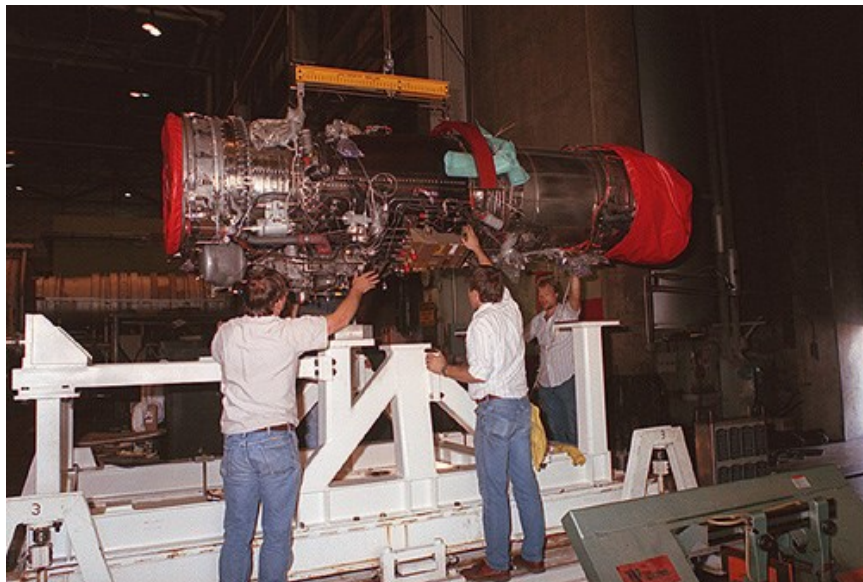
Saturn AL-31:
Tip: turboventilator post-ardere cu flux axial cu doi arbori

Imaginea 3 - Sursa: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Saturn_AL-31

- Greutate uscată: 1.520 kg (3.350 lb)
- Tracțiune maximă: 7,8 tf (76,49 kN; 17.200 lbf) tracțiune uscată, 12,5 tf (122,6 kN; 27.560 lbf) cu post-ardere

- Raportul de presiune total: 23:1
 - Raport de bypass: 0,56:1
 - Raport tracțiune-greutate: 4,93 (uscat), 8,22 (post-ardere)
- GE F414:
Tip: turboventilator post-ardere

Imaginea 4 - Sursa: https://en.m.wikipedia.org/wiki/General_Electric_F414

- Greutate uscată: greutate maximă de 2.445 lb (1.110 kg)
- Tracțiune maximă: 13.000 lbf (57,8 kN) tracțiune uscată, 22.000 lbf (97,9 kN) cu post-ardere
- Raportul de presiune total: 30:1
- Raport de bypass: 0,25:1
- Raportul tracțiune-greutate: 9

Imaginea 5 - Sursa: <https://www.aeroflap.com.br/nl/vijf-vliegtuigen-die-China-uit-andere-landen-heeft-gekopieerd/>
(Americanul Sikorsky S-70 și chinezul Harbin Z-20 sunt atât de asemănătoare, încât este greu să le deosebești).

Furtul, ingineria inversă și producția sunt deja o provocare formidabilă, inovarea din acel moment este aproape imposibilă. Timpul necesar pentru a încorpora toate acestea presupune că adversarul are deja următoarea generație de tot ce i-ai furat înainte ca tu însuși să poți începe orice îmbunătățire. Deși armele și sistemele avansate sunt esențiale, ele nu sunt singurii factori determinanți ai succesului militar. Există, de asemenea, pregătire, experiență, (dez)avantaj numeric, interoperabilitate și multe altele de luat în considerare.

Imaginea 6 - Sursa: <https://idr.w.org/russias-su-57-felon-fighter-jet-faces-criticism-at-airshow-china-2024-over-quality-issues/>
(Calitatea proastă a construcției Sukhoi Su-57 Felon vizibilă clar la show-ul aerian chinezesc Zhuhai din 2024).

Luați, de exemplu, hype-ul avioanelor de luptă din a 5-a generație. Su-57 Felon rusesc este cu câteva decenii în urmă față de program, nu are motoarele destinate și așa cum s-a văzut la show-ul aerian de la Zhuhai, calitatea construcției este de-a dreptul slabă.

Imaginea 7 - Sursa: <https://www.threads.net/@protossw/post/DCBvVgDPWat/j35-is-officially-introduced-in-zhuhai-airshow-aviation-jet-stealth?hl=de>
(Comparație între avionul chinezesc Shenyang J-35 și cel american Lockheed Martin F-35 Lightning II)

Forma generală chinezească J-35 este bazată fără îndoială pe datele F-35 furate, dar când vine vorba de stealth sau RCS scăzut, dacă îl împingi suficient de departe, inevitabil, la un moment dat, toate avioanele vor începe să semene. Dar când vine vorba de adevăratele capacități de stealth, există mult mai mult decât doar forma avionului. Există acoperirea RAM, radar, calitatea construcției, cum ar fi nituri, margini, linii de panou, senzori/antene proeminente, măsuri active (contra) etc.

*Imaginea 8 - Sursa: Facebook - Sukhoi 75 (grup)
(Conceptul Sukhoi Su-75 Checkmate vs. Demonstrator de concept Boeing X-32 pentru competiția comună de vânătoare-atac).*

Avionul rusesc Su-75 Checkmate. Puteți construi o machetă impresionantă și o puteți prezenta lumii, dar o producție la scară largă și operațională este o mare diferență. Majoritatea tehnologiilor chineze se bazează încă pe tehnologia rusă sau chiar sovietică, iar războiul din Ucraina a arătat lumii că este departe de a fi atât de formidabil pe cât au susținut că este. Acest lucru este valabil pentru principale tancuri de luptă, radarele de apărare aeriană și sistemele SAM chiar și pentru unele dintre cele mai recente avioane de luptă.

*Imaginea 9 - Sursa: <https://m.mobile01.com/topicdetail.php?f=637&t=5900494>
(Sukhoi Su-33 vs. Shenyang J-15 Flying Shark).*

Imaginea 10 - Sursa: <https://youtu.be/j-sRF-8RYQg?si=N2R7IiXFwDY8dHIw>
(NPO-ul rus Almaz S-400 Triumph vs. HQ-9 chinez).

Și amintiți-vă, Rusia mai avea experiență în luptă reală, care Chinei îi lipsește. De asemenea, corupția endemică a acestor regimuri autoritare joacă un rol mult mai important decât s-ar fi așteptat oricine, așa cum s-a văzut din nou în războiul din Ucraina, în mare parte, alimentat de personalul militar de la toate nivelurile, neașteptând niciodată să vină o luptă reală.

REGULI RĂZBOI SPAȚIAL

Principalele reguli ale lui Paul pentru a lupta și a câștiga războaie spațiale!

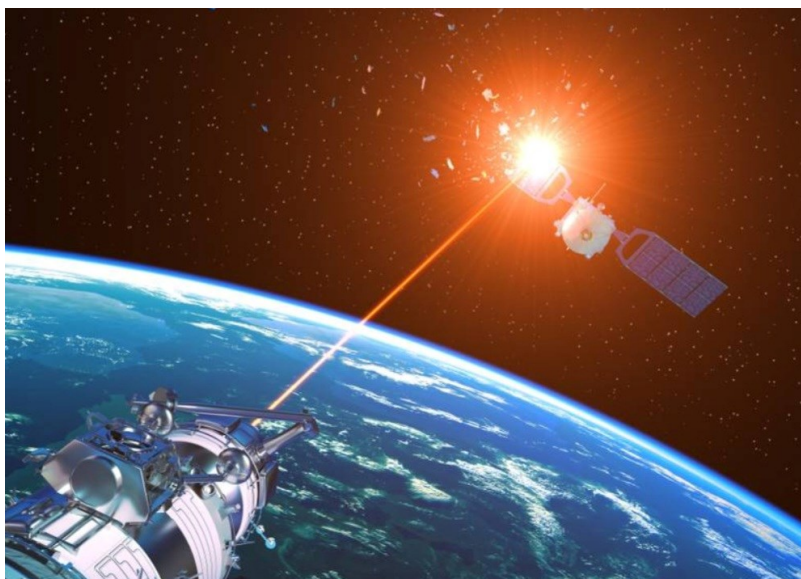
Paul Szymanski (SUA)

1. Conștientizarea situațională domină

- Unde este adversarul tău, cât de curând te poate ataca și care sunt capacitățile lui?
- Unde sunt propriile tale forțe spațiale și care sunt capacitățile și pregătirea lor?
- Care sunt termenele pentru detectarea manevrelor adversarului și capacitatea de a răspunde la managementul luptei (bucle OODA)?
- Care sunt nivelurile de pregătire ale propriilor forțe spațiale?

2. Poziționarea înainte de conflict

- Lupți doar cu ceea ce ai deja optimizat pentru regiunea locală a spațiului. Este nevoie de prea mult timp pentru a manevra în poziție în timpul luptei, deoarece simulările au arătat că războaiele spațiale majore se încheie în 24 – 48 de ore. Prietenii tăi NATO din Europa nu pot manevra suficient de repede pentru a te ajuta într-un conflict spațial din Pacificul de Vest și vor consuma mult combustibil operațional până acolo, limitând astfel durata de viață a sateliților.

Sursa: <https://gsdn.live/role-of-space-supremacy-in-future-wars/>

3. Voința politică hotărâtoare

- Dacă războaiele spațiale majore se încheie în 24 – 48 de ore, trebuie să decideți rapid cine vă atacă și de ce. Armele anti-satelit nu au stele mari roșii pictate pe laterale și se ascund cu ușurință în imensitatea spațiului.
- Vă puteți descuraja cu ușurință așteptând prea mult pentru a răspunde în timp ce încercați să vă dați seama cine vă atacă. Dacă ești în război în Pacificul de Vest nu poți presupune că te atacă China. Poate că rușii sau nord-coreenii încearcă doar să treacă?
- Cu toate acestea, dacă tu contraataci prea devreme, s-ar putea să fii cel care inițiază de fapt conflictul spațial și, eventual, escaladează și războiul terestru.

4. Care sunt obiectivele adversarului

a. Determinarea intenției adversarului este cea mai dificilă misiune de îndeplinit. Multe războaie au început din cauza interpretării greșite a intenției adversarului.

b. Potențiale obiective adverse în spațiu:

i. Eliminarea capacității tale de comandă și control?

ii. Negi capacitatea de a observa câmpul de luptă?

iii. Negi capacitatea de a detecta atacuri nucleare ICBM (precursoare ale conflictului nuclear)?

iv. Negi capacitatea de a prezice vremea pe viitoarele câmpuri de luptă (probabil nu va fi anulată în spațiu)?

v. Respingi capacitatea de navigare/cronometrare GPS/PNT?

vi. Ca un mijloc de descurajare pentru ceva ce faci pe câmpul de luptă terestru?

vii. Dovada intenției și voinței pentru descurajare generală?

viii. Îți testezi apărarea spațiului și oportunitatea răspunsurilor?

ix. Te inspiră să consumi combustibil delta-v pentru activele spațiale, reacționând la un comportament amenințător fără sens? În plus, manevrarea unui satelit pentru a evita o potențială amenințare face ca acel satelit să nu își poată îndeplini misiunea un anumit timp.

5. Definiți câștigul

a. Cineva vă scoate sateliții de comunicații și le eliminați toate resursele de imagini din spațiu. Cine a câștigat? Ce este cel mai important pe câmpul de luptă terestru? Această evaluare se schimbă probabil în funcție de regiunea geografică în care se află conflictul și de natura inerentă a guvernelor și a oamenilor pe care îi atacați.

b. Deoarece sateliții generează și transmit în cea mai mare parte informații, atunci cu adevărat luptați cu un război informațional atunci când atacați sistemele spațiale. Nu ataci satelitul, ci ataci misiunea satelitului. Nu ataci cu adevărat misiunea satelitului – ataci informațiile pe care le generează sau le transmite. În cele din urmă, nu ataci informațiile pe care le generează satelitul - de fapt, ataci mințile comandanților opozanți care folosesc aceste informații generate în spațiu în timp ce iau decizii pe câmpurile de luptă terestre.

c. Este imposibil să modelezi matematic cum va reacționa un comandant din echipa adversă în contextul lipsei de informații de la un satelit atacat. Dacă într-un an la Pentagon trebuie să decizi fie să aloci niște bani în plus unui sistem de arme spațiale nou-nouțe, cu adevărat cool, nu poți dovedi eficiența lor generală pe câmpul de luptă terestru așa cum se poate dovedi matematic eficiența unui nou batalion de tancuri al armatei, achiziționate cu aceeași sumă de bani.

d. Publicația americană JP 5-0 afirmă că, înainte de orice desfășurare a forțelor militare pe câmpul de luptă, trebuie să enumeri criteriile de terminare a războiului (predarea) și toate celelalte planuri decurg din aceste obiective finale. După mii de ani de istorie a conflictelor terestre, aceste obiective sunt ușor de înțeles, de cele mai multe ori: invadarea și câștigarea teritoriului adversarului, capturarea celui mai important oraș, distrugerea capacității de război, răsturnarea guvernului adversar etc. OK, care sunt criteriile încheierii unui război spațial? Nu există capital spațial de confiscat și nu poți ocupa legal teritoriul în spațiu. Chiar și distrugerea capacităților spațiale de război ar fi imposibilă, deoarece este mult prea ușor să ascunzi armele spațiale în vastitatea spațiului. (În prezent, peste 30% dintre obiectele din spațiu sunt listate ca "obiecte de analist", ceea ce înseamnă că nu știm cine le deține și care este scopul lor).

6. Scopul sistemelor spațiale

a. Deoarece nu există colonii de oameni în spațiu pe care USSF să le apere, principalul și, sincer, singurul scop actual al sistemelor spațiale militare este de a sprijini câmpul de luptă terestru.

b. În consecință, ar fi mai bine să combinați hărțile de situație ale Armatei-USSF cu terminologia comună, astfel încât generalii de armată să poată înțelege valoarea spațiului pentru câmpurile lor de luptă terestre. Un alt citat recent: "Aș susține că spațiul începe și se termină pe pământ". – General locotenent Daniel Karbler, general comandant SUA-SMDC.

7. Accentul excesiv asupra naturii tactice versus strategice a războiului spațial

a. Gândirea actuală USAF/USSF pune accent pe acțiunile tactice în spațiu. Aceasta este o înțelegere greșită a adevăratei naturi a războiului în spațiu, deoarece sateliții acoperă globul și orice atac în spațiu are consecințe strategice, politice, diplomatice, de tratate și economice. Sateliții pot fi atacați oriunde de-a lungul căilor lor orbitale, astfel încât armele spațiale pot fi plasate în afara teatrelor de operațiuni actuale. În consecință, orice război în spațiu este, prin definiție, un război mondial.

b. ”Tactica fără strategie este zgomotul înainte de înfrângere.” (Sun Tzu)

8. Primul pas spre înfrângere este excesul de încredere

a. US Air Force și USSF cred că știu ce sunt toate obiectele spațiale și potențialele lor amenințări. Cu toate acestea, am pierdut mulți sateliți ruși de ani de zile din cauza orbitelor lor foarte înclinate și extrem de excentrice, care îi fac dificil de urmărit.

b. Spațiul este mult prea vast, războaiele sale s-au încheiat prea repede și există o lipsă de istorie militară pentru ca oricine să aibă încredere deplină în ceea ce face în timpul conflictelor spațiale.

c. Poate doriți să luați în considerare și alți jucători politici în programele de dezvoltare a armelor spațiale dinainte de conflict (cum ar fi Departamentul de Stat), deoarece s-ar putea foarte bine să vă anuleze capacitatea de a utiliza aceste sisteme sensibile din punct de vedere politic mai târziu.

9. Al doilea pas spre înfrângere sunt strategiile învechite optimizate pentru ultimul război

a. Statele Unite au avut prea multe conflicte cu țări terțe. Din această cauză, suntem prea încrezători. Înveți mai mult din înfrângere decât din victorii constante. Războiul din Ucraina este un exemplu perfect în acest sens – cine a știut că ne vom întoarce la războiul din tranșee, la fel ca la Primul Război Mondial?

10. Al treilea pas spre înfrângere este să te îndrăgostești de tehnologia ta militară ”superioară”.

a. Există multe cazuri în istorie în care o parte presupusă inferioară a învins partea numerică mai bună sau superioară din punct de vedere tehnologic datorită unei mai bune generalizări sau a unei doctrine mai bune. Franța și Marea Britanie aveau de 17 ori mai multe tancuri decât germanii la începutul celui de-al Doilea Război Mondial, iar tancurile lor erau tehnologic superioare din punct de vedere al capacităților. La ce le-a folosit când s-au confruntat cu blitzkrieg-ul german? Ce au făcut bine în cele din urmă rachetele V2 germane de înaltă tehnologie, avioanele de luptă cu reacție, tancurile Tiger etc.?

b. Tehnologia militară NATO presupusă superioară a fost în cele din urmă învinsă în Ucraina.

11. Al patrulea pas către înfrângere este să nu înțelegi consecințele strategice și politice de după război

a. În mod tradițional, câștigăm multe bătălii și pierdem războiul. Uneori câștigăm toate bătăliile, câștigăm războiul și pierdem pacea.

b. Din păcate, suntem obișnuiți cu conflicte terestre cu victime multe. Nu suntem obișnuiți cu conflictele în spațiu, iar ele vor avea considerații politice speciale. Dictaturile ar putea avea un avantaj în acest caz, deoarece nu le pasă ce cred cetățenii lor despre acțiunile lor în spațiu.

c. Se poate considera că țările cu dictaturi au militari care îngheață ușor în tranșee atunci când pierd contactul cu comandanții lor. În consecință, dacă plănuiești un conflict cu aceste tipuri de țări, poate doriți să empatizați armele spațiale care neagă comunicațiile și comanda și controlul forțelor lor. Dacă vă gândiți să atacați țările cu gândire mai liberă, este posibil să doriți să localizați în prealabil categoriile anti-imagini a activelor de arme spațiale.

d. În realitate, nu luptați cu războiul, ci luptați cu pacea și realinierea geopolitice de după. Războiul spațial este doar o parte de susținere a acestor obiective finale. (”Războiul este o continuare a politicii prin alte mijloace” - Carl von Clausewitz). S-ar putea să simți că ai făcut o treabă grozavă conducând războiul spațial, dar în cele din urmă s-ar putea să pierzi acest conflict pentru că ai creat prea multe resturi spațiale și acum aliații tăi te urăsc. De asemenea, s-ar putea să inspirați organisme mondiale, după conflict, să dezvolte noi tratate privind armele anti-spațiale. Și, poate dorești să te abții de la utilizarea anumitor sisteme de arme exotice spațiale, deoarece adversarii vor dezvolta tehnici pentru a neutraliza în perioada postbelică.

e. De asemenea, trebuie să fii conștient de faptul că, în lupta în cadrul unui conflict, îți antrenezi și adversarul. Ar trebui să te gândești întotdeauna la modul în care modelezi percepțiile adversarului, lecțiile învățate și modul în care restul lumii interpretează rezultatele conflictului și ce tratate/alianțe sunt generate ulterior.

f. Amintește-ți, modelezi mediul post-conflict și doctrina militară a adversarilor tăi în lumea post-conflict. Poate dorești să iei în considerare toți acești factori atunci când planificai angajarea și sincronizarea armelor spațiale în timpul conflictului.

g. Țările sunt la fel ca și copiii – vor face orice vor dacă pot scăpa de ”părinții” lor. ”Părinți” în acest caz înseamnă ONU, organismele juridice mondiale, alte țări, părți ale propriului guvern (chiar crezi că dacă USSF efectuează un atac ascuns cu arme în spațiu, vor spune Armatei sau Departamentului de Stat, sau chiar Președintelui), Este mult prea ușor să scapi cu ceva în spațiu, la fel ca războiul submarin și operațiunile de spionaj contra spionaj.

12. Doctrină eficientă

a. În mod fundamental, conflictul militar este mai mult decât o simplă ciocnire a armelor - orice război se manifestă ca o competiție între mințile umane. Același lucru este valabil și în bătălia de dincolo în spațiul cosmic. Concursurile de război spațial vor testa cunoștințele, experiența, temerile, credințele, rezistența și voința oamenilor, a comandanților lor militari și a conducerii lor politice ca niciodată înainte. Prin urmare, este esențial să ne pregătim pentru implicațiile militare ale războaielor care se extind în spațiu, să înrădăcinăm unele aspecte ale războiului spațial în gândirea militară a trecutului, pentru a-l adapta la nevoile viitorului și pentru a finaliza integrarea sa ca parte esențială a modului occidental de război.

b. Războiul, fie că este războiul hoplit din Grecia antică sau un război spațial futurist, este încă despre mintea umană vs. mintea umană. Comandanții adversari își forțează voința de partea adversă. Ei trimit mesaje prin soldați, marinari, aviatori, gardieni etc. cu echipament militar pentru a forța cealaltă parte să se răzgândească. Nu luptați cu războiul - luptați pentru pace și realinierea geopolitice care vin după. Altfel, de ce te lupti în acest conflict? Grecii antici au înțeles acest lucru mai bine decât noi în prezent: ”Nu este scopul războiului să-i anihileze pe cei care au provocat acest lucru, ci să-i determini să-și repare căile.” - Polybius, Istorie (sec. II î.Hr.). În cele din urmă sunt cei suficient de norocoși să aibă un general spațial mai bun și lideri politici cu gândire mult mai largă care vor câștiga un război spațial.

DEZINFORMAREA

Dezinformarea în timpurile moderne: cazurile de informare în masă, părtinirea confirmării și camere de ecou

Peter Filippides (Grecia)

Internetul, dacă este lăsat necontrolat, poate deveni un teren propice pentru retorica rasistă și fascistă. Încurajează polarizarea și face noile generații destinatari pasivi ai comportamentului rasist, permițând ideologiilor să prolifereze într-o formă simplificată și populistă, adaptată pentru cei care le acceptă cu ușurință. Prin acest mediu, astfel de ideologii pătrund adânc în țesătura societății, reprezentând o amenințare din interior. Jumătățile de adevăr și statisticile manipulate sunt armate pentru a servi agende părtinitoare, solidificând retorica politică încărcată cu rasism și țapi ispășitori. Aceste narațiuni câștigă teren prin mecanismul repostării, care poate da credibilitate chiar și celor mai flagrante minciuni și poate oferi o notorietate trecătoare indivizilor de mică importanță.

Sursa: <https://www.linkedin.com/pulse/wheres-first-line-defence-tackling-fake-news-alison-mills-byqze/>

Informația în masă și afectarea creierului

Afirmația lui Francis Bacon "Cunoașterea este putere" capătă o nouă semnificație în lumea de astăzi saturată de informații. Încrederea noastră pîne tehnologie – fie pentru terapie online, aplicații de întâlniri sau educație virtuală – a dus la supraîncărcare cu informații. Bombardați zilnic de date, mulți nu reușesc să evalueze critic valabilitatea acestora, devenind consumatori pasivi de informații modelate de agende externe. Această dependență încurajează o cultură a superficialității, în care eficiența și producția sunt prioritare față de calitatea și profunzimea conținutului (MacVicar, 1985, pp. 40-43). Informațiile - cum ar fi fapte, grafice și date - nu echivalează cu cunoștințe. Înțelegerea adevărată necesită gândire critică și educație, care transformă datele brute în perspective semnificative. Fără acestea, societatea riscă să cadă într-o "peștera lui Platon" modernă (Platon, 2013). Orbit de umbrele dezinformării, interpretărilor superficiale și consumului excesiv de informații, prezentate ca și conținut "distractiv sau educativ", ajungem la fenomenele de știri false și la cel mai nou cuvânt Oxford al anului 2024: *afectarea creierului* (Oxford University Press, 2024). Ultimul termen include efectele exagerării în conținut online, care de cele mai multe ori, nu este verificat.

Apropierea de rasismul contemporan

Opiniile rasiste și de extremă dreapta nu se mai limitează la ziare sau posturi de radio. Astăzi, ele sunt accesibile, la îndemâna noastră, la un singur clic distanță, dacă există spațiu în mintea noastră pentru astfel de ideologii. Acest spațiu apare adesea dintr-o lipsă de gândire critică (Fuchs, *A Critical Theory*, 2020, pp. 83-84). Pe de altă parte, internetul oferă, de asemenea, o platformă pentru contraargumente, scepticism și deconstrucție analitică a acestor ideologii. Prezentând complexitățile și contradicțiile lumii, putem aborda problemele societale în mod inteligent și critic. În cele din urmă, provocarea cu care ne confruntăm este inclusă în zicala: *Vom găsi ceea ce vrem să credem, un adevăr care este deosebit de puternic în vremurile noastre* (Fuchs, *A Critical Theory*, 2020, p. 85) într-un fenomen numit părtinire de confirmare. Acest lucru evidențiază necesitatea cultivării gândirii critice și a promovării dialogului inteligent pentru a naviga în marea vastă de informații și dezinformare online.

Confirmarea prejudecății

Se referă la colectarea selectivă de informații – fie din experiențe din viața reală, fie din ce în ce mai mult din mediul digital – pentru a valida convingerile preexistente, adesea eronate. Această tendință cognitivă este predominantă în special în rândul persoanelor cu încredere în sine ridicată, cunoștințe limitate și expunere crescută la dezinformare sau la informații incomplete. Consecințele părtinirii confirmării pot escalada la niveluri alarmante, culminând uneori cu violență sau chiar pierderi de vieți omenești (Baltezarević, Baltezarević și Ravić, 2023, p. 25). Acest fenomen implică menținerea viziunii noastre asupra lumii prin experiențele personale, ceea ce ne determină să căutăm dovezi care susțin aceste credințe construite empiric. Având în vedere că adesea apar în mod inconștient, prejudecățile de confirmare se manifestă în diferite forme, inclusiv prejudecăți ideologice, politice, egoiste, legate de știri și prejudecăți specifice conținutului (Baltezarević, Baltezarević și Ravić, 2023, pp. 26-27).

Camere de ecou și polarizare

Un factor cheie care amplifică efectul părtinirii confirmării este încrederea excesivă în sine, ceea ce îi face pe indivizi rezistenți la contestarea convingerilor lor fără temeii. În schimb, ei caută camere de ecou – în special pe rețelele de socializare – care mențin opiniile preexistente prin adaosul unor opinii similare de calitate comparabilă. Camerele de ecou pot fi descrise ca medii în care opiniile utilizatorilor, opiniile politice sau convingerile despre un subiect sunt amplificate datorită interacțiunilor repetate cu indivizi sau surse care împărtășesc perspective similare. Acest fenomen poate fi explicat prin expunerea selectivă - tendința de a căuta informații care se aliniază cu opiniile existente - și părtinirea confirmării, care întărește credințele preexistente (Cinelli, Morales, Galeazzi, Quattrociocchi și Starnini, 2020). Conform teoriei polarizării grupului, camerele de ecou funcționează pentru a intensifica opiniile comune în cadrul unui grup, împingând adesea punctul de vedere colectiv către mai multe poziții extreme. Aceste medii sunt răspândite pe diverse platforme online, inclusiv bloguri, forumuri și rețele de socializare. Cercetările evidențiază proveniența camerelor de ecou din firea umană, cum ar fi preferința pentru informații similare, contagiune socială și dinamica polarizării grupului (Cinelli, Morales, Galeazzi, Quattrociocchi și Starnini, 2020).

Ignoranță

Un alt factor care contribuie la această părtinire este neconștientizarea ignoranței: mulți indivizi se luptă să înțeleagă probleme complexe. Această limitare nu este neapărat o problemă de IQ scăzut, ci o tendință cognitivă inerentă care necesită mecanisme mai structurate și logice pentru a depăși (Baltezarević, Baltezarević și Ravić, 2023, pp. 26-29). În dinamica socială de astăzi, conformitatea cu normele de grup joacă un rol semnificativ. Frica de izolare îi determină pe indivizi să participe la camerele de ecou, unde își mențin identitatea de grup și îi consolidează ideile inerente. În consecință, este posibil ca indivizii să accepte factori care le susțin convingerile în timp ce resping informațiile factice și logice (Baltezarević, Baltezarević și Ravić, 2023, pp. 26-29). Platformele de social-media exacerbează această problemă prin difuzarea unor cantități mari de dezinformare, reprezentând o amenințare semnificativă într-o eră caracterizată de fluxul rapid de informații și volume mari de date. Abordarea părtinirii confirmării necesită încurajarea unor medii în care indivizii întâlnesc dovezi contradictorii cu emoții negative reduse. Această abordare poate crea spațiu pentru ca incertitudinea să se înrădăcineze, slăbind în cele din urmă părtinirea (Baltezarević, Baltezarević și Ravić, 2023, pp. 28-30).

Concluzie

În concluzie, putem constata că prezența online este o problemă foarte serioasă: consumul excesiv de informații, lipsa gândirii critice, atitudinea pasivă sau chiar pozitivă față de cele mai populare opinii, determinate de nevoia de sentiment de apartenență și o tendință de a achiesa la narațiunile suprasimplificate lasă societățile vulnerabile la ideologii de divizare și informații false. Rețelele de socializare amplifică acest lucru, permițând răspândirea datelor manipulate și a adevărilor parțiale, acordând credibilitate nemeritată conținutului înșelător. Provocările erei digitale necesită strategii precise pentru a atenua pericolele dezinformării și ale prejudecăților cognitive. Prin promovarea gândirii critice și a rezistenței emoționale, putem naviga mai eficient în complexitățile sistemelor informaționale moderne. Educația trebuie să cultive minți critice capabile să discearnă adevărul în mijlocul zgomotului erei digitale. Trebuie să căutăm analize, perspective diverse, să predăm valoarea interacțiunii unii cu alții și să căutăm validarea informațiilor pe care le vedem online. Numai prin acest efort putem ajunge la o înțelegere reală a lumii din jurul nostru, putem naviga în mod eficient în complexitățile lumii digitale și ne putem elibera de umbrele dezinformării.

Bibliografie:

- Bacon, F. (1597). *Meditationes Sacrae*. In J. Spedding (Ed.), *The Works of Francis Bacon* (Vol. 1, pp. xx-xx). Cambridge University Press. (Original work published 1597)
- MacVicar, M. (1985, n.d. n.d.). *The Information Age? Educational Horizons*, pp. 40-44.
- Oxford University Press. (2024, December 27). "Brain rot" named Oxford Word of the Year 2024. Retrieved from <https://corp.oup.com/news/brain-rot-named-oxford-word-of-the-year-2024/>
- Plato. (2013). *Republic: Volume I, Books 1–5* (C. Emlyn-Jones & W. Preddy, Eds. & Trans.). Harvard University Press.
- Fuchs, C. (2020). *A critical theory of communication: Philosophy, politics, and economics of digital capitalism*. University of Westminster Press. <https://doi.org/10.16997/book45>
- Baltezarević, R., Baltezarević, I., & Ravić, N. (2023, December n.d.). Confirmation bias in digital communication: The tendency of consumers to favor information that confirms their pre-existing beliefs. *Mega-trend revija*, σσ. 25-35. doi:10.5937/MegRev2302026B=
- Cinelli, M., Morales, G., Galeazzi, A., Quattrociochi, W., & Starnini, M. (2021, February 23). The echo chamber effect on social media. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, σσ. 1-8. doi:10.1073/pnas.2023301118

Biografiile autorilor

Doctorand George Vadim TIUGEA (România)

Este cercetător în științe politice și traducător de engleză. În 2001, a absolvit Facultatea de Științe Politice a Universității din București, secția Științe Politice în limba engleză, cu teza de licență *Surse și trăsături ale conflictului etnic*. În 2003, a absolvit Masterul în Relații Internaționale al Facultății de Științe Politice a Universității din București, cu disertația *Perspective de Rezolvare a Conflictelor Etnice în Asia de Sud-Est*. Între 2003-2019 a fost cercetător la Institutul Social-Democrat "Ovidiu Șincal", din 2004 funcționând ca coordonator al Departamentului de Relații Internaționale și manager de proiect la Școala Europeană "Ovidiu Șincal" (proiect derulat sub egida Consiliul Europei). Din 2019, este funcționar public în cadrul Departamentului Relații Internaționale a Casei Naționale de Pensii Publice și doctorand în științe politice la Facultatea de Științe Politice a Universității din București, susținând în octombrie 2023 teza intitulată *Rolul identității în modelarea politicii europene a Federației Ruse la începutul secolului XXI*. A publicat articole pe teme precum: geopolitica Europei de Est, națiunile și identitățile europene, conflictele și organizațiile de cooperare din Balcani, tranziția în România, politica externă și de securitate a Federației Ruse, în engleză, română și rusă pt. reviste și publicații online din România, Rusia, Slovenia și Kosovo. Este coautor al lucrărilor *Contemporary Social Democracy – Between Tradition and Globalization* (2004; capitole despre social-democrația în Marea Britanie, America Latină și America de Nord) și *The Dark Side of Globalization* (2016; capitole despre mișcările de gherilă din Columbia și Peru). A tradus lucrări despre social-democrația contemporană, istoria modernă și contemporană a României și Europei, respectiv relații internaționale în timpul Războiului Rece.

Locotenent-colonel (ret.) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

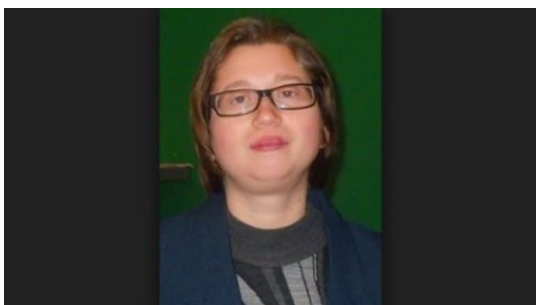
Este absolvent al Academiei Militare Elene (2002), al Colegiului de Război al Armatei Elene (2020) și al Colegiului Suprem de Război Elen (2023), cu o pregătire profesională și academică puternică în domeniul securității și apărării, al relațiilor internaționale și formarea adulților. Deține un Master în Relații Internaționale în "Guvernare, Dezvoltare și Securitate în Marea Mediterană" de la Departamentul de Studii Mediteraneene al Universității din Marea Egee (Rhodos, Grecia) și este cercetător principal și secretar general al "Centrului pentru Analize Strategice Internaționale" (KEDISA), membru al "Institutului Elen de Studii Strategice" (HEL.I.S.S.), cercetător asociat al "Instituției HERMES pentru Afaceri Internaționale, Securitate și Geoeconomie", membru "ALLILON" (Rețeaua Globală a Grecilor și Prietenii Greciei pentru Solidaritate în Domeniul Profesional) și membru al "Academiei de Negociere a Mercurului" (MNA). A participat ca speaker la mai multe seminarii/conferințe privind relațiile internaționale în domeniile politicii externe, securității și apărării, în timp ce câteva dintre articolele și lucrările sale de cercetare au fost publicate în numeroase reviste științifice, revista oficială "Military Review" a Statul Major al Armatei Elene, revista "Foreign Affairs The Hellenic Edition", "Policy Journal", "HuffPost Greece", "Geopolitics & Daily News", "Liberal", precum și alte site-uri de relații internaționale, securitate și apărare. Interesele sale de cercetare includ securitatea națională, marea strategie, afacerile UE, politica externă elenă, diplomația militară, dreptul mării (UNCLOS), diplomația culturală și organizațiile internaționale și regionale (NATO, ONU, UE, OIC, EfM etc.). Este coautor al cărții "Securitate națională: mituri și realitate" (în limba greacă), care a fost publicată în aprilie 2023, și șeful academic al Programului educațional "Studii de securitate în Marea Mediterană" al Centrului de Educație continuă-Învățare pe tot parcursul vieții. (CE-LLC) al Universității din Marea Egee.

Dr. ing. Cristian-Marcel FELEA (România)

A absolvit studii de inginerie la Universitatea din Petroșani (fostul Institut de Mine) și studii de master și doctorat în mine, petrol și gaze. De asemenea, a efectuat studii postuniversitare la Universitatea de Apărare "Carol I" și Academia de Poliție "Al.I.Cuza", fiind ofițer în rezervă SRI. Este editorialist la RepublikaNEWS Ploiești și colaborator la Contributors – HotNEWS.

Mona AGRIGOROAIEI (România)

Este absolventă în Științe Politice - Licență și Master în Marketing Politic și Comunicare la Universitatea "Al.Ioan Cuza" din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master "Securitate și Diplomatie" la SNSPA, București. A urmat un stagiu de practică la "Centrul de Prevenire a Conflictelor și Avertizare Timpurie în timpul studiilor la SNSPA. Este specializată în cercetarea academică și explorarea subiectelor politice și de securitate din Balcanii de Vest, publicând mai multe analize în mass-media din acest domeniu în diferite ziare din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. De asemenea, a publicat două cărți de poezii în limba albaneză la Pristina, Kosovo în 2014. și 2022.

Dr. Jean MARSIA Colonel (ret.) (Belgia)

Este președintele Societății Europene pentru Apărare INPA (S€D). A absolvit în 1975 Școala Militară Regală din Bruxelles, obținând o diplomă de master în Științe Sociale și Militare. După mai multe funcții în corpul logistic al forțelor terestre, a obținut o diplomă suplimentară de master în Științe Administrative, a fost selectat pentru Școala de Administrator Militar. A lucrat în cadrul Statului Major al Apărării în mai multe funcții legate de managementul resurselor financiare și achiziții. În 1999, a devenit consilier al ministrului apărării, responsabil în primul rând pentru achiziții militare, cercetare științifică și educație. În 2003, a fost numit director al Școlii Militare Regale, de unde a ieșit la pensie în 2009. Apoi a devenit doctorand la Universitatea Liberă din Bruxelles. Din ianuarie 2013 până în octombrie 2014, a fost consilier pentru apărare al prim-ministrului belgian. În 2015, a devenit doctor în științe politice la Universitatea Liberă din Bruxelles și doctor în științe sociale și militare la Școala Militară Regală. De la sfârșitul anului 2015, el a lucrat în calitate de președinte fondator al Societății Europene pentru Apărare, o asociație internațională non-profit care acționează pentru a revigora uniunea politică a Europei și pentru a realiza o apărare europeană eficientă, mai potrivită pentru a împărtași povara și riscul internațional inerent la nivelul NATO.

Abaho Gift CONRAD (Uganda)

Licențiat în Comerț la Universitatea Makerere. Este un activist și autor dedicat drepturilor omului, cu peste opt ani de experiență în managementul programelor, operațiuni și promovare a păcii și drepturilor omului. Își propune să-și valorifice expertiza în drepturile omului, managementul riscurilor și avocatură la nivel global pentru a contribui cu analize și articole perspicace la Geostrategic Pulse Magazine.

- A coordonat inițiative de salvare și reabilitare a copiilor soldați și de vindecare a traumelor în taberele de refugiați din Uganda, concentrându-se pe taberele Kyaka 2, Rwamwanja și Nakivale.
- A promovat păcea și reconcilierea prin muzică și schimburi culturale, abordând conflictele interne și tribale din cadrul comunităților de refugiați.
- Colaborează cu parteneri internaționali pentru a crește gradul de conștientizare și a susține drepturile refugiaților, bunăstarea copilului și demnitatea umană. Corespondent Africa Jurnalul Duniya (Canada) 2020 – Present.
- Analizează problemele politice, sociale și de mediu care afectează populațiile vulnerabile, oferind o perspectivă globală echilibrată, bazată pe fapte.
- Publică articole care evidențiază povești de reziliență și avocatură în taberele de refugiați, cu accent pe amplificarea vocilor marginalizate în discursul internațional. Ambasador al Păcii Ambasadori muzicali ai păcii (Colorado, SUA) 2013 – 2020.

Dr. Jorge MARINHO (Portugalia)

Doctor în Științe ale Comunicării – Universitatea din Santiago de Compostela, Spania

Licențiat în Jurnalism Internațional – Școala Superioară de Jurnalism, Porto / Portugalia

Fondator al revistei online "Marinho Media Analysis" Colaborator pe blogul Centrului pentru Diplomația Publică de la Universitatea din California de Sud

Forumul Afacerilor Internaționale – Centrul pentru Relații Internaționale (Washington D.C., Statele Unite ale Americii) colaborator
Colaborator al Revistei Diplomat (Haga / Olanda).

Júlio VENTURA (Portugalia)

*Master în Științe Politice și Relații Internaționale: Securitate și Apărare –
Catolic*

Universitatea din Portugalia, Lisabona

Licențiat în Drept – Universitatea din Porto, Portugalia

Asistent parlamentar acreditat, Parlamentul European (Bruxelles, Belgia)

*Tânăr Auditor Național de Apărare – Institutul Național de Apărare,
Portugalia*

Lourenço RIBEIRO (Portugalia)

Licențiat în Sociologie – Universitatea din Porto / Portugalia

*Master în Politici Publice la Iscte – Institutul Universitar din Lisabona,
Portugalia*

Membriu EuroDefense Portugalia

Orbis – Asociația de Studii în Relații Internaționale, membru Portugalia

Jacob G. van RENNES (Belgia)

Excepțional de dotat (IQ 145+), autist, gândire analitică.

*Cu aproape 30 de ani studiind istoria apărării, tehnologia, provocările
și evenimentele actuale, cooperând și analizând cu profesioniști și experți în
domeniile Apărării și Geopoliticii.*

Paul SZYMANSKI (SUA)

Are o experiență de 50 de ani în politici, strategie, doctrină, simulări, supraveghere, supraviețuire, evaluare a amenințărilor, planificare strategică și comandă și control. A publicat articole în Săptămâna aviației, SUA, Marea Britanie, Scoția, Țările de Jos, Franța, Germania, Italia, Grecia, Estonia, Ucraina, India, Taiwan, Australia, Noua Zeelandă și Japonia. Expert de marcă în teorie, politică, doctrină, strategii și tactici ale războiului spațial. Include controlul spațiului, superioritatea spațiului, aplicarea forței (arme spațiu-pământ), conștientizarea situației spațiale (SSA), conștientizarea domeniului spațial (SDA) și studii, analize, simulări și cercetare operațională pentru managementul luptei spațiale (BMC2).

- *Evaluări Space Situational Awareness (SSA/SDA) care utilizează algoritmi Big Data*
- *Supraveghere/imagini spațiale, dinamica orbitală și analize de acoperire a senzorilor*
- *Management, comandă, control și comunicații în luptă spațială (BMC3)*
- *Politica de control al spațiului, cerințele și planificarea strategică pe termen lung*
- *Modelarea și simularea armelor spațiale conceptuale, senzorilor și țințelor*
- *Analize de supraviețuire/rezistență/întărire a sistemelor spațiale*
- *Evaluarea amenințării spațiului comercial*
- *Membru al mai multor consilii de administrație*

Mehdi MAHIR (Maroc)

Cu peste zece ani de experiență în domeniul securității și prevenirii criminalității în Africa. Expertiza sa acoperă identificarea umană, biotehnologie și asistență medicală, unde se străduiește să folosească soluții de ultimă oră pentru a aborda provocările stringente ale continentului. Având privilegiul de a lucra cu companii marocane, franceze și americane, el a dobândit informații neprețuite asupra diverselor piețe și culturi, perfecționându-și abilitățile în construirea de parteneriate solide. Are o bază educațională puternică, după ce a studiat atât inginerie, cât și afaceri în Franța. El este profund motivat de oportunitatea de a colabora cu profesioniști și organizații care au aceleași idei dedicate modelării unui viitor mai strălucit pentru Africa și nu numai.

Peter FILIPPIDES (Grecia)

Este sociolog cu un master în Științe Politice și Sociologie, cu specializarea Teorie Critică. Din 2020, el lucrează pe probleme legate de drepturile omului și accesul comunităților de romi la educație. A colaborat cu Consiliul European, ONG-uri europene și ONG-uri cu sediul în Atena și Salonic. În plus, a lucrat cu Ministerul Muncii în cadrul Secretariatului General pentru Solidaritate și Luptă împotriva sărăciei, cu un contract de șase luni bazat pe proiecte, axat pe problemele romilor. În timpul liber, se angajează în efectuarea de cercetări statistice despre drepturile omului, scrie poezie în greacă și romani și scrie articole pe teme sociologice.

Gargi AWASHTI (India)

Are competențe în conceperea și gestionarea sistemelor de colectare a informațiilor. Are abilități excelente interpersonale, analitice și de comunicare publică. Licențiată în tehnologie, inginerie mecanică la Universitatea Chandra Shekhar Azad din Kanpur. Are experiență la Națiunile Unite, ISPPR, ca analist de politici și diplomat, New Delhi, din 12/2022 până în prezent. A participat la negocieri multilaterale privind inițiativele de securitate regională sponsorizate de Națiunile Unite. A organizat întâlniri cu oficiali guvernamentali străini pentru a discuta domenii de interes reciproc. A participat la construirea și actualizarea planurilor de comunicare în situații de criză pentru a gestiona diverse situații. Este implicată în activități de diplomatie publică, cum ar fi briefing-uri, interviuri, prelegeri și ateliere de lucru concepute pentru studenții interesați să afle mai multe despre carierele în Serviciile Externe.

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

Este inginer în domeniul aviației și în timpul studiilor doctorale a fost admis în Proiectul SmartSPODAS - "Rețea transnațională pentru managementul integrat al cercetării doctorale și postdoctorale inteligente în domeniile "Științe militare", "Securitate și informare" și "Ordine publică și Securitate Națională" - Program de formare continuă a cercetătorilor de elita - "SmartSPODAS", într-un astfel de context, participând la diverse activități de cercetare, printre acestea fiind și cele organizate de CRISMART în Suedia

În prima parte a carierei, a desfășurat diverse funcții executive în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în a doua parte a carierei, a avut și funcții de conducere în cadrul Ministerului Apărării Naționale și în diverse misiuni la nivel național și internațional, dobândind experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și al geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul academic (studii universitare și postuniversitare).

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ
PENTRU A ACCESA:
pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

